

Horatius Flaccus, Quintus,

Quintus Horatius Flaccus

Amstelodamum 1718

A.lat.a. 2608 q

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10243499-0

A. lat. a.

2608

q

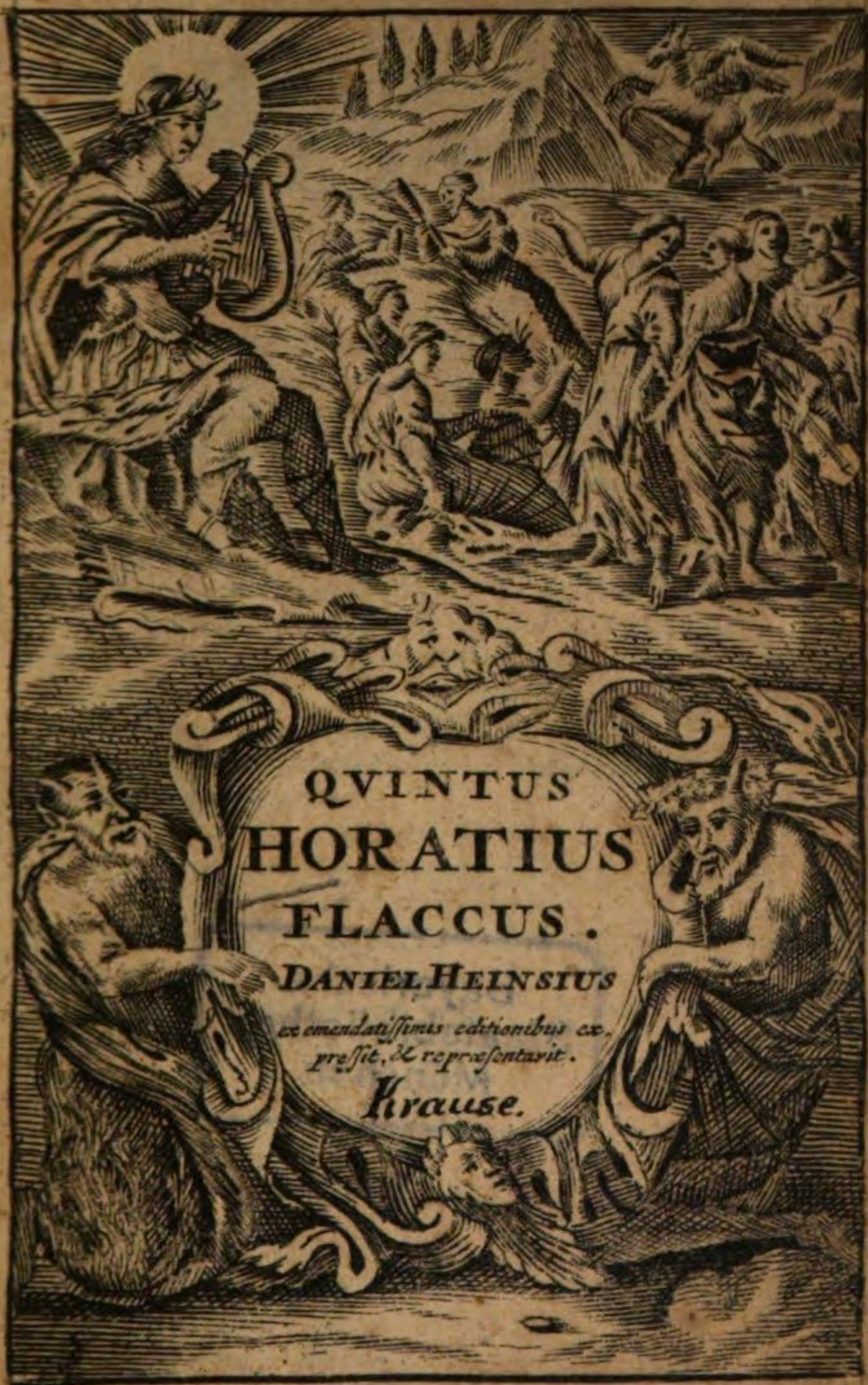
A. lat. a. 2608 7

6614779670017



6614779670017

er. Staatsbibliothek



QVINTUS
HORATIUS
FLACCUS.

DANIEL HEINSIUS

*ex emendatissimis editionibus ex-
pressit, & representavit.*

Krause.

AMSTELODAMI
Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS. 1718.

A. lat. a. 26087

**Bayerische
Staatsbibliothek
München**

Ga 172/1521

V I T A

Q H O R A T I I

F L A C C I

E vetusto codice Blond. descripta.

Quintus Horatius Flaccus Venusinus, patre, ut ipse quidem tradit, libertino & exactionum coactore, ut vero creditum est, falsamentario, cum illi quidam exprobrasset in altercatione, Quoties ego vidi patrem tuum brachio se emungentem? Bello Philippensi excitus à M. Bruto Imperatore, tribunus militum meruit: victisque partibus venia impetrata, scriptum Quaestorium comparavit. ac primo Maecenati, mox Augusto in gratiam insinuatus, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Maecenas quantopere eum dilexerit, fatis demonstratur illo epigrammate,

Ni te visceribus meis Horati

Plus jam diligo, tu tuum sodalem

Hinno me videas strigosiorum.

Sed multo magis extremis Esquiliis tali ad Augustum elogio,

Horatii Flacci, ut mei, esto memor.

Augustus epistolarum quoque ei officium obtulit, ut hoc ad Maecenatem scripto significat: Ante ipse sufficiebam scribendis epistolis amicorum, nunc occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum te cupio adducere. Veniet igitur ab ista parasitica mensa ad hanc regiam, & nos in epistolis scribendis adjuvabit. Ac ne recusanti quidem aut succensuit quicquam, aut amicitiam suam suggerere desuit. Extant epistolæ, è quibus argumenti gratia, pauca subjeci. Sume tibi aliquid juris apud me, tanquam si convictor mihi fueris: recte enim & non temere feceris, quoniam id usus mihi tecum esse volui, si per valetudinem tuam fieri possit. *Et rursus: Tui qualem habeo*

habeo memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire: nam incidit ut illo coram fieret à me tui mentio. Neque enim si tu superbus amicitiam nostram spreveris, ideo nos quoque ἀνδύπερπονέμεν. Praeterea saepe eum inter alios jocos, purissimum penem, & homuncionem lepidissimum appellat, unaque & altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem ejus usque adeo probavit, mansuraque perpetuo ut non modo saeculare carmen componendum injunxerit, sed & Vindelicam victoriam Tiberii Drusique privignorum suorum: eumque coegerit propter hoc, tribus Carminum libris ex longo intervallo quartum addere. Post Sermones vero lectos quosdam, nullam sui mentionem habitam ita sit questus: Irasci me tibi scito, quod non in plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquaris. An vereris ne apud posteros infame tibi sit, quod videaris familiaris nobis esse? Expressitque Eclogam, cujus initium est,

*Cum tot sustineas & tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes, in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.*

Habitu corporis brevis fuit atque obesus: qualis & à semetipso in Satyris describitur, & ab Augusto hac epistola: Pertulit ad me Dionysius libellum tuum, quem ego (ne accusem brevitatem) quantuluscunque est, boni consulo. Vereri autem mihi videris ne majores libelli tui sint quam ipse es: sed tibi statura deest, corpusculum non deest. Itaque licebit in sextariolo scribas, cum circuitus voluminis tui sit ὀγχαδίστατον, sicut est ventriculi tui. Ad res Venereas intemperantior traditur. Nam speculato cubiculo scorta dicitur habuisse disposita, ut quocumque respexisset, ibi ei imago coitus referretur. Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini aut Tiburtini: domusque ejus ostenditur circa Tiburni lucum. Venerunt in manus meas & elegi sub ejus titulo, & epistola prosa oratione quasi commendantis se Maecenati; sed utraque falsa puto. Nam elegi vulgares, epistola obscura: quo vitio minime tenebatur. Natus est vi. id. Decembris, L. Cotta & L. Torquato Consulibus. Decessit v. Kal. Decemb. C. Mario Cen-

3

Censorino & C. Asinio Gallo Coss. post honum & quinquagesimum annum, haerede Augusto palam nuncupato, cum urgente vi valetudinis non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus & conditus est extremis Esquiliis juxta Maecenatis tumulum.

*Ejusdem Horatii vita, in eodem codice
aliter descripta.*

Quintus Horatius Flaccus libertino patre natus in Apulia, cum parente in Sabinos commigravit. quem cum pater puerum Romam misisset in ludum litterarium, parcissimis eruditus impensis, angustias patris vicit ingenio, coluitque adolescens Brutum, sub quo tribunus militum civili bello militavit: captusque à Cæsare post multum tempus, beneficio Mæcenatis non solum servatus, sed etiam in amicitiam receptus est. quapropter Mæcenati & Augusto in omnibus scriptis suis venerabiliter assergit. Scripsit autem Carminum lib. iv. Epoden i. Carmen Sæculare. Sermonum lib. II. Epistolarum II. De arte poëtica I. Commentati sunt in illum Porphyrio, Modestus, Helenius Acron. Omnium autem optime Acron.

TESTIMONIA

de Scriptis

HORATII.

M. Fabius Quintilianus,
De Lyricis Horatii.

AT Lyricorum idem Horatius fere solus legi dignus.
Nam & insurgit aliquando, & plenus est iucunditatis, & gratiae, variis figuris & verbis felicissimè audax.

De iisdem Petronius.

Praeterea curandum est, ne sententiae emineant extra corpus orationis expressae, sed intexto vestibus colore niteant. Homerus testis, & Lyrici, Romanusque Virgilius, & Horatii curiosa felicitas.

De Satyris Quintilianus.

Satyræ quidem tota nostra est: in qua primus insignem laudem adeptus est Lucilius: qui quosdam ita deditos sibi adhuc habet amatores, ut cum non ejusdem modo operis autoribus, sed omnibus poëtis praeferre non dubitent. Ego quantum ab illis, tantum ab Horatio dissentio, qui Lucilium fluere lutulentum, & esse aliquid quod tollere possis, putat. Multo est tersior ac purius magis Horatius, & ad notandos hominum mores praecipuus.

De iisdem autor libri, De causis
corruptæ eloquentiæ.

Sed vobis utique versantur ante oculos, qui Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro Virgilio legunt.

Idem, De autore.

Exigitur enim jam ab oratore etiam poëticus decor: non Attii aut Pacuvii veterino inquinatus, sed ex Horatii & Virgilii & Lucani sacrario prolatus.

Q. HORATII FLACCI CARMINUM

LIBER I.

AD MÆCENATEM. + Sa. Chr. natum

O D E I. breviate Horatium

✓ Alios aliis rebus duci, se lyricorum versu
~~studium~~ studio teneri. *Asclep. I Monocol.*

MÆcenas atavis editæ regibus, *Od III, 29. 1.*
O & præsidium, & dulce decus meum:
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum *Ep. I, 130*
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus: *Od II, 17. 26.*
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Attalidis conditionibus *Od, II, 18 v. 5.*
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum *Od I, 3. 13*
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox reficit rateis
Quassas, indocilis pauperiem pati. *Ep. I, 1. 46*
Est qui nec veteris pocula Massici *Sat II, 4. 57.*
Nec partem solido demere de die
Spernit, nunc viridi membra sub arbuto *Sat I, 1. 5*
Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacræ. *P. 111*
Multos castra juvant, & lituo tubæ
Permistus sonitus, bellaque matribus
Detestata. manet sub Jove frigido *Od I, 22. 20*
Venator teneræ conjugis immemor,
Seu visa est catulis cerva fidelibus,
Seu rupit tereteis Marsus aper plagas.
Me doctarum ederæ præmia frontium *Ep. I, 3. 25.*
Dis miscent superis: me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori

Secernunt populo: si neque tibus
 Euterpe cohibet nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton:
 Quod si me Lyricis vatibus inferes,
 Sublimi feriam sidera vertice.

AD AUGUSTUM CÆSAREM.

Metr. sapphicum. Q. D. E. II. Dicol. tetrast.

*Deos omnes iratos esse Romanis, ob Caesaris caedem
 unam imperii spem in Augusto constitutam.*

J̄ Am̄ fatis terris niyis, atque diras *sapph.*
 Grandinis misit pater, & rubentē
 Dextera sacras iaculatus arceis *Truysal.*
 Terruit urbem: *Adonius.*

Terruit genteis, grave ne rediret
 Seculum Pyrrhae nova monstra questae:
 Omne cum Proteus pecus egit altos
sat. 1. 99. Sat. II. 7. Visere monteis:
 Piscium & summa genus haesit ulmo,
 Nota quae sedes fuerat columbis:
 Et superjecto pavidae natarunt
 Aequore damae:

Vidimus flavum Tiberim retortis *factum est a: 22 a Chr.*
 Littore Etrusco violenter undis,
 Ire dejectum monumenta regis,

galvianus in virg. Georg. II. Templaque Vestae:
Aenea. Ilae dum se nimium querenti *sc. Hic de morte Caesaris.*
 Jactat ultorem. vagus & sinistra
 Labitur ripa, Jove non probante, *sc. factum Cassiod.*
sc. factum Cassiod. xorius annis. *Truisti.*

Audiet civeis acuisse ferrum,
 Quo graves Persae melius perirent:
 Audiet pugnas, vitio parentum
 Rara juvenus.

Quem vocet Divum populus ruentis
 Imperii rebus? prece qua fatigent
 Virgines sanctae minus audientem
 Carmina Vestam?

Cui dabit parteis scelus expiandi
 Jupiter? tandem venias precamur *Conj. precor.*
 Nube candenteis humeros amictus

Augur Apollo: Voc.

Sive

CARMINUM LIB. I.

Sive tu mavis Erycina ridens, ^{Veneris} ^{Voc:}
 Quam locus circumvolat & Cupido:
 Sive neglectum genus, & nepotes ^{Epod. I, 34.}
 Respicias auctor,

Heu, nimis longo satiate ludo;
 Quem juvat clamor, galeaeque leves,
 Acer & Mauri peditis cruentum
 Vultus in hostem;

Sive mutata juvenem figura,
 Ales in terris imitans, almae
 Filius Majae, patiens vocari
 Caesaris ultor.

Serus in aethelum redeas, diuque
 Laetus intersis populo Quirini:
 Neve te nostris vitiis iniquam

Ocyor aura
 Tollat, hic magnos potius triumphos,
 Hic ames dici pater, atque princeps:
 Ne sinas Medos equitare inaltos

Te duce Caesar.

IN VIRGILIUM ATHENAS PRO-
 FICISCENTEM.

O D E III. ^{Accipit II.}

Secundam ei navigationem prestat, deinde occasionem
 nactus, hominum audaciam detestatur.

Sic te diva potens Cypri, ^{Glyceria}
 Sic fratres Helenae, lucida sidera, ^{Chorizontes}

Ventorumque regat pater,
 Obstrictis aliis, praeter lapyga, ^{velles Helios, missa sapientia, lapyga}
 Navis, quae tibi creditum

Debes Virgilium: finibus Atticis
 Reddas incolumem, precor,
 Et serves animae dimidium meae.

Illi robur, & aes triplex
 Circa pectus erat, qui fragilem truci
 Commisit pelago ratem

Primus, nec timuit praecipitem Africum
 Decertantem Aquilonibus, ^{DI, I, 14}
 Nec tristeis Hyadas, nec rabiem Noti: ^{quo}

Quo non arbiter Adriae
 Major, tollere seu ponere vult freta

Quem

hic opus in Virgilium f. deum admittit. Manu
 all. Notor.

Quem mortis timuit gradum, *quae Iphigenia d. Maccus*
 Qui siccis oculis monstra natantia, *frons rufissima*
 Qui vidit mare turgidum, &
 Infameis scopulos Acroceraunia? *inf. for. est appositio*
 Nequicquam Deus abscidit *gl. Acroceraunia.*
 Prudens Oceano dissociabili
 Terras: si tamen impiae
 Non tangenda rates transiliunt vada. *Maffius*
 Audax omnia perpeti
 Gens humana ruit per vetitum nefas:
 Audax Japeti genus *Japet. Prometheus vide Od I, 13. 37.*
 Ignem fraude mala gentibus intulit. *Od I, 16. 13.*
 Post ignem aethera domo *non ignem.*
 Subductum, macies, & nova febrium
 Terris incubuit cohors:
 Semotique prius tarda necessitas *Ab totis d. rufus*
 Leti corripuit gradum. *id est d. blus.*
 Expertus vacuum Daedalus aera *id est d. blus.*
 Pennis non homini datis. *id est d. blus.*
 Perrupit Acheronta Herculeus labor.
 Nil mortalibus arduum est.
 Coelum ipsum petimus stultitia: neque
 Per nostrum patimur scelus *id est d. blus.*
 Iracunda Jovem ponere fulmina. *id est d. blus.*

AD L. SEXTIUM CONSULAREM.

I. Hept. Archilochius. Tetrameter heroicus. cuius ultimus pes semper est dactylus
et ex tribus Trochaeis. ODE IV. Archilochium IV
II. Trimeter iambicus catalectic. Adventu Veris, & communi moriendi conditione
proposita, hortatur ad voluptates. Sicil. d. blus.

Solvitur acris hyems grata vice Veris, & Favoni: *i. e. d. blus.*
 Trahuntque siccas machinae carinas:
 Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni:
 Nec prata canis albicant pruinis. *(na:*

Jam Cytherea choros ducit Venus imminente Lu-
 Junctaeque Nymphis Gratiae decentes
 Alterno terram quatunt pede, dum graveis Cyclo-
 puin

Vulcanus ardens urit officinas.
 Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire
 myrto,

Aut flore, terrae quem ferunt solutae.
 Nunc & in umbrosis Fauno decet immolare lucis,

Seu poscat agnam, sive malit hœdum.

Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
Regumque turreis. ô beate Sexti, (gam,

Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare long-

Jam te premet nox^{tr}, fabulæque manes, ^{in subitum:}

Et domus exilis Platoniam: quo simul mearis, ^{quibus}

Nec regna vini fortiere talis, ^{ut ex.}

Nec teneram Lycidam mirabere: quo calet juvenus

Nunc omnis, & mox virgines tepebunt. ^{arbitr. sua.}

AD PYRRHAM.

ODE V.

Arctus: IV

Miseros esse qui illius amore teneantur. se ex eo,
tanquam è naufragio, enatasse.

Q Uis multa gracilis te puer in rosa
P̄fusus liquidis urget odoribus ^{ichor. Arct.}

Grato, Pyrrhâ, sub antrō? ^{Phœacrat.}

Cui flavam religas comam, ^{Glycon.}

Simplex munditiis? heu quoties fidem,

Mutatosque deos flebit, & aspera

Nigris æquora ventis

Emirabitur insolens,

Qui nunc te fruitur credulus aurea!

Qui semper vacuum, semper amabilem

Sperat, nescius auræ

Fallacis? miseri, quibus

Intentata nites. me tabula facer

Votiva paries indicat uvida

Suspendisse potenti

Vestimenta maris Deo.

AD VIPSANIUM AGRIPPAM.

ODE VI.

Arctus III

Bella ab eo gesta a Vario cantatum iri: se convivis
tantum, & amoribus describendis aptum esse.

S Cribēris Vario fortis, & hostium

Victor, Maconii carminis alite, ^{alite Glyceria}

Quam rem cumque ferōx navibus, aut equis

Miles te dūcē gesserit. ^{Glycon.}

Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem

Pelcidæ

Peleidae stomachum cedere nescii,
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssei,
 Nec saevam Pelopis domum,
 Conamur tenues grandia: dum pudor,
 Imbellisque lyrae musa potens vetat
 Laudes egregii Caesaris, & tuas
 Culpa deterere ingeni.
 Quis Martem tunica tectum adamantina
 Digne scripserit? aut pulvere Troïco
 Nigrum Merionen? aut ope Palladis
 Tydiden superis parem?
 Nos convivia, nos proelia virginum
 Sectis in juvenes unguibus acrium
 Cantamus, vacui, sive quid urimur,
 Non praeter solitum leves.

Od I, 13. 37.

Epod XVII, 64.

ADMUNATIUM PLANCUM CONSULAREM.

ODE VII.

Alias aliis, sibi Tiburtinam regionem placere.

Cohortatio ad voluptates.

Audabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
 Aut Ephesum, bimarivæ Corinthi
 Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
 Insigneis, aut Thessala Tempe.
 Sunt quibus unum opus est, intactae Palladis urbem
 Carmine perpetuo celebrare: &
 Undique decerptae frondi praeponere olivam.
 Plurimus in Junonis honorem
 Aptum dicit equis Argos, diteisque Mycenae.
 Me nec tam patiens Lacedaemon,
 Nec tam Larissae percussit campus opimae,
 Quam domus Albunae resonantis,
 Et praeceps Anio, & Tiburni lucus, & uda
 Mobilibus pomaria rivis.
 Albus ut obscuro deterget nubila coelo
 Saepe Notas; neque parturit imbreis
 Perpetuos: sic tu sapiens finire memento
 Tristitiam, vitaeque labores
 Molli, Plance, mero: seu te fulgentia signis
 Castra tenent: seu densa tenebit
 Tiburis umbratui. Teucer Salamina, patremque

Cum

Cum fugeret: tamen uda Lyæo
 Tempora populea fertur vinxisse corona,
 Sic tristeis affatus amicos,
 Quo nos cumque feret melior fortuna parente
 Ibimus, ô socii, comitesque.
 Nil desperandum Teucro duce, & auspice Teucro:
 Certas enim promissit Apollo,
 Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
 O fortes pejoraque passi
 Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas
 Cras ingens iterabimus aequor.

AD LYDIAM.

ODE VIII.

Obscure juvenem quendam, ut amore perditum, notat. II. Epitrit II. Choricomb. à Bacchi.

Choricomb. à Bacchi.
 L Ydia dic, per omneis
 Te deos oro, Sybarin cur pr operes amando
 Perdere: cur apricum
 Oderit campum, pariens pulveris, atque solis.
 Car neque militaris
 Inter aequales equitet: Gallica nec lupatis
 Temperet ora fraenis.
 Car timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
 Sanguine viperino
 Cautius vitat? neque jam livida gestat armis
 Brachia, sæpe disco,
 Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito?
 Quid latet, ut marinae
 Filium dicunt Thetidis sub lacrymosa Trojae
 Funera: ne virilis
 Cultus in caedem, & Lycias proriperet catervas?

AD TALIARCHUM.

ODE IX.

Hyeme indulgendum voluptati.

V Ides, ut alta stet nive candidum
 Soracte, nec jam sustineant onus
 Silvae laborantes! gélugue
 Flumina constiterint acuto?

Alcibi.
 Dissolve

Dissolve frigus, ligna super foco
Large reponens: atque benignius
Deprome quadrimum Sabina

O Thaliarche, merum diota;

Permitte Divis cætera: qui simul

Stravere ventos æquore fervido

Deproelianteis, nec cupressi,

Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge quærere:

Quem fors dierum cumque dabit, lucro

Appone: nec dulceis amores

Sperne puer, neque tu choreas,

Donec virenti canities abest

Morosa. nunc & campus, & areae,

Lenesque sub noctem susurri

Composita repetantur hora.

Nunc & latentis proditor intimo

Gratus puellae risus ab angulo,

Pignusque dereptum lacertis

Aut digito male pertinaci.

IN MERCURIUM

ODE X.

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus, & decoræ

Morē palæstræ:

Te canam magni Jovis, & Deorum
Nantium, curvaeque lyrae parentem,
Callidum: quidquid placuit jocosum

Condere furto.

Te, boveis olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra

Risit Apollo.

Quin & Atreidas duce te superbos
Ilio dives Priamus relicto,
Thessalosque igneis, & iniqua Trojae
Castra fefellit.

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus: virgaque levem coërces
Aurea turbam, superis deorum
Gratus, & imis.

Indulgendum voluptati, omissa futurorum cura.

Tū ne quaesieris, scire (nefas) quem mihi,
 quem tibi
 Finem Dī dederint Leuconoē: nec Babylonios
 Tentaris numeros, ut melius, quidquid erit, pati:
 Seu plures hiemes, seu tribuit Iuppiter ultimam,
 Quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
 Tyrrhenum. sapias: vina liques: & spatio brevi
 Spem longam reseces, dum loquimur, fugerit invida
 Aetas. carpe diem, quam minimum credula postero.

AD AUGUSTUM.

ODE XII.

*Diis, heroibus, virisque aliquot claris laudatis,
 postremo commendat Augustum. Sapph. Dicol. tetrast.*

Quem virum, aut heroa, lyra, vel acri
 Tibia sumis celebrare Clio?
 Quem deum? cujus recinet iocosa
 Nomen imago,

Aut in umbrosis Heliconis oris,
 Aut super Pindo, gelidove in Haemo?
 Unde vocalem temere insecuta
 Orphea silvæ,

Arte materna rapidos morantem
 Fluminum lapsus, celeresque ventos,
 Blandum & auritas fidibus canoris

Ducere quercus.

Quid prius dicam solitis parentis
 Laudibus? qui res hominum, ac deorum
 Qui mare, & terras, variisque mundum

Temperat horis?

Unde nil majus generatur ipso:
 Nec viget quidquam simile, aut secundum,
 Proximos illi tamen occupavit
 Pallas honores.

Proeliis audax neque te silebo
 Liber, & saevis inimica virgo

Belluis

Belluis: nec te metuende certa

Phœbe sagitta.

Dicam & Alciden, puerosque Ledae,

Hunc equis, illum superare pugnis

Nobilem: quorum simul alba nautis

Stella refulsit,

Defluit saxis agitatus humor:

Concidunt venti, fugiunt que nubes:

Et minax (quod sic voluero) ponto

Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum

Pompili regnum memorem, an superbos

Tarquini fasceis, dubito, an Catonis

Nobile letum.

Regulum, & Scauros, animaeque magnae

Prodigum Paulum superante Poeno,

Gratus insigni referam Camoena,

Fabriciumque.

Hunc, & in comitis Curium capillis

Utilem bello tulit, & Camillum

Saeva paupertas, & avitus apto

Cum lare fundus.

Crescit occulto velut arbor aevo

Fama Marcelli. micat inter omnes

Julium sidus, velut inter igneis

Luna minores.

Gentis humanae pater, atque custos

Orte Saturno, tibi cura magni

Caesaris fati data: tu secundo

Caesare regnes.

Ille seu Parthos Latio imminenteis

Egerit iusto domitos triumpho:

Sive subjectos Orientis oris

Seras & Indos:

Te minor latum reget aequus orbem,

Tu gravi curru quaties Olympum,

Tu parum castis inimica mittes

Fulmina lucis.

AD LYDIAM.

ODE XIII.

Dolet sibi Telephum anteponi.

Stroph.
Cum tu Lydia Telephi
 Cervicem roseam, & cerea Telephi
 Laudas brachia, vae meum
 Fervens difficili bile tumet jecur.
 Tunc nec mens mihi, nec color
 Certa sede manet: humor & in genas
 Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus maceret ignibus.
 Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicae mero
 Rixae: sive puer furens
 Impressit memorem dente labris notam.
 Non, si me satis audias,
 Speres perpetuum, dulcia barbaram
 Laedentem oscula, quae Venus
 Quinta parte sui nectaris imbuit.
 Felices ter, & amplius,
 Quos irrupta tenet copula: nec malis
 Divulsus querimoniis
 Suprema citius solvet amor die.

In coles tetrastraphos

ODE XIV.

In Brutum bellum civile reparantem.

Stroph. II
O Navis, referent in mare te novi
 Fluctus: o quid agis? fortiter occupa
 Portum: nonne vides? ut Theatralis
 Nudum remigio latus.
 Et malus celeri faucibus Africo,
 Antennaeque gemant? ac sine funibus
 Vix durare carinae
 Possint imperiosius
 Aequor? non tibi sunt integralintea:
 Non di, quos iterum pressa voces malo.
 Quamvis Pontica Pinus,
 Silvae filia nobilis,
 Jactes & genus, & nomen inutile:

Nil pictis timidus navita puppibus
 Fidit. tu, nisi ventis
 Debes ludibrium, cave,
 Nuper sollicitum quae mihi taedium,
 Nunc desiderium, curaque non levis,
 Interfusa nitentis

Vites aequora Cycladas.

Dicolas, Tetraastrophos. ODE XV. Arcturi. III.

Nerei vaticinium de ruina Trojae.

P^{ASTOR} cum traheret per freta navibus
 Idaeis Helenam perfidus hospitam:
 Ingrato celeres obruit otio
 Ventos, ut caneret fera
 Nereus fata: Mala ducis avi domum,
 Quam multo repetet Graecia milite,
 Conjurata tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus.
 Eheu: quantus equis, quantus adest viris
 Sudor! quanta moves funera Dardanae
 Genti! jam galeam Pallas, & aegida,
 Currusque, & rabiem parat.
 Nequicquam, Veneris praesidio ferox,
 Pectus caesariem: grataque foeminis
 Imbelli cithara carmina divides:
 Nequicquam thalamo graveis
 Hastas, & calami spicula Cnossii
 Vitabis, strepitumque, & celerem sequi
 Ajacem. tamen, heu, serus adulteros
 Crineis pulvere collines.
 Non Laërtiaden, exitium tuae
 Gentis, non Pylum Nestora respicis?
 Urgent impavidi te Salaminii
 Teucer, te Sthenelus sciens
 Pugnae, sive opus est imperitare equis,
 Non auriga piger. Merionen quoque
 Nosces, ecce furit te reperire atrox
 Tudides melior patre:
 Quem tu, cervus uti vallis in altera
 Visum parte lupum graminis immemor,
 Sublimi fugies mollis anhelitu,
 Non hoc pollicitus tuae.

Iracun-

Tracunda diem proferet Ilio,
 Matronisque Phrygum classis Achillei.
 Post certas hiemes uret Achaïcus
 Ignis Iliacas domos.

PALINODIA.

ODE XVI.

Veniam petit à puella, quam jambis laeserat.

O Matre pulcra filia pulchrior,
 Quem criminosis cumque voles modum
 Pones jambis: sive flamma,
 Sive mari libet Adriano.

Non Dyndimene, non adytis quatit
 Mentem sacerdotum incola Pythius,
 Non Liber aequae, non acuta

Sic geminant Corybantes aera,
 Tristeis ut ire: quas neque Noricus
 Deterret ensis, nec mare naufragum,
 Nec saevus ignis, nec tremendo
 Jupiter ipse ruens tumultu.

Fertur Prometheus addere principi *Od I, 3. 27*
 Limo coactus particulam undique *Od II, 13. 37.*
 Defectam; & infani leonis

Vim stomacho apposuisse nostro,
 Irae Thyesten exitio gravi
 Stravere: & altis urbibus ultimae
 Stetere causae cur perirent
 Funditus: imprimeretque muris
 Hostile aratrum exercitus insolens.

Compesce mentem, me quoque pectoris
 Tentavit in dulci juventa
 Fervor: & in celeres jambos

Misit furentem. nunc ego mitibus
 Mutare quaero tristia, dum mihi

Fias recantatis amica

Opprobriis, animumque reddas.

AD TYNDARIDEM.

ODE XVII.

Invitat eam in Lucretilem.

V Elox amoenum saepe Lucretilem
 Mutat Lycae Faunus: & igneam

Defen-

Id. 4. 11

III. Od. 18.

Defendit aestatem capellis
 Usque meis, pluviosque ventos,
 Impune tutum per nemus arbutos
 Quaerunt latenteis, & thyma deviae
 Olentis uxores mariti:

Nec virideis metuunt colubras,
 Nec Martialeis haedilia lupos:
 Utcunque dulci Tyndari fistula
 Valles, & Usticae cubantis
 Laevia personuere laxa.

Di metuentur: dis pietas mea,
 Et musa cordi est. hinc tibi copia
 Manabit ad plenum benigno

Ruris honorum opulenta cornu.

Hic in reducta valle, Caniculae

Vitabis aestus: & fide Teïa

Dices laboranteis in uno

Penelopen, vitreamque Circen.

Hic innocentis pocula Lesbii

Duces sub umbra: nec Semeleius

Cum Marte confundet Thyoneus

Proelia: nec metues protervum

Suspecta Cyrum, ne male dispari

Incontinenteis injiciat manus,

Et scindat haerentem coronam

Crinibus, immeritamque vestem.

AD QUINCTILIUM VARUM.

Arcep. Secundus.

O D E XVIII.

Monocolos, monocolos

Vini potu moderata hilarari animum, im-
 moderato rixas excitari.

Choniamb.

Nullam, Vare, sacra vite prius severis arborem
 Circa mite solum Tyburis, & moenia Catili.

Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque

Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines,

Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem
 crepat?

Quis non te potius Bacche pater, teque decens
 Venus?

At ne quis modici transfiliat munera Liberi, Od. I

Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero

Debellata: monet Sithoniis non levis Eni:

Cum

Cum fas atque nefas exiguo finelibidinum
 Discernunt avidi, non ego te candide Bassareu
 Invitam quatiam, nec variis obsita frondibus
 Sub divum rapiam, saeva tene cum Berecynthio
 Cornu tympana, quae subsequitur caecus amor sui:
 Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem:
 Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

DE GLYCERA.

ODE XIX.

Se illius amore urit.

Mater saeva Cupidinum,
 Thebanaeque jubet me Semeles puer
 Et lasciva licentia
 Finitis animum reddere amoribus.
 Urit me Glycerae nitor
 Splendentis Pario marmore purius:
 Urit grata protervitas,
 Et vultus nimium lubricus aspici.
 In me tota ruens Venus
 Cyprum deseruit, nec patitur Scythas,
 Et versis animosum equis
 Parthum dicere: nec quae nihil attinent.
 Hic vivum mihi cespitem, hic
 Verbenas pueri ponite, thuraque
 Bimi cum patera meri.
 Mactata veniet lenior hostia.

AD MAECENATEM.

ODE XX.

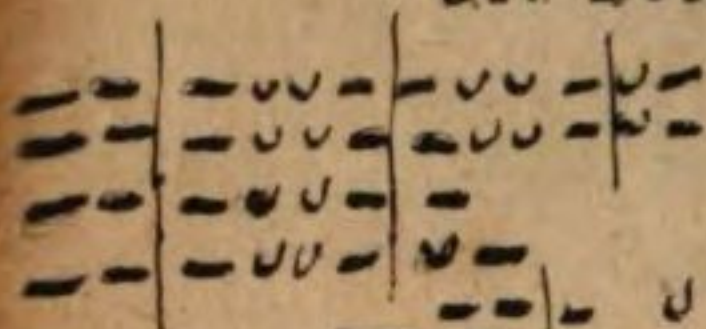
Sapphicum *dicolor*
tetrastichum

Invitat eum ad convivium minime sumptuosum.

Vlle potabis modicis Sabinum
 Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
 Conditum levi: datus in theatro
 Cum tibi plautus,
 Care Maecenas eques: ut paterni
 Fluminis ripae, simul & jocosa
 Redderet laudes tibi Vaticanum
 Montis imago.
 Caecubum, & proelo domitam Caleno

Tu bibes uvam, mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

IN DIANAM ET APOLLINEM.



ODE XXI.

*Arctep. IV**Trivolor, tetra**Seculare Carmen.*

Dianam tenerae dicite virgines:
Intonsam pueri dicite Cynthium,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.

vide Co II p.

Vos laetam fluviiis, & nemorum coma,
Quaecunque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi

Silvis, aut viridis Cragi:

Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra,

Fraternaue humerum lyra.

Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem,
Pestemque à populo, & principe Cæsare in
Persas, atque Britannos

Vestra motus ager prece.

AD ARISTIUM.

ODE XXII.

*Japphicum
Dicol, tetra.*

Vitae integritatem & innocentiam ubique esse tutam.

Integer vitae, scelerisque purus
Non eget Mauri jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida sagittis

Fusce, pharetra:

Sive per Syrteis iter aestuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum, vel quae loca fabulosus

Lambit Hydaspes.

Namque me silvâ lupus in Sabinâ,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditis,

Fugit inermem.

Quale portentum neque militaris

Daunia in latis alit aesculetis:
Nec Jubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.

Pone me, pigris ubi nulla campis
Arbor aestiva recreatur aura:
Quod latus mundi, nebulae, malusque
Jupiter urget: *DI, 1. 25.*
Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata:
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

AD CHLOEN.

ODE XXIII.

*Non esse jam quod virileis complexus, viro
matura, extimescat.*

Vitas hinnuleo me similis Chloë,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem, non sine vano
Auratum & silvae metu.
Nam seu mobilibus vitis inhorruit
Ad ventum foliis; seu virides rubum
Dimovere lacertae;
Et corde, & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aspera,
Getulusve leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem
Tempestiva sequi viro.

AD VIRGILIUM.

ODE XXIV.

*accipit tetrastr.
Artemiadum!*

Deslet Quintilii mortem.

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam cari capitis? praecipe lugubres
Cantus Melpomene: cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urget? cui pudor, & justitiae soror
Incorrupta fides, nudaque veritas,
Quando ullam invenient parem?

Multis ille quidem flebilis occidit:

Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.

Tu frustra pius, heu, non ita creditum,

Poscis Quinctilium Deos.

Quod si Theïcio blandius Orpheo

Auditam moderere arboribus fidem:

Non vanae redeat sanguis imagini:

Quam virgā semel horrida

Non lenis precibus fata recludere,

Nigro compulerit Mercurius gregi.

Durum. sed levius fit patientia,

Quicquid corrigere est nefas.

AD LYDIAM.

O D E XXV.

*Insultat ei, quod, jam vetula, vicissim
à juvenibus contemnatur.*

P Arcius junctas quatiunt fenestras

Ictibus crebris juvenes protervi:

Nec tibi somnos adimunt: amatque

Janua limen:

Quae prius multum facileis movebat

Cardines. audis minus, & minus jam;

Me tuo longas pereunte nocteis

Lydia dormis.

Invicem moechos annis arroganteis

Flebis, in solo levis angiportu,

Thracio bacchante magis sub inter-

lunia vento:

Cum tibi flagrans amor, & libido,

Quae solet matres furiare equorum,

Saeviet circa jecur ulcerosum,

Non sine questu.

Laeta quod pubes edera virenti

Gaudeat: puella magis atque myrto,

Aridas frondeis hicmis sodali

Dedicet Hebro.

CARMINUM LIB. I.

DE ELIO LAMIA.

Tricol: tetrastr
Alcaicum

ODE XXVI.

Se, soluto animo, velle Lamiam laudare.

MUlis amicus, tristitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis, quis sub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,
Quid Tiridatem terreat, unice
Securus. ô quae fontibus integris
Gaudes, apricos nocte flores,
Nocte meo Lamiae coronam
Pimplea dulcis. nil sine te mei
Possunt honores, hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro
Teque, tuasque decet sorores.

ODE XXVII.

Ad sodales inter pocula rixanteis.

NAtis in usum laetitiae scyphis
Pugnare Thracum est. tollite barbarum
Morem: verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino, & lucernis Medus acinaces
Immane quantum discrepat, impium
Lenite clamorem sodales,
Et cubito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Vulnere, qua pereat sagitta.
Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede, quae te cunque domat Venus,
Non erubescendis adurit
Ignibus: ingenuoque semper
Amore peccas. quicquid habes, age,
Depone tutis auribus, ah miser
Quanta laboras in Charybdi!
Digne puer meliore flamma.
Quae saga, quis te solvere Thessalis

Magus venenis, quis poterit deus?

Vix illigatum te triformi

regasus expediet Chimaerae.

-uu/-uu/-uu/-uu/-uu/-u
-uu/-uu/-uu/-u

O D E XXVIII.

Discolor, & tri-
Alcmæonicum
metrum

*Inducitur Archytas nauta cuidam respondens,
omnibus esse moriendum, oransque ne se
insepultum jacere patiatur.*

TE maris & terrae, numeroque carentis arenae
Menforem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope littus parva Matinum
Munera, nec quicquam tibi prodest
Aërias tentasse domos, animoque rotundum
Percurrisse polum morituro.
Occidit & Pelopis genitor conviva deorum,
Tithonusque remotus in auras,
Et Jovis arcanis Minos admissus, habentque
Tartara Panthoiden iterum Orco
Demissum quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora testatus, nihil ultra
Nervos, atque cutem morti concesserat atrae,
Judice te, non sordidus auctor
Naturae, verique. Sed omneis una manet nox,
Et calcanda semel via leri.
Dant alios Furiae torvo spectacula Marti,
Exitio est avidis mare nautis.
Mista senum, ac juvenum densantur funera. nullum
Saeva caput Proserpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu nauta vagae ne parce malignus arenae
Ossibus, & capiti inhumato
Particulam dare. sic quodcunque minabitur Eurus,
Fluctibus Hesperiiis, Venusinae
Plectantur silvae te sospite, multaque merces,
Unde potest, tibi defluat aequo
Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
Negligis immeritis nocituram
Postmodo te natis fraudem committere forsan.
Debita jura, vicesque superbae
Te maneant ipsam. precibus non linquar inultis,
Teque piacula nulla solvent.

Quan-

Quamquam festinas, non est mora longa, licebit
Injecto ter pulvere curras.

A D I C C I U M. *Alcaicum*
O D E XXIX. *tricol, tetrastr.*

*Mirum quiddam & monstri simile dicit esse, eum a
philosophia studio ad militiam transisse.*

Icci, beatas nunc Arabum invides
Gazis, & acrem militiam paras
Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribilique Medo
Nectis catenas, quae tibi virginum
Sponso necato barbara serviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum statuetur unctis,
Doctus sagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi posse rivos
Montibus, & Tiberim reverti:
Cum tu coemptos undique nobileis
Libros Panaeti, Socraticam & domum
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

A D V E N E R E M.

O D E XXX.

Ut in aedem Glycera veniat.

OVenus regina Cnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum puer, & solutis
Gratiae zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis sine te Juventas,
Mercuriusque.

Quid petendum ab Apolline.

Quid dedicatum poscit Apollinem
 Vates? quid orat, de patera novum
 Fundens liquorem? non opimas
 Sardiniae segetes feracis:
 Non aestuosae grata Calabriae
 Armenta: non aurum, aut ebur Indicum:
 Non rura, quae Liris quieta
 Mordet aqua, taciturnus amnis.
 Premant Calena falce, quibus dedit
 Fortuna vitem: dives & aureis
 Mercator exsiccat culullis
 Vina Syra reparata merce;
 Dis charus ipsis: quippe ter & quater
 Anno revisens aequor Atlanticum
 Impune. me pascunt olivae,
 Me cichorea, levesque malvae.
 Frui paratis & valido mihi
 Latoë dones: & precor integra
 Cum mente, nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem.

O D E XXXII.

Ad Lyram ne desistat canere.

Poscimur, si quid vacui sub umbra
 Lusuimus tecum, quod & hunc in annum
 Vivat, & plureis: age, dic Latinum
 Barbite carmen,
 Lesbio primum modulate civi:
 Qui ferox bello, ramens inter arma,
 Sive jactatam religarat udo
 Littore navim:
 Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
 Semper haerentem puerum canebat,
 Et Lycum nigris oculis, nigroque
 Crine decorum.
 O decus Phoebi, & dapibus supremi
 Grata testudo Jovis, o laborum
 Dulce lenimen, mihi cumque salve
 Rite vocanti.

CARMINUM LIB. I.
AD ALBIUM TIBULLUM.

29

O D E XXXIII.

*Solatur cum aliorum exemplo, qui amantes, non
redamentur.*

Albi, ne doleas plus nimio, memor
Immitis Glycerae, neu miserabileis
Decantes elegos, cur tibi junior
Laesa praeniteat fide.

Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor: Cyrus in asperam
Declinat Pholoën. sed prius Appulis
Jungentur capreae lupis,
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic visum Veneri: cui placet impares
Formas, atque animos sub juga aeneae
Saevo mittere cum joco.

Ipsam me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Adriae
Curvantis Calabros sinus.

A D S E I P S U M.

O D E XXXIV.

*Poenitere se irreligiosum extitisse, dum Epicu-
reos sectaretur.*

Parcus Deorum cultor, & infrequens,
Infanientis dum sapientiae
Consultus erro: nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relictos. namque Diespiter
Igni corusco nubila dividens,
Plerumque per purum tonanteis
Egit equos, volucrumque currum:

Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & invisi horrida Taenari
Sedes, Atlanteusque finis

Concutitur. valet ima summis
Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens. hinc apicem rapax

Fortuna cum stridore acuto

Sustulit: hic posuisse gaudet.

A D

Q. HORATII
AD FORTUNAM.

ODE XXXV.

*Orat Fortunam ut servet Caesarem in Britanno
ire meditantem.*

O Diva, gratum quae regis Antium,
Praeclens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit sollicita prece
Ruris colonus: te dominam aequoris,
Quicumque Bithyna laceffit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus asper, te profugi Scythae, **II, XI, 1**
Urbeique, gentesque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni:
Injurioso ne pede proruas
Stantem columnam: neu populus frequens
Ad arma cessanteis, ad arma
Concitet, imperiumque frangat.
Te semper anteit saeva necessitas,
Clavos trabaleis, & cuneos manu
Gestans athena: nec severus
Uncus abest, liquidumque plumbum.
Te spes, & albo rara fides colit
Velata panno: nec comitem abnegat
Utcunque mutata potenteis
Veste domos inimica linquis.
At vulgus infidum, & meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum faece siccatis amici,
Ferre jugum pariter dolosi.
Serves iturum Caesarem in ultimos
Orbis Britannos, & juvenum recens
Examen Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.
Eheu, cicatricum, & sceleris pudet,
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefasti
Liquimus? unde manus juvenus
Metu Deorum continuit? quibus

Pepercit aris? ô utinam nova
Incude diffingas retusum in
Massagetis, Arabasque ferrum.

AD POMPONIUM NUMIDAM.

ODE XXXVI.

*Gratulatur Numidæ amico faustum in
patriam reditum.*

ET thure, & fidibus juvat
Placare, & vituli sanguine debito
Custodes Numidæ Deos: *hoc loco Spanien.*

Qui nunc Hesperia sospes ab ultima
Caris multa sodalibus,

Nulli plura tamen dividit oscula,

Quam dulci Lamiae. memor

Actæ non alio rege puertiae, *en: I, 1. 59*

Mutataeque simul togae. *62*

liff. Cressa ne careat pulchra dies nota,

Neu promptæ modus amphoræ,

Neu morem in Saliū sit requies pedum: *Refer*

Neu multi Damalis meri: *Od IV, 1. 27.*

Bassum Threicia vincat amyntide: *Od I, 38. 3*

Neu desint epulis rosæ, *vide!*

Neu vivax apium, neu breve lilium. *- II, 3. 14*

IV 13. Omnes in Damalin patres *deponunt*

Deponent oculos: nec Damalis novo *- II, 11. 14*

Divelletur adultero, *- III, 19. 22*

Lascivis ederis ambitiosior. *en I, 5. 14*

AD SODALES.

ODE XXXVII.

*Sodales suos ad lætitiā hortatur ob Actiacam
Augusti victoriā.*

Nunc est bibendum, nunc pede libero

Pulsanda tellus: nunc Saliaribus *Saliis*

Ornate pulvinar Deorum *tot*

Tempus erat dapibus, sodales.

Antehac nefas depromere Cæcubum

Cellis avitis, dum Capitolio *lauris*

Regina dementeis ruinas,

Funus & imperio parabat,

Contaminato cum grege turpium

Morbo

Morbo virorum: quidlibet impotens

Sperare, fortunaque dolci

Ebria: sed minuit furorem

Vix una sospes navis ab ignibus:

Mentemque lymphatam Mareotico

Redegit in veros timores

Caesar, ab Italia volantem

Remis adurgens: accipiter velut

Molleis columbas, aut leporem citus

Venator in campis nivalis

Ammoniae: daret ut catenis

Fatale monstrum, quae generosius

Perire quaerens, nec muliebriter

Expavit enssem, nec latenteis

Classe cita reparavit oras.

Ausa & jacentem visere regiam

Vultu sereno fortis, & asperas

Tractare serpenteis, ut atrum

Corpore combiberet venenum,

Deliberata morte ferocior;

Saevis Liburnis, scilicet invidens,

Privata deduci superbo

Non humilis Mulier triumpho.

A D P U E R U M.

O D E XXXVIII.

Non esse opus sibi magno apparatus.

P Erficos odi, puer, apparatus:

Displicent nexae philyra coronae

Mitte sectari, rosa quo locorum.

Seta moretur.

Implici myrto nihil allabores

edulus curat neque te ministrum

Decedet myrtus, neque me sub arcta

Vite bibentem.

Q. HORATII FLACCI
C A R M I N U M
L I B E R II.

AD C. ASINIUM POLLIONEM. *Sat. I, 10*

O D E I.

942285.

*Eum monet ut suas de bellis civilibus Tragoedias tam-
tis per intermittat, dum res civileis ordinantur.*

Motum ex Metello consule civicum, *Antiphon.*
 Bellique causas, & vitia, & modos, *Metaphras.*
 Ludumque Fortunae, graveisque *Ant. 2. 9. d. 10.*
 Principum amicitias, & arma *In J. G. 10.*
 Nondum expiatis uncta cruoribus,
 Periculosae plenum opus aleae
 Tractas, & incedis per igneis
 Suppositos cineri doloso.
 Paulum severae Musa tragoediae
 Desit theatri: mox, ubi publicas *acc:*
 Res ordinaris, grande munus, *C. / 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 Cecropio repetes cothurno, *C. / 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 Insigne moestis praesidium reis, *C. / 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 Et consulenti Pollio curiae:
 Cui laurus aeternos honores
 Dalmatico peperit triumpho.
 Jam nunc minaci murmure cornuum
 Perstringis aures: jam litui strepant: *Antiphon. 2. 9. d. 10.*
 Jam fulgor armorum fugaces
 Terret equos, equitumque vultus.
 Andire magnos jam videor duces
 Non indecoro pulvere sordidos:
 Et cuncta terrarum subacta,
 Praeter atrocem animum Catonis,
 Juno, & Deorum quisquis amicior
 Afris, inulta cesserat impotens
 Tellure: victorum nepotes
 Rettulit inferias Jugurthae.
 Quis non Latino sanguine pinguior

Campus sepulchris impia prœlia
 Tellatur, auditumque Medis
 Hesperiae sonitum ruinæ?
 Qui gurgēs? aut quæ flumina lugubris
 Ignara belli? quod mare Dauniae
 Non decoloravere cædes?

Quæ caret ora cruore nostro?

Sed ne relictis Musa procax jocis

Cææ retractes munera næniae:

Mecum Dionæo sub antro

Veneris Quære modos levioꝛe plecto.

AD CRISPUM SALLUSTIUM.

ODE II.

Avaritiam vituperat, & liberalitatem extollit.

Nullus argento color est, avaris
 Abditæ terris inimice laminae
 Crispe Sallusti, nisi temperato
 Splendeat usu.

Vivet extento Proculeius ævo.

Notus in fratres animi paterni;

Illum aget penna metiente solvi

Fama superstes.

Latius regnes avidum domando

Spiritum, quàm si Libyam remotis

Gadibus jungas, & uterque Pœnus

Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops,

Nec sitim pellit, nisi causa morbi

Fugerit venis, & aquosus albo

Corpore languor.

Redditum Cyri solio Phraaten,

Diffidens plebi, numero beatorum

Eximit virtus, populumque falsis

Dedocet uti

Vocibus, regnum, & diadema tutum

Deferens uni, propriamque laurum,

Quisquis ingenteis oculo irretorto

Spectat acervos.

AD Q. DELIUM.

ODE III.

Æ Quam memento rebus in arduis
 Servare mentem: non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Laetitia, moriture Deli.

Seu inoestus omni tempore vixeris,

Seu te in remoto gramine per dies

Festos reclinatum bearis,

Interiore nota Falerni.

Qua pinus ingens, albaque populus

Umbram hospitali consociare amant

Ramis, & obliquo laborat

Lympha fugax trepidare rivo.

Huc vina, & unguenta, & nimum breveis

Flores amoenae ferre jube rosae:

Dum res, & aetas, & sororum

Fila trium patiuntur atra.

Cedes coemptis saltibus, & domo,

Villaeque, flavus quam Tiberis lavit,

Cedes: & exstructis in altum

Divitiis potietur haeres.

Divesne, prisco natus ab Inacho,

Nil interest, an pauper, & infima

De gente sub dio moreris,

Victima nil miserantis Orci.

Omnes eodem cogimur: omnium

Versatur urna, serius, ocyus

Sors exitura, & nos in aeternum

Exilium impositura cymba.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

ODE IV.

Quod ancillam amet non esse cur eum pudeat: mul-
 tis enim magnis viris idem usu venisse.

NE sit ancillae tibi amor pudori,
 Xanthia Phoeu: prius insolentem

Serva Briseis niveo colore

Movit Achillem.

Movit Ajacem Telamone natum

Forma captivæ dominum Tecmessæ,

Arsit Atreides medio in triumpho

Virginetapta:

Barbaræ postquam cecidere turmae

Theſſalo victore, & ademptus Hector

Tradidit fessis leviora tolli

Pergama Grajis.

Nescias, an te generum beati

Phyllidis flavæ decorent parentes.

Regium certe genus, & penateis

Moeret iniquos.

Crede non illam tibi de sceſta

Plebe delectam, neque sic fidelem,

Sic lucro adversam potuisse nasci

Matre pudenda.

Brachia, & vultum, teretesque furas

Integer laudo. fuge suspicari,

Cujus octavum trepidavit aetas

Claudere lustrum.

IN LALAGEN.

ODE V.

Revocandam esse mentem à cupiditate virginiſ immaturæ.

Nondum subacta ferre jugum valet
Cervice: nondum munia comparis

Æquare, nec tauri ruentis

In Venerem tolerare pondus.

Circa virentis est animus tuæ

Campos juvencae: nunc fluviiſ gravem

Solantis aestum, nunc inudo

Ludere cum vitulis salicto

Prægestientis. tolle cupidinem

Immitis uvæ: jam tibi lividos

Distinguet Autumnus racemos

Purpureo varius colore.

Jam te sequetur. currit enim ferox

Ætas: & illi, quos tibi demſerit,

Apponet annos. jam proterva

Fronte petet Lalage maritum.

Dilecta.

Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
Non Chloris: albo sic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet

Luna mari, Gnidiusve Gyges:
Quem si puellarum infereres choro,
Mire sagaceis falleret hospites
Discrimen obscurum, solutis
Crinibus, ambiguoque vultu.

AD SEPTIMIUM.

ODE VI.

Tiburтинаe & Tarentina regionis amoenitatem laudat.

Septimi Gades aditure mecum, &
Cantabrum indoctum juga ferre nostra, &
Barbaras Syrtis, ubi Maura semper
Æstuat unda:

Tibur Argeo positum colono
Sit meae sedes utinam senectae,
Sit modus lasso maris, & viarum,
Militiaeque.

Unde si Parcae prohibent iniquae, *Od II, 3. 14.*
Dulce pellitis ovibus Galesi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalanto.

Ille terrarum mihi praeter omneis
Angulus ridet: ubi non Hymetto
Mella decedant, viridique certat
Bacca Venafro:

Ver ubi longum, tepidasque praebet
Jupiter brumas, & amicus Aulon,
Fertili Baccho minimum Falernis
Invidet uvis.

Ille te mecum locus, & beatæ
Postulant arces: ubi tu calentem
Debita sparges lachryma favillam
Vatis amici.

AD POMPEIUM VARUM.

ODE VII.

Huic reditum è militia gratulatur.

Ō Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte Bruto militiae dace,

Quis te redonavit Quiritem
 Dis patriis, Italoque coelo,
 Pompei, meorum primæ sodalium?
 Cum quo morantem sæpe diem mero
 Fregi, coronatus nitentis
 Malobathro Syrio capillos.
 Tecum Philippos, & celerem fugam
 Senti, relicta non bene parmula:
 Cum fracta virtus, & minaces
 Turpe solum tetigere mento.
 Sed me per hosteis Mercurius celer
 Denso paventem sustulit aëre:
 Te rursus in bellum resorbens
 Unda fretis tulit aestuosus.
 Ergo obligatam redde Jovi dapem:
 Longaque fessum militia latus
 Depone sub lauru mea: nec
 Parce cadis tibi destinatis.
 Oblivioso levia Massico
 Ciboria exple. funde capacibus
 Unguenta de conchis. quis udo
 Deproperare apio coronas,
 Curatve myrto? quem Venus arbitrum
 Dicet bibendi? non ego sanius
 Bacchabor Edonis: recepto
 Dulce mihi furere est amico.

I N B A R I N E N.

O D E V I I I.

*Non esse cur ei juranti credatur: formosarum enim
 perjuria à diis non vindicari.*

Ulla si juris tibi pejerati
 Poena, Barine, nocuisset unquam:
 Dente si nigro fieres, vel uno
 Turpior ungui,
 Crederem. sed tu simul obligasti
 Perfidum votis caput, enitescis
 Pulchrior multo: juvenumque prodis
 Publica cura.
 Expedit matris cineres opertos
 Fallere, & toto taciturna noctis
 Signa cum coelo, gelidaque divos
 Morte carenteis.

Ridet

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa, rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido
Semper ardenteis acuens sagittas
Cote cruenta.

Adde quod pubes tibi crescit omnis,
Servitus crescit nova: nec priores
Impiae tectam dominae relinquunt
Saepe minati.

Te suis matres metuunt juvencis,
Te senes parci, miseraeque nuper
Virgines nuptae: tua ne retardet
Aura maritos.

AD VALGIUM.

ODE IX.

*Ut Mystae pueri mortem aliquando tandem
 flere desinat.*

Non semper imbres nubibus hispidos
Manant in agros, aut mare Caspium
Vexant inaequales procellae

Usque: nec Armeniis in oris
Amice Valgi, stat glacies iners
Menseis per omneis aut Aquilonibus

Querceta Gargani laborant, *Monte Apuliae vide*
Et foliis videntur orni. *Ep I, 2. 202*

Tu semper urges flebilibus modis
Mythen ademptum: nec tibi Vespero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente Solem.

At non ter aevo functus amabilem
Ploravit omneis Antiochum senex *Neftor Antiochus*
Annos: nec impubem parentes *qui ante Trojanae Mem-*

Troilon, aut Phrygiae sorores *no interfectus est.*
Revere semper. desine mollium *Daphnia, Lucina, Polyx*

Tandem querelarum, & potius nova
Cantemus Augusti trophaea

Caesaris, & rigidum Niphaten, *in Armenia.*
Medumque flumen gentibus additum

Victis, minores volvere vortices.

Intraque praescriptum Gelonos *Od II, 20. 19*
Exiguus equitare campis.

Q. HORATII
AD LICINIUM
ODE X.

*Servandam esse mediocritatem, & animi in
utraque fortuna aequabilitatem.*

Rectius vives, Licini, neque altum *fufib. - arb.*
Semper urgendo: neque dum procellas
Cautus horrescis, nimium premendo
Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus recti, caret invidenda
Sobrius aula.

Saepe ventis agitur ingens
Pinus: & celsae graviore casu
Decidunt raries, feriuntque summos
Fulmina monteis.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem bene praeparatum
Pectus. informe is hyemes reducit
Jupiter: idem

Summovet. non, si male nunc, & olim
Sic erit. quondam cithara tacentem
Suscitat Musam: neque semper arcum
Tendit Apollo.

Rebus angustis animosus, atque
Fortis appare: sapienter idem
Contrahe vento nimium secundo
Turgida vela.

AD Q. HIRPINUM.
ODE XI.

Fucunde vivendum esse omittis curis.

Quid bellicosus Cantaber, & Scythes, *lingulax. Od I, 35.9*
Hirpine Quincti, cogitet, Adria
Divisus objecto, remittas

Quaerere: nec trepides in usum
Poscentis aevi pauca, fugit retro
Levis juvenas, & decor, arida
Pellente lascivos amores
Canicie, facilemque somnum.

Non

Non semper idem floribus est honos
 Vernis: neque uno Luna rubens nitet
 Vultu. quid aeternis minorem
 Consiliis animum fatigas?

Car non sub alta vel platano, vel hac

Pini jacentes sic temere, & rosa

Canos odorati capillos,

Dum licet, Assyriaque nardo

Potamus uncti? dissipat Euius

Curas edaceis. quis puer ocyus

Restinguet ardentis Falerni

Pocula praetereunte lymphas?

Quis devium scortum eliciet domo

Lyden? eburna dic age cum lyra

Maturet, incemtum Lacaenae

More comam religata nodum.

AD MÆCENATEM.

ODE XII.

Non convenire res graveis Lyrico carmini.

Nolis longa ferae bella Numantiae,
 Nec dirum Annibalem, nec Siculum mare
 Poeno purpureum sanguine mollibus
 Aptari citharae modis:

Nec faevos Lapithas, & nimium mero

Hylaeum, domitosque Herculeae manu

Telluris juvenes, unde periculum

Fulgens contremuit domus

Saturni veteris. tuque pedestribus

Dices historiis proelia Caesaris

Maeceenas melius, ductaque per vias

Regum collaminantium.

Me dulces dominae Musa Liciniae

Cantus, me voluit dicere lucidum

Fulgentis oculos, & bene mutuis

Fidum pectus amoribus:

Quam nec ferre pedem dedecuit choris:

Nec certare joco: nec dare brachia

Ludentem nitidis virginibus, sacro

Dianae celebris die. *Od I, 21 in illo*

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,

Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes

Permutare velis crine Liciniae?

Plenas aut Arabum domos?

Dum flagrantia detorquet ad oscula

Cervicem: aut facili saevitia negat,

Quae poscente magis gaudeat eripi.

Interdum rapere occupet?

O D E XIII.

*In arborem, cujus casu in agro Sabino
pene oppressus est.*

Ille & nefasto te posuit die,
Quicumque primum, & sacrilega manu
produxit arbos, in nepotum

Perniciem, opprobriumque pagi. *Virgil Eclog. 6*

Illum & parentis crediderim sui

Fregisse cervicem, & penetralia

Sparnisse nocturno cruore

Hospitis. ille venena Colchica, *Hypermeton*

Et quicquid usquam concipitur nefas,

Tractavit, agro qui statuit meo

Te triste lignum, te caducum

In domini caput immerentis.

Quid quisque vitet, nunquam hominī satis

Cautum est in horas. navita Bosporum

Poenus perhorrescit: neque ultra

Coeca timet aliunde fata:

Miles sagittas, & celerem fuga

Parthi: catenas Parthus, & Italum

Robur. sed improvisa leti

Vis rapuit, rapietque genteis.

Quam penē furvae regna Proserpinae,

Et judicantem vidimus Aecum,

Sedeisque discretas piorum, &

Æoliis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus:

Et te sonantem plenius aureo,

Alcaeae, plectro dura navis,

Dura fugae mala, dura belli.

Utrumque sacro digna silentio

Mirantur umbrae dicere: sed magis

Pugnas & exactos tyrannos

Densum humeris bibit aure vulgus.

Quid?

Quid mirum? ubi illis carminibus stupens
 Demittit atra bellua centiceps *Cerberus vide: Od II, 19. 29.*
 Aureis, & intorti capillis *Od III, 11. 15.*
 Eumenidum recreantur angues? *Tantalus, erat.*
 Quin & Prometheus; & Pelopis parens *Od I, 6. 6.*
 Dulci laborum decipitur sono: *Od II, 4. 71.*
 Nec curat Orion leones, *Od XVII, 64.*
 Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTUMUM.

ODE XIV.

Mortem vitari non posse.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
 Labuntur anni: nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectae
 Afferet, indomitaeque morti.
 Non si tricenis, quotquot eunt dies,
 Amice!, places illacrymabilem
 Plutona tauris: qui ter amplum
 Geryonem, Tityonque tristi
 Compescit unda, scilicet omnibus,
 Quicunque terrae munere vescimur,
 Enaviganda, sive reges,
 Sive inopes erimus coloni.
 Frustra cruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Adriae:
 Frustra per Autumnos nocentem
 Corporibus metuenus Austrum:
 Visendus ater flumine languido
 Cocytus errans, & Danaï genus
 Infame, damnatusque longi
 Sisyphus Æolides laboris.
 Linquenda tellus, & domus, & placens
 Uxor: neque harum, quas colis arborum,
 Te, praeter invisas cupressos,
 Ulla brevem dominum sequetur.
 Absumet haeres Caecuba dignior
 Servata centum clavibus, & mero
 Tinget pavimentum superbum,
 Pontificum potiore coenis.

In sui seculi circa aedificia luxum.

JAm pauca aratro jugera regiae
 Moles relinquent: undique latius
 Extenta visentur Lucrino
 Stagna lacu, platanusque caelebs *Od II, 11. 13*
 Evincet ulmes, tum violaria, &
 Myrtus, & omnis copia narium
 Spargent olivetis odorem,
 Fertilibus domino priori.
 Dum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus, non ita Romuli
 Praescriptum, & intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque norma. *Ep I, 1. 43*
 Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum, nulla decempedis
 Metata privatis opacam
 Porticus excipiebat Arcton:
 Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant, oppida publico
 Sumptu jubentes, & deorum
 Templano novo decorare saxo.

AD GROS PHUM.

ODE XVI.

*Tranquillitatem animi optari ab omnibus: eam-
 que coërcendis cupiditatibus comparari.*

Otium divos rogat in patienti
 Prensus Ægaeo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgent
 Sidera nautis.
 Orium bello furiosa Thrace:
 Otium Medi pharetra decori,
 Gropshe, non gemmis, neque purpura, ve-
 nale, nec auro.
 Non enim gazae, neque consularis
 Summovet lictor miseros tumultus
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta volanteis.
 Vivitur parvo bene, cui paternum
 Splendet in mensa tenui salinum:

Nec levis somnos timor, aut Cupido
Sordidus aufert.

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? quid terras alio calenteis
Sole mutamus? patriae quis exul
Se quoque fugit?

Od III, 1, 40.

Scandit aeratas vitiosa naveis
Cura: nec turmas equitum relinquit
Ocyor cervis, & agente nimbos
Ocyor Euro.

Lætus in præsens animus, quod ultra est
Oderit curare, & amara lento
Temperet risu. nihil est ab omni
Parte beatum.

Abstulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit senectus.
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.

Te greges centum, Siculaeque circum
Mugiant vaccae: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctae

Vestiunt lanae: mihi parva rura, &
Spiritam Grajae tenuem Camoenae
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

AD MÆCENATEM ÆGROTUM.

ODE XVII.

Ur me querelis exanimas tuis?
Nec dis amicum est, nec mihi, te prius
Obire Maecenas, mearum
Grande decus, columenque rerum.

Ah! te meae si partem animae rapit
Maturior vis, quid moror altera?

Nec carus aequæ, nec superstes
Integer. ille dies utramque

Dacæ ruinam: non ego perfidum
Dixi sacramentum: ibimus, ibimus

Utcunque præcedes, supremum
Carpere iter comites parati.

Me nec Chimaerae spiritus igneae,

Nec

Nec si resurgat centimanus Gyas
 Divellet unquam. sic potenti
 Justitiae, placitumque Parcis
 Seu Libra, seu me Scorpius aspicit
 Formidolosus, pars violentior
 Natalis horae: seu tyrannus
 Hesperiae Capricornus undae:
 Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum. te Jovis impio
 Tutela Saturno refulgens
 Eripuit, volucrisque fati
 Tardavit alas: cum populus frequens
 Laetum theatri ter crepuit sonum. *Od I, 1.8.*
 Me truncus illapsus cerebro
 Sustulerat: nisi Faunus ictum
 Dextra levasset, Mercurialium
 Custos virorum. reddere victimas,
 Aedemque votivam memento:
 Nos humilem feriemus agnam.

O D E XVIII.

Se sua sorte, & mediocri fortuna contentum vivere.

Non ebur, neque aureum
 Mea renidet in domo lacunar:
 Non trabes Hymettiae
 Premunt columnas ultima recisas
 Africa: neque Attali *Od I, 1.12.*
 Ignotus haeres regiam occupavi: *nimium attali*
 Nec Laconicas mihi
 Trahunt honestae purpuras clientae.
 At fides, & ingeni
 Benigna vena est: pauperemque dives
 Ne petit. nihil supra
 Deos lacesso: nec potentem amicum
 Largiora flagito,
 Satis beatus unicis Sabinis, *Od III, 1.48.*
truditur dies die,
 Novaeque pergunt interire Lunae.
 Tu secunda marmora
 Locas sub ipsum funus: & sepulcri
 Immemor, struis domos:
 Marisque Bajis obstrepentis urges
 Summovere littora,

Parum locuples continente ripa.
 Quid, quod usque proximos *In uisus Antiphan*
 Revellis agri terminos, & ultra
 Limites clientium
 Salis avarus? pellitur paternos
 In sinu ferens deos
 Et uxor, & vir, sordidosque natos.
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci sine destinata
 Aula divitem manet
 Herum, quid ultra tendis? aequa tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumque pueris: nec satelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit auro captus. hic superbum
 Tantalum, atque Tantali
 Genus coërcet. hic levare functum
 Pauperem laboribus,
 Vocatus, atque non vocatus audit.

IN BACCHUM.

ODE XIX.

*Sibi fas esse Bacchi laudes, ut ejus numine pleno
 & concitato, canere.*

Bacchum in remotis carmina rupibus
 Vide docentem (credite posteris)
 Nymphasque discenteis, & aureis
 Capripedum Satyrorum acutas.
 Eue recenti mens trepidat metu?
 Plenoque Bacchi pectore turbidum
 Laetatur. eue parce Liber,
 Parce, gravi metuende thyrsos.
 Fas pervicaceis est mihi Thyadas,
 Vinique fontem, lactis & uberes
 Cantare rivos: atque truncis
 Lapsa cavis iterare mella.
 Fas & beatae conjugis additum
 Stellis honorem, rectaque Penthei
 Disjecta non levi ruina,
 Thracis & exitium Lycurgi.
 Tu flectis amneis, tu mare barbarum:
 Tu separatis uvidus in jugis

Nodo coërces viperino
 Bistonidum sine fraude crineis.
 Tu, cum parentis regna per arduum
 Cohors Gigantum scanderet impia,
 Rhoetum retorristi leonis
 Unguibus, horribilique mala:
 Quanquam choreis aptior, & jocis,
 Ludoque dictus, non sat idoneus
 Pugnae ferebaris: sed idem
 Pacis eras, mediisque belli.
 Te vidit insons Cerberus aureo *Od II, 13. 24*
 Cornu decorum, leniter atterens *Od III, 11. 15.*
 Caudam, & recedentis trilingui
 Ore pedes, tetigitque crura.

A D M A E C E N A T E M.

O D E XX.

Famam suam aeternam fove.

Non usitata, nec tenui ferar
 Penna; biformis per liquidum aethera
 Vates: neque in terris morabor
 Longius: invidiaque major
 Urbeis relinquam: non ego pauperum
 Sanguis parentum, non ego, quem vocas
 Dilecte Maecenas obibo:
 Nec Stygia cohibebor unda.
 Jam jam residunt cruribus asperae
 Pelles: & album mutor in alitem
 Superna: nascunturque laeves
 Per digitos, humerosque plumae.
 Jam Daedaleo ocyor Icaro,
 Visam gementis littora Bospori,
 Syrteisque Getulas canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.
 Me Colchus, & qui dissimulat metum
 Marsae cohortis Dacus, & ultimi
 Noscent Geloni: me peritus
 Discet Iber, Rhodanique potor.
 Absint inani funere naeniae,
 Luctusque turpes, & querimoniae:
 Compescere clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

Od II, 19. 23

Q. HORATII

Q. HORATII FLACCI

CARMINUM

LIBER III.

ODE I.

Non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate vitam beatam effici.

O Di profanum vulgus, & arceo.
Favete linguis: carmina non prius
Audita, Musarum sacerdos,
Virginibus, puerisque canto.

Regum tremendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.

Est, ut viro vir latius ordinet

Arbusta sulcis: hic generosior

Descendat in campum petitor:

Moribus hic, meliorque fama

Contendat: illi turba clientium

Sit major: aequa lege necessitas

Sortitur insigneis, & imos:

Omne capax mover urna nomen. *Od II, 3. 26.*

Distinctus ensis cui super impia

Cervice pendet, non Siculae dapes

Dulcem elaborabunt saporem:

Non avium, citharaeque cantus

Somnum reducent. somnus agrestium

Lenis virorum non humileis domos

Fastidit, umbrosamque ripam,

Non Zephyris agitata Tempe.

Desiderantem quod satis est, neque

Tumultuosum sollicitat mare;

Nec saevus Arcturi cadentis

Impetus, aut orientis Hoedi:

Non verberatae grandine vineae,

Fundusque mendax: arbore nunc aquas

Culpante, nunc torrentia agros

Sidera, nunc hyemes iniquas.

D

Con-

Ejus

L. 1.

85,

O. II, 18, 2

Contracta pisces aequora sentiunt
 Jactis in altum molibus. huc frequens
 Caementa demittit redemptor
 Cum famulis, dominusque terrae
 Fastidiosus, sed timor, & minae
 Scandunt eodem quo dominus: neque
 Decedit aerata triremi, &

O. II, 16, 21

Post equitem sedet atra cura.
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum fidere clarior
 Delenit usus: nec Falerna

Vitis, Achaemeniumque costum:
 Cur invidendis postibus, & novo
 Sublime ritu moliar atrium?

O. II, 18, 14.

Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores?

A D A M I C O S.

O D E II.

*Pueros ab ineunte aetate assuefaciendos esse rei
 militari, & vitae laboriosae.*

A Ngustam, amici, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Cōdiscat, & Parthos ferocēis
 Vēxte equēs metuendus hasta:

Vitamque sub dio & trepidis agat
 In rebus. illum ex moenibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni

Prospiciens, & adulta virgo,
 Suspiret: Eheu nerudis agminum
 Sponsus laceffat regius asperum
 Tactu leonem: quem cruenta

Per medias rapit ira caedeis:
 Dulce & decorum est pro patria mori.
 Mors & fugacem persequitur virum:

Nec parcat imbellis iuventae
 Poplitibus, timidoque tergo.
 Virtus, repulsae nescia sordidae,
 Intaminatis fulget honoribus:

Nec sumit, aut ponit secrete
 Arbitrio popularis aurae.

Virtus recludens immeritis mori
 Coelum, negata tentat iter via:

Coetusque vulgareis, & udam
 Spernit humum fugiente penna.
 Est & fideli tuta silentio
 Merces. vetabo, qui Cereris sacrum
 Vulgarit arcanæ, sub iisdem
 Sit trabibus, fragilemque mecum.
 Solvat phaselum. saepe Diespiter
 Neglectus, incesto addidit integrum:
 Raro antecedentem scelestum
 Deseruit pede poena claudo.

O D E III.

Virtute praeditum virum nihil extimescere.

Iustum, & tenacem propositi virum,
 Non citium ardor prava iubentium,
 Non vultus instantis tyranni
 Mentē quatit solida: neque Auster
 Dux inquieti turbidus Adriae,
 Nec fulminantis magna Jovis manus.
 Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinae.
 Hac arte Pollux, & vagus Hercules
 Innixus arceis attigit igneas:
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar:
 Hac te merentem Bacche pater tuæ
 Vexere tigres, indocili jugum
 Collo trahentes: hac Quirinus
 Martis equis Acheronta fugit.
 Gratum elocuta consiliantibus
 Junone divis. Ilion, Ilion
 Fatalis, incestusque iudex,
 Et mulier peregrina vertit
 In pulverem, ex quo destituit deos
 Mercede pacta Laomedon: mihi
 Castaeque damnatum Minervae
 Cum populo, & duce fraudulento.
 Jam nec Lacaenae splendet adulterae
 Famofus hospes: nec Priami domus
 Perjura, pugnaceis Achivos
 Hectoreis opibus refringit:
 Nostrisque ductum seditionibus
 Bellum resedit. protinus & graveis

Iras, & invifum nepotem,
 Troica peperit sacerdos, D II 7.3
 Marti redonabo. illum ego lucidas
 Inire fedecis, ducere nectaris
 Succos, & adscribi quietis
 Ordinibus patiar deorum.
 Dum longus inter faeviat Ilion,
 Romamque pontus: qualibet exules
 In parte regnanto beati.
 Dum Priami, Paridisque busto
 Insultet armentum: & catulos ferae
 Calent inultae. stet Capitolium
 Fulgens: triumphatque possit
 Roma ferox dare jura Medis.
 Horrenda latè nomen in ultimas
 Extendat oras, qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro:
 Qua tumidus rigat arva Nilus:
 Aurum irreperitum, & sic melius situm
 Cum terra celat, spernere fortior,
 Quam cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextra.
 Quicunque mundi terminus obstitit
 Hunc tangat armis; visere gestiens
 Qua parte debacchentur ignes,
 Qua nebulae, pluviique rores.
 Sed bellicosis fata Quiritibus
 Hac lege dico: ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avitae
 Tecta velint reparare Trojae.
 Trojae renascens alite lugubri
 Fortuna tristi clade iterabitur,
 Ducente victriceis catervas
 Coniuge me Jovis, & sorore.
 Ter si resurgat murus athenaeus
 Auctore Phoebos, ter pereat meis
 Excisus Argivis: ter uxor
 Capta virum, puerosque ploret.
 Non hoc iocosae conveniet lyrae. ad II, 1. fine
 Quo Musa tendis? desine pervicax
 Referre sermones deorum: &
 Magna modis tenuare parvis.

Musarum praesidio è periculis ereptum se dicit,
eodemque tutum semper fore sperat.

D Escende coelo, & dic age tibia
Regina longum, Calliope, melos,
Seu voce nunc mavis acuta.
Seu fidibus, cytharave Phoebi.

Auditis? an me ludit amabilis
Infania? audire, & videor pios
Errare per lucos, amoenae

Quos & aquae subeunt, & aerae.
Me fabulosaë Volture in Appulo

Altricis extra limen Apuliae

Ludo, fatigatumque somno

Fronde nova puerum palumbes

Texere: mirum quod foret omnibus,

Quicumque celsae nidum Acherontiae,

Saltusque Bantinos, & arvum

Pingue tenent humilis Ferenti:

Ut tuto ab atris corpore viperis

Dormirem & ursis: ut premerer sacra

Lauroque, collataque myrto;

Non sine dis animosus infans:

Vester, Camoenae, vester in arduos

Tollor Sabinos: seu mihi frigidum

Praeneste, seu Tibur supinum, Tivoli.

a I, 16 Seu liquidae placere Bajae. *Croft. I, 1. 63*

Vestris amicis fontibus, & choris,

Non me Philippis versa acies retro, *Od II, 7.*

Devota non exstinxit arbos, *II, 13.*

Nec Sicula Palinurus unda.

Utcunque mecum vos eritis; libens

Insanientem navita Bosphorum

Tentabo, & arenteis archas,

Littoris Assyrii viator.

Visam Britannos hospitibus feros,

Et laetum equino sanguine Concanum. *Concanigens Cantabriae*

Visam pharetratos Gelonos,

Et Scythicum inviolatus amnem.

Vos Caesarem altum, militia simul

Festas cohorteis abdidit oppidis:

Finire quaerentem labores

Pierio recreatis antro.

Vos lene consilium & datis, & dato

Gaudetis almae. scimus ut impios

Titanas, immanemque turmam

Fulmine sustulerit caduco,

Qui terram inertem, qui mare temperat

Ventosum, & urbeis, regnaque tristia:

Divosque, mortaleisque turmas

Imperio regit unus aequo.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi

Fidens juvenus horrida brachiis,

Fratresque tendentes opaco

Pelion imposuisse Olympo.

Sed quid Typhoeus, & validus Mimas,

Aut quid minaci Porphyryon statu,

Quid Rhoecus, evulsisque truncis

Enceladus jaculator audax,

Contra sonantem Palladis aegida

Possent ruentes? hinc avidus stetit

Vulcanus: hinc matrona Juno, &

Nunquam humeris positurus arcum,

Qui rore puro Castaliae lavit

Crineis solutoe: qui Lyciae tenet

Dumeta, natalemque sylvam,

Delius, & Patareus Apollo.

Vis consilii expers mole ruit sua:

Vim temperatam di quoque provehunt

In majus: iidem odere vireis

Omne nefas animo moventes.

Testis mearum centimanus Gigas

Sententiarum notus, & integrae

Tentator Orion Dianae;

Virginea domitus sagitta.

Injecta monstris Terra dolet suis,

Moeretque partus fulmine luridum

Missos ad Orcum: nec peredit

Impositam celer ignis Aetnam:

Incontinentis nec Tityi jecur

Relinquit ales, nequitiae additus

Custos: amatorem trecentae

Pirithoum cohibent catenae.

Od II, 13. 39.

AUGUSTI LAUDES.

ODE V.

M. Atilii Reguli constantia, & ad Poenos reditus.

CŒlo tonantem credidimus Jovem

Rēgnare: præsens divus habebitur

Augustus, adjectis Britannis

Império, gravibusque Persis.

Milesne Crassi, conjuge barbara

Turpis maritus vixit? & hostium

(Pro curia, inversique mores!)

Consenuit socerorum in armis

Sab rege Medo, Marcius, & Appulus,

Anciliorum, & nominis & togae

Oblitus, aeternaeque Vestae,

Incolumi Jove & urbe Roma?

Hoc caverat mens provida Reguli

Dissentientis conditionibus

Foedis, & exemplo trahentis

Perniciem veniens in aevum:

Si non periret immiserabilis

Captiva pubes. Signa ego Punicis

Affixa delubris, & arma

Militibus sine caede, dixit,

Direpta vidi: vidi ego civium

Retorta tergo brachia libero,

Portasque non clausas, & arva

Marte coli populata nostro.

Auro repensus scilicet acrior

Miles redibit? flagitio additis

Damnum. neque amissos colores

Lana refert medicata fuco:

Nec vera virtus, cum semel excidit,

Curat reponi deterioribus

Si pugnat extricata densis

Cerva plagis, erit ille fortis,

Qui perfidis se credidit hostibus:

Et Marte Poenos proteret altero,

Quilora restrictis lacertis

Sensit iners, timuitque mortem,

Hic unde vitam sumeret inscius

Pacem duello miscuit. ô pudor!

O magna Carthago, probrosis

Altior Italiae ruinis!
 Fertur pudicae conjugis osculum,
 Parvosque natos, ut capitis minor
 A se removisse, & virilem
 Torvus humi posuisse vultum:
 Donec labanteis consilio patres
 Firmaret auctor nunquam alias dato,
 Interque moerenteis amicos
 Egregius properaret exul.
 Atqui sciebat quae sibi barbarus
 Tortor pararet: non aliter tamen
 Dimovit obstanteis propinquos,
 Et populum reditus morantem:
 Quam si clientum longa negotia
 Dijudicata lite relinqueret,
 Tendens Venafranos in agros,
 Aut Bacedaemonium Tarentum.

A D R O M A N O S.

O D E VI.

Corruptor suae aetatis mores infectatur.

Delicta majorum immeritus lues,
 Romanæ, donec templâ refeceris,
 Aedeisque labentes deorum, &
 Foeda nigro simulacra fumo.
 Dis te minorem quod geris, imperas.
 Hinc omne principium, huc refer exitum.
 Di multa neglecti dederunt
 Hesperiae mala luctuosae.
 Jam bis Monaeses, & Pacori manus
 Non auspicatos contudit impetus
 Nostros, & adjecisse praedam
 Torquibus exiguis renidet.
 Pene occupatam seditionibus
 Delevit urbem Dacus, & Aethiops:
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.
 Foecunda culpae secula, nuptias
 Primum inquinavere, & genus, & domos.
 Hoc fonte derivata clades
 In patriam populumque fluxit.
 Motus doceri gaudet Ionicos
 Matura virgo, & fingitur artibus

Jam nunc, & incestos amores
 De tenero meditatur ungui.
 Mox juniores quaerit adulteros
 Inter mariti vina; neque eligit
 Cui donet impermissa raptim
 Gaudia, lumenibus remotis:
 Sed iussa coram, non sine conscio
 Sargit marito: seu vocat institor,
 Seu navis Hispanae magister,
 Dedecorum pretiosus emptor.
 Non his juvenus orta parentibus
 Intecit aequor sanguine Punico,
 Pyrrhumque, & ingentem cecidit
 Antiochum, Annibalemque dirum:
 Sed rusticorum mascula militum
 Proles; Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas: & severae *Ep. II*
 Matris ad arbitrium recisos
 Portare fusteis, Sol ubi montium
 Mutaret umbras, & juga demeret
 Bobus fatigatis; amicum
 Tempus agens abeunte curru.
 Damnosa quid non imminuit dies?
 Aetas parentum, peior avis, tulit
 Nos nequiores; mox daturus
 Progeniem vitiosiore.

A D A S T E R I E N.

O D E VII.

Solatur eam, de viri sui absentia moestam & sollicitam.

Quid flēs, Asterie, quem tibi candidi
 Primo restituent Vere Favonii
 Thyra merce beatum,
 Constanti juvenem fide
 Gygen? ille Notis actus ad Oricum
 Post infana Caprae sidera frigidas
 Nocteis, non sine multis
 Insomnis lacrymis agit.
 Atque sollicitae nuntius hospitae,
 Suspirare Chloën, & miseram tuis
 Dicens ignibus uti

Tentat mille vafer modis.
 Ut Proctum mulier perfida credulum

Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti

Maturare necem refert.

Narrat pene datum Pelea Tartaro,
Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens:

Et peccare docenteis

Fallax historias monet.

Fruſtra. nam ſcopulis ſurdior Icari
Voces audit, adhuc integer. at tibi,

Ne vicinus Enipeus

Plus juſto placeat, cave,

Quamvis non alius flectere equum ſciens
Æque conſpicitur gramine Martio:

Nec quiſquam citus æque

Tuſco denatat alveo.

Prima nocte domum claude: neque in vias
Sub cantu querulae deſpice tibiae:

Et te ſaepe vocanti

Duram, difficilis mane.

A D M A E C E N A T E M.

O D E V I I I.

*Cur Kal. Martius, quum uxorem non habeat,
nihilominus ſacrificet, ac epuletur.*

Martiis caelebs quid agam Kalendis,
Quid velint flores, & acerra thuris

Plena, miraris, poſitisque carbo in
Cespite vivo,

Docte ſermones utriusque linguae:

Voveram dulceis epulas, & album

Libero caprum, prope funeratus

Arboris ictu.

Hic dies, anno redeunte, feſtus

Corticem adſtrictum pice dimovebit

Amphorae fumum bibere inſtitutas

Conſule Tullo.

Sume, Maecenas, cyathos amici

Soſpitis centum, & vigileis lucernas

Perfer in lucem: procul omnis eſto

Clamor & ira.

Mitte civileis ſuper urbe curas.

Occidit Daci Cotiſonis agmen:

Medus infeſtus ſibi luſtuofis

Diſſidet armis.

Servit

Servit Hispanae vetus hostis orae
 Cantaber, fera domitus catena:
 Jam Scythae laxo meditantur arcu
 Cedere Campis.

Negligens, ne qua populus laboret,
 Parce privatus nimium cavere, &
 Dona praesentis cape laetus horae, ac
 Linque severa.

A D L Y D I A M.

O D E I X.

Dialogus Horatii & Lydiae.

H O R. **D**onec gratus eram tibi,
 Nec quisquam potior brachia candida
 Cervici juvenis dabat;
 Perfarum vigui rege beatior.

L Y D. Donec non alia magis
 Arsisti, neque erat Lydia post Chloën,
 Multi Lydia nōminis
 Romana vigui clarior Ilia.

H O R. Me nunc Cressa Chloë regit,
 Dulceis docta modos, & citharae sciens,
 Pro qua non metuiam mori,
 Si parcent animae fata superstiti.

L Y D. Me torret face mutua
 Thurini Calais filius Ornithi,
 Pro quo bis patiar mori,
 Si parcent puero fata superstiti.

H O R. Quid, si prisca redit Venus,
 Diductosque jugo cogit aheneo:
 Si flava excutitur Chloë,
 Rejectaeque patet janua Lydiae?

L Y D. Quanquam sidere pulchrior
 Ille est, tu levior cortice, & improbo
 Iracundior Adria,
 Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

I N L Y C E N.

O D E X.

Ut, posita duritiae, aliqua ipsius misericordia capiatur.

EXtremum Tanaim si biberes, Lyce,
 Saevo nupta viro, metamen asperas

Por-

Porrectum ante fores, objicere incolis
Plorares Aquilonibus.

Audis quo strepitu janua, quo nemas
Inter pulcra situm tecta remugiat
Ventis? & positas ut glacies niveis
Puro numine Jupiter?

Ingratam Veneri pone superbiam:
Ne currente retro funis eat rota.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrenus genuit parens.

O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice saucius
Curvat; supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aesculo,
Nec Mauris animo mitior anguibus.
Non hoc semper erit luminis, aut aquae
Coelestis patiens latus.

AD MERCURIUM.

ODE VI.

Ut cantus sibi dilet, quibus Lyde flecti possit.

Mercuri (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque testudo resonare septem

Callida nervis,
Nec loquax olim, neque grata; nunc &
Divitum mensis, & amica templis;
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
Applicet aureis.

Quae velut latis equa trima campis
Ludit exultim, metuitque tangi
Nuptiarum expers, & adhuc protervo
Cruda marito.

Tu potes tigreis, comitesque sylvas
Ducere, & rivos celereis morari.
Cessit immanis tibi blandienti

Janitor aulae
Cerberus: quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, saniesque manet

Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityosque vultu

*Od II, 13. 34.
Od II, 19. 29.*

Risit invito: stetiturna paulum
Sicca, dum grato Danaï puellas
Carminē mulces.

Audiat Lyde scelus, atque notas
Virginum poenas, & inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,

Seraque fata,
Quæ manent culpas etiam sub Orco:
Impiæ, (nam quid potuere majus?)
Impiæ sponfos potuere duro
Perdere ferro.

Una de multis face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis ævum,

Surge, quæ dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur; socerum, & scelestas

Falle sorores,
Quæ velut nactæ vitulos leaenæ
Singulos, eheu! lacerant. ego illis
Mollior, nec te feriam, nec intra
Clastra tenebo.

Me pater sævis oneret catenis,
Quod viro clemens misero peperci:
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

I, pedes quo te rapiunt, & auræ,
Dum favet nox, & Venus: i secundo
Omīne, & nostri memorem sepulcro
Scalpe querelam.

AD NEOBULEN.

ODE XII.

*Eam Hebri adolescentis amore captam inertiae
se ac desidiaē deditisse.*

Miserarum est, neque amorī dare ludum,
Neque dulci mala vino lavere, aut ex-
animari metuentēis patrue verbera linguae.
Tibi qualum Cythereae puer ales,
Tibi telas, operosaeque Minervae
Studium aufert Neobule Liparaci nitor Hebri:
Eques

Eques ipse melior Bellerophonte,
 Neque pugno, neque segni pede victus,
 Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis
 Catus idem per apertum fugienteis,
 Agitato grege cervos jaculari, &
 Celer alto latitantē fruticeto excipere aprum.

AD FONTEM BLANDUSIAE.

ODE XIII.

Commendat ejus amoenitatem.

O Fons Blandusiae, splendidior vitro,
 Dulci digne mero, non sine floribus,
 Cras donaberis hoedo,
 Cui frons turgida cornibus
 Primis, & Venerem, & praelia destinat,
 Frustra: nam gelidos inficiet tibi
 Rubro sanguine rivos
 Lascivi soboles gregis
 Te flagrantis atrox hora Caniculae
 Nescit tangere: tu frigus amabile
 Fessis vomere tauris
 Praebes, & pecori vago.
 Fies nobilium tu quoque fontium,
 Me dicente cavis impositam ilicem
 Saxis, unde loquaces
 Lymphae desiliunt tuae.

AUGUSTI LAUDES.

ODE XIV.

Herculis ritu modo dictus, o plebs,
 Morte venalem petiisse laurum,
 Caesar Hispana repetit penateis
 Victor ab ora.

Unico gaudens mulier marito
 Prodeat justis operata divis,
 Et soror clariducis, & decorae

Supplice vitta
 Virginum matres juvenumque nuper
 Sospitum. vos o pueri, & puellae
 Jam virum expertae male nominatis

Parcite verbis.
 Hic dies vere mihi festus atras

Eximet

Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Caesare terras.

I pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marfi memorem duelli:
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Dic & argutae properet Neaerae
Myrrheum nodo cohibere crinem:
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus
Litium, & rixae cupidos protervae.
Non ego hoc ferrem calidus juvena,
Consule Planco.

IN CHLORIM.

ODE XV.

Ut saltem vetula nequitiae ac libidini modum statuat.

Vxor pauperis Ibici,
Tandem nequitiae fige modum tuae,
Famosisque laboribus.
Maturo propior desine funeri
Inter ludere virgines,
Et stellis nebulae spargere candidis.
Non, si quid Pholoën fatis,
Et te, Chlори, decet. filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulso Thyas uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Lascivae similem ludere capreae.
Te lanae prope nobilem
Tonfae Luceriam, non citharae decent:
Nec flos purpureus rosae,
Nec poti vetulam face tenus cadi.

AD MAECENATEM.

ODE XVI.

Se mediocritate sua contentum esse.

I Nclusam Danaën turris aeneae,
Robustaeque fores, & vigilum canum
Tristes excubiae, munierant fatis
Nocturnis ab adulteris:

Si non Acrisium virginis abditae
Custodem pavidum Jupiter, & Venus
Risissent fore enim tutum iter, & patens
Converso in pretium deo.

Aurum per medios ire satellites,

Od II, 3.10 Et perrumpere amat saxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris

Argivi domus, ob lucrum
Demersa excidio. diffidit urbium
Portas vir Macedo, & subruit aemulos
Reges muneribus: munera navium
Saevos illaqueant duces.

Crescentem sequitur cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorui
Late conspicuum tollere verticem,
Maecenas equitum decus.

Quanto quisque sibi plura negaverit,
A dis plura feret. nil cupientium
Nudus castra peto, & transfuga divitum
Parteis linquere gestio:

Contemptae dominus splendidior rei,
Quam si, quicquid arat non piger Appulus,
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.

Purae rivus aquae, silvaeque jugerum
Paucorum, & segetis certa fides meae,
Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit sorte beatior.

Quamquam nec Calabrae mella ferunt apes,
Nec Laestrygonia Bacchus in amphora
Languescit mihi, nec pingua Gallicis
Crescunt vellera pascuis:

Importuna tamen pauperies abest:
Nec, si plura velim, tu dare deneges.

Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam,

Quam si Mygdoniis regnum Halyattici
Campis continuem. multa petentibus
Desunt multa. bene est, cui deus obtulit
Parca, quod satis est, manu.

AD ÆLIUM LAMIAM.

ODE XVII.

Eum laudat, & ad genio indulgendum invitat.

Æ Li vetusto nobilis ab Lamo,
 (Quando & priores hinc Lamias ferunt
 Denominatos, & nepotum
 Per memores genus omne fastos;
 Autore ab illo ducis originem,
 Qui Formiarum moenia dicitur
 Princeps, & innantem Maricae
 Littoribus tenuisse Lirin
 Late tyrannus) cras foliis nemus
 Multis, & alga littus inutili
 Demissa tempestas ab Euro
 Sternet, aquae nisi fallit augur
 Annosa cornix. dum potes, aridum
 Componelignum: cras genium mero
 Curabis, & porco bimeltri
 Cum famulis operum solutis.

AD FAUNUM.

ODE XVIII.

Ut sibi propitius sit.

F Aune, Nympharum fugientum amator,
 Per meos sineis, & aprica rura
 Lenis incedas, abeasque parvis
 Æquus alumnis:
 Si tener pleno cadit hoedus anno,
 Larga nec defunt Veneris sodali.
 Vina craterae, vetus ara multo
 Fumat odore.
 Ludit herboso pecus omne campo,
 Cum tibi Nonae redeunt Decembres:
 Festus in pratis vacat otioso
 Cum bove pagus.
 Inter audaces lupo errat agnos:
 Spargit agresteis tibi silva frondeis:
 Gaudet invisam pepulisse fossor
 Ter pede terram.

Q. HORATII
AD TELEPHUM.
ODE XIX.

*Ne veterum historiarum studio deditus, vi-
tam jucundam negligat.*

Quantum distet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Æaci,
Et pugnata sacro bella sub Illo:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus.
Quo praebeant domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunae propere novae,
Da noctis mediae, da, puer, auguris
Murenæ: tribus aut novem
Misceantur cyathis pocula commodis.
Qui Musas amat impareis,
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates. treis prohibet supra
Rixarum metuenstangere Gratia,
Nudis juncta sororibus.
Insanire juvat: cur Berecynthiae
Cessant flamina tibiae?
Cur pendet tacita fistula cum lyra? *De rosarum usu*
Parcenteis ego dexteras
22. Odi: sparge rosas, audiat invidus *Od. I, 36. 15*
Dementem strepitum Lycus. *- I, 38. 3*
Et vicina seni non habilis Lyco. *- II, 11. 14.*
Spissa te nitidum coma,
Puro te similem, Telephe, vespero, *- II, 3. 14*
Tempestiva petit Chloë. *En. I, 5. 14.*
Me lentus Glycerae torret amor ineae.

AD PYRRHUM.
ODE XX.

Ne formosum puerum à puella abstrahere conetur.

Non vides quanto moveas periculo,
Pyrrhe, Getulae catulos leaenae?
Dura post paulo fugies inaudax
Praelia raptor,

Cum

Cum per obstanteis juvenum catervas
Ibit insignem repetens Nearchum:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Major, an illi.

Interim dum tu celereis sagittas
Promis, haec denteis acuit timendos;
Arbiter pugnae posuisse nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparsum odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
Raptus ab Ida.

AD AMPHORAM.

ODE XXI.

Ut in Corvini gratiam vina vetusta promat.

O Nata mecum consule Manlio,
Seu tu querelas, five geris jocos,
Seu rixam, & insanos amores,
Seu facilem, pia testa, somnum,
Quocunque lectum nomine Massicam
Servas, moveri digna bono die;
Descende, Corvino jubente,
Promere languidiora vina.
Non ille, quanquam Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus.
Narratur & prisci Catonis
Saepe mero caluisse virtus.
Tu lenet tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu sapientium
Curas, & arcanum jocofo
Consilium retegis Lyaeo.
Tu spem reducis mentibus anxiiis,
Vireisque, & addis cornua pauperi;
Post te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te, Liber, &, si laeta aderit, Venus,
Segnesque nodum solvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae,
Dum rediens fugat astra Phoebus.

gub. Haefsa

Ei consecrat pinum villae suae propinquam;

M Ontium custos, nemorumque virgo,
 Quae laborantes utero puellas
 Ter vocata audis, adimisque leto
 Diva triformis;
 Imminens villae tua pinus esto,
 Quam per exactos ego, aetus annos,
 Verris obliquum meditantis ictum
 Sanguine donem.

A D P H I D I L E N.

O D E XXIII.

*Ut Deos puris manibus, & conscientia bene-
 actae vitae colat.*

C Oelo supinas si tuleris manus
 Nascente Luna, rustica Phidile;
 Si thure placaris, & horna
 Frugelareis, avidaque porca;
 Nec pestilentem sentiet Africum
 Foecunda vitis, nec sterilem seges
 Rubiginem, aut dulces alumni
 Fomifero grave tempus anno.
 Nam quae nivali pascitur Algido
 Devota, quercus inter, & ilices,
 Aut crescit Albanis in herbis
 Victima, Pontificum secureis
 Cervice tinget. te nihil attinet
 Tentare multa caede bidentium
 Parvos coronantem marino
 Rore deos, fragilique myrto.
 Immunis aram si retigit manus:
 Non sumptuosa blandior hostia,
 Mollibit averfos penateis
 Farre pio, & saliente mica.

I N A V A R O S.

O D E XXIV.

I N tactis opulentior
 Thesauris Arabum, & divitis Indiae.

Caementis

Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Ponticum;
Si figit adamantinos
Summis verticibus dira necessitas
Clavos; non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythae,
Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,
Vivunt, & rigidi Getae,
Immetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt.
Nec cultura placet longior annua.
Defunctumque laboribus
Æquali recreat sorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit virum
Conjux, nec nitido fidit adultero.
Dos est magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere castitas:
Et peccare nefas, aut pretium est mori:
O quisquis volet impias
Caedeis, aut rabiem tollere civicam;
Si quaeret pater urbium
Subscribi statuis, indomitam audeat
Refrænare licentiam
Clarus post genitis. quatenus, heu nefas,
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.
Quid tristes querimoniae
Si non supplicio culpa reciditur?
Quid leges sine moribus
Vanae proficiunt, si neque fervidis
Pars inclusa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque solo nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt aequora navitae.
Magnum pauperies opprobrium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutisque viam deserit arduae.
Vel nos in Capitolium,

Quo clamor vocat, & turba faventium;
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
 Summi materiam mali,
 Mittamus. scelerum si bene poenitet,
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa, & tenerae nimis
 Mentes asperioribus
 Formandae studiis. nescit equo rudis
 Haerere ingenuus puer:
 Venarique timet; ludere doctior,
 Seu Graeco jubeas trocho,
 Seu malis vetita legibus alea.
 Cum perjura patris fides
 Consortem socium fallat, & hospitem,
 Indignoque pecuniam
 Haeredi properet: scilicet improbae
 Crescunt divitiae: tamen
 Curtae nescio quid semper abest rei.

AD BACCHUM.

ODE XXV.

*Se ejus afflatu concitatum nova quaedam &
 inaudita de Augusto dicturum.*

Quo me, Bache, rapis tui
 Plenum? quae nemora, & quos agor in specus
 Velox mente nova? quibus
 Antris egregii Caesaris audiar
 Eternum meditans decus
 Stellis inferere, & consilio Jovis?
 Dicam insigne recens, adhuc
 Indictum ore alio. non secus in jugis
 Ex somnis stupet Eujas,
 Hebrum prospiciens, & nive candidam
 Thracen, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen. ut mihi devio
 Ripas, & vacuum nemus
 Mirari libet. o Najadum potens,
 Baccharumque valentium
 Proceras manibus vertere fraxinos;
 Nil parvum, aut humili modo,
 Nil mortale loquar. dulce periculum est,

O. Lenaeae, sequi deum,
Cingentem viridi tempora pampino.

A D V E N E R E M.

O D E XXVI.

Se jam senem factum amatoria arma Veneri dicare.

Vixi puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma, defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Custodit. Hic hic ponite lucida
Funalia, & vecteis, & arcus
Oppositis foribus minaceis.
O quae beatam diva tenes Cyprum, &
Memphim carentem Sithonia nive
Regina, sublimi flagello
Tange Chloën semel, arrogantem.

A D G A L A T E A M N A V I G A T U R A M.

O D E XXVII.

Detervet eam praecipue exemplo Europae.

Impios parvae recinentis omen
Ducat, & praegnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Foetaque vulpes:
Rumpat & serpens iter institutum:
Si per obliquum similis sagittae
Terruit mannos. ego, cui timebo
Providus auspex,
Ante quam stanteis repetat paludeis
Imbrium divina avis imminetum:
Oscinem corvum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicunque mavis,
Et memor nostri, Galatea, vivas:
Teque nec laevus vetet ire picus,
Nec vaga cornix:
Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion? ego quid sit ater
Adriae novi sinus, & quid albus
Peccet lapyx.
Hostium uxores, puerique coecos.

Sentiant motus orientis Hoedi, &
Æquoris nigri fremitum, & tremeis
Verbere ripas.

Sic & Europe niveum doloso
Credidit tauro latus, & scatentem
Belluis pontum, mediasque fraudes
Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, &
Debitae nymphis opifex coronae,
Nocte sublustri nihil astra praeter
Vidit & undas.

Quae simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, Pater ô relictum
Filiae nomen, pietasque dixit
Victa furore,

Unde? quo veni? levis una mors est
Virginum culpa. vigilansne ploro
Turpe commissum? an vitiis carentem
Ludit imago

Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recenteis
Carpere flores?

Si quis infanem mihi nunc juvenem
Dedat iratae, lacerare ferro, &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua tauri.

Impudens liqui patrios penateis,
Impudens Orcum moror, ô deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
Nuda leones.

Antequam turpis macies decenteis
Occupet malas, teneraeque succus
Defluat praedae, speciosa quaero
Pascere tigreis.

Vilis Europe, pater urget absens:
Quid mori cessas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te secuta,
Laedere collum.

Sive te rupes & acuta leto
Saxa delectant, agere procellae
Crede veloci: nisi herile mavis
Carpere pensum

Regius sanguis, dominaeque tradi
 Barbarae pellex. Aderat querenti
 Perfidum ridens Venus, & remisso
 Filius arcu.

Mox ubi lusit satis, Abstineto,
 Dixit, irarum, calidaeque rixae,
 Cum tibi invisus laceranda reddet
 Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis esse nescis?
 Mitte singultus: bene ferre magnam
 Disce fortunam: tua sectus orbis
 Nomina ducet.

A D L Y D E N.

O D E XXVIII.

Diem Neptano sacrum hilariter exigendum esse.

Festo quid potius die
 Neptuni faciam? prome reconditum
 Lyde strenua Caecubum,
 Munitaeque adhibe vim sapientiae.
 Inclinare meridiem
 Sentis: ac veluti flet volucris dies,
 Parcis diripere horreo
 Cessantem Bibuli consulis amphoram.
 Nos cantabimus invicem
 Neptunum, & virideis Nereidum comas:
 Tu curva recines lyra
 Latonam, & celeris spicula Cynthiae:
 Summo carmine, quae Cnidon
 Fulgentisque tenet Cycladas, & Paphon
 Junctis visit oloribus.
 Dicetur merita Nox quoque naenia.

A D M A E C E N A T E M.

O D E XXIX.

Invitat eum ad coenam.

TYrrhena regum progenies, tibi
 Non ante verso lene merum cado
 Cum flore, Maecenas, rosarum, &
 Pressa tuis balanus capillis

Jamdudum apud me est. eripe te morae,
Ne Semper udum Tibur, & Esulae
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidae.
Fastidiosam desere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis.
Omitte mirari beatae
Fumum, & opes, strepitumque Romae.
Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo sub lare pauperum
Coenae, sine aulaeis & ostro
Sollicitam explicuere frontem.
Jam clarus occultum Andromedes pater
Ostendit ignem: jam Procyon furit:
Et stella vesani Leonis;
Sole dies referente siccos.
Jam pastor umbras cum grege languido,
Rivumque fessus quaerit, & horridi
Dumeta Sylvani: caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu civitatem quis deceat status
Curas; & urbi sollicitus times,
Quid Seres, & regnata Cyro
Bactra parent, Tanaisque discors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginosa nocte premit deus:
Ridetque, si mortalis ultra
Fas trepidat. quod adest, memento
Componere aequus. caetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etruscum
In mare, nunc lapides adesos,
Stirpeisque raptas, & pecus, & domos
Volventis una; non sine montium
Clamore, vicinaeque sylvae;
Cum fera diluvies quietos
Irritat amneis. ille potens sui,
Laetusque deget, cui licet in diem
Dixisse, vixi: cras vel atra
Nube polum pater occupato,
Vel sole puro: non tamen irritum,
Quodcunque retro est, efficiet: neque
Diffinget, infectumque reddet,

Quod

Quod fugiens semel hora vexit.
 Fortuna saevo laeta negotio, &
 Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat incertos honores:

Nunc mihi, nunc alii benigna.
 Lando manentem, si celereis quatit
 Pennas, resigno quae dedit: & mea
 Virtute me involvo, probamque
 Pauperiem sine dote quaero.
 Non est meum, si mugiat Africis
 Malus procellis, ad miseras preces
 Decurrere, & votis pacisci,
 Ne Cypriae Tyriaeque merces
 Addant avaro divitias mari.
 Tunc me biremis praesidio scaphae
 Tutum per Ægaeos tumultus
 Aura feret, geminusque Pollux.

AD MELPOMENEM MUSAM.

ODE XXX.

Carminum suorum gloriam aeternam fore.

EXegi monumentum aere perennius,
 Regalique situ Pyramidum altius;
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, & fuga temporum.
 Non omnis moriar: multaue pars mei
 Vitabit Libitinam: usque ego postera
 Crescam laude recens, dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine Pontifex.
 Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
 Et qua pauper aquae Dannus agrestium
 Regnator populorum, ex humili potens
 Princeps, Æolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. Sume superbiam
 Quaesitam meritis, & mihi Delphica
 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBRI IV.

AD VENEREM.

ODE IV.

*Se jam ea aetate esse, ut à rebus Venereis alieno
animo esse debeat.*

INtermissa Venus diu,
Rursus bella moves. parce precor, precor.
Non sum qualis eram bonae
Sub regno Cynarae: desine dulcium
Mater saeva Cupidinum,
Circa iuxta decem flectere mollibus
Jam durum imperiis. abi
Quo blandae juvenum te revocant preces,
Tempestivius in domo
Pauli, purpureis ales oloribus,
Comestabere Maximi,
Si torrere jecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis.
Et centum puer artium,
Late signa feret militiae tuae.
Et, quandoque potentior
Largis muneribus riserit aemuli,
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream sub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces tura, lyraeque, & Berecynthiae
Delectabere tibiae
Mistis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido *Od. I, 36. 12.*
In morem Salium ter quatiant humum.
Me nec foemina, nec puer
Jam, nec spes animi credula mutui,

Nec

Nec certare juvat mero:

Nec vincere novis tempora floribus.

Sed cur heu, Ligurine, cur

Manat rara mens lacryma per genas?

Cur facunda parum decoro

Inter verba cadit lingua silentio?

Nocturnis te ego somniis

Jam captum teneo, jam volucrem sequor:

Te per gramina Martii

Campi, te per aquas dure volubileis.

AD ANTONIUM IULUM.

O D E II.

*Laudat Pindarum, eumque imitari periculum
losum dicit.*

Pindarum quisquis studet aemulari,

Jule, ceratis ope Daedalea

Nititur pennis, vitreo daturus

Nomina ponto.

Monte decurrens, velut amnis, imbres

Quem super notas aluere ripas,

Fervet, immensusque ruit profundo.

Pindarus ore;

Laurea donandus Apollinari,

Seu per audaceis nova dithyrambos

Verba devolvit, numerisque fertur

Lege solutis:

Seu deos, regesque canit, deorum

Sanguinem, per quos cecidere iusta

Morte Centauri: cecidit tremendae

Flamma Chimaerae:

Sive quos Elea domum reducit

Palma coelesteis: pugilemve, equumve

Dicit, & centum potiore signis

Munere donat:

Flebili sponsae juvenemve raptum

Plorat, & vireis, animumque, moresque

Aureos deducit in astra: nigroque

Invidet Orco.

Multa Dircaeum levat aura cygnum;

Tendit, Antoni, quoties in altos

Nubium

Nubium tractus. ego apis Matinae
 More, modoque,
 Grata carpentis thyma per laborem
 Plurimum, circa nemus, uvidique
 Tiburis ripas, operosa parvus
 Carmina fingo.

Concines majore poëta pleëtro
 Caesarem, quandoque trahet feroceis
 Per sacrum clivum, merita decorus
 Fronde, Sicambros,
 Quo nihil majus meliusve terris
 Fata donavere, bonique divi:
 Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
 Tempora priscum.

Concines laetosque dies, & urbis
 Publicum ludum; super impetrato
 Fortis Augusti reditu, forumque
 Litibus orbum.

Tum meae (si quid loquar audiendum)
 Vocis accedet bona pars: & ô Sol
 Pulcer, ô laudande, canam recepto
 Caesare felix.

Tuque dum procedis, Io triumphæ
 Non semel dicemus, Io triumphæ
 Civitas omnis, dabimusque divis
 Tura benignis.

Te decem tauri, totidemque vaccae,
 Me tener solvet vitulus relicta
 Matre, qui largis juvenescit herbis
 In mea vota:

Fronte curvatos imitatus igneis
 Tertium Lunae referentis ortum,
 Qua notam duxit, niveus videri;
 Caetera fulvus.

AD MELPOMENEN.

ODE III.

Se artis poëticae beneficio immortalitatem con-
secuturum esse.

Quem tu, Melpomene, semel
 Nascentem placido lumine videris,

illum

Illum non labor Isthmius
 Clarabit pugilem, non equus impiger
 Curru ducet Achaico
 Victorem: neque res bellica Deliis
 Ornatum foliis ducem,
 Quod regum tumidas contuderit minas
 Ostendet Capitolio:
 Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
 Et spissae nemorum comae,
Fingent Æolio carmine nobilem. *Od. II, 13. 24.*
 Romae principis urbium
 Dignatur soboles inter amabileis
 Vatum ponere me choros:
 Et jam dente minus mordeor invido.
 O testudinis aureae
 Dulcem quae strepitum, Pieri, temperas!
 O mutis quoque piscibus
 Donatura cynci, si libeat, sonum!
 Totum muneris hoc tui est,
 Quod monstror digito praetereuntium
 Romanae fidicen lyrae:
 Quod spiro, & placeo, si placeo, tuum est.

DRUSI LAUDES.

ODE IV.

Ejus victoriam de Rhoetis & Vindelicis celebrat.

Q Ualem ministrum fulminis alitem,
 Cui rex deorum regnum in aveis vagas
 Permisit; expertus fidelem
 Jupiter in Ganymede flavo: *2^a Od. III, 1.*
Olim juvenas & patrius vigor
 Nido laborum propulit inscium:
 Vernique, jam nimbis remotis,
 Insolitos docuere nifus,
 Ventipaventem: mox in ovilia
 Demisit hostem vividus impetus;
 Nunc in reluctantibus dracones
 Egit amor dapis, atque pugnae:
 Qualemve laetis caprea pascuis
 Intenta, fulvae matris ab ubere
 Jam lacte depulsum leonem,
 Dente novo peritura vidit;

Videre

Videre Rhoeti bella sub Alpibus
 Drusum gerentem, & Vindelici: quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazonia securi
 Extras obarmet, quaerere distuli:
 Nec scire fas est omnia. sed diu,
 Latéque victrices catervae
 Consiliis juvenis revictae
 Sensere, quid mens rite, quid indoles
 Nutrita faustis sub penetralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Nerones.
 Fortes creantur fortibus, & bonis.
 Est in juvenis, est in equis patrum
 Virtus: nec imbellem feroces
 Progenerant aquilae columbam.
 Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant:
 Utcunque defecere mores, *Esperat*
 Dedecorant bene nata culpae. *giles Natum*
 Quid debeas, ô Roma Neronibus
 Testis Metaurum flumen, & Asdrubal
 Devictus, & pulcer fugatis
 Ille dies Latio tenebris,
 Qui primus alma risit adorea. *Caesum*
 Dirus per urbeis Afer ut Italas,
 Geu flamma per taedas, vel Euris *Acisum*
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, & impio
 Vastata Poenorum tumultu
 Fana deos habuere rectos.
 Dixitque tandem perfidus Annibal:
 Cervi luporum praeda rapacium
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere, & effugere est triumphus!
 Gens, quae cremato fortis ab Illo
 Jactata Tuscis aequoribus, sacra
 Natosque, maturosque patres
 Pertulit Ausonias ad urbeis;
 Duris ut ilex tonsa bipennibus
 Nigrae feraci frondis in Algido.
 Per damna, per caedeis ab ipso

Ducit opes animumque ferro:
 Non Hydra secto corpore firmior,
 Vinci dolentem crevit in Herculem,
 Monstrumve summisere Colchi
 Majus, Echioniaeve Thebae.
 Merces profundo, pulchior evenit.
 Luctere, multa prouet integrum
 Cum laude victorem, geretque
 Proelia conjugibus loquenda.
 Carthagini jam non ego nuntios
 Mittam superbos: occidit, occidit
 Spes omnis, & fortuna nostri
 Nominis, Asdrubale interempto.
 Nil Claudiae non efficient manus:
 Quas & benigno numine Jupiter
 Defendit, & curae sagaces
 Expediunt per acuta bella.

A D A U G U S T U M.

O D E V.

Ut reditum in urbem maturet.

Divis orte bonis, optime Romulae
 Custos gentis, abes jam nimium diu,
 Maturum reditum pollicitus patrum
 Sancto concilio, redi.
 Lucem redde tuae, dux bone, patriae.
 Instat veris enim vultus ubi tuus
 Affulsit, populo gratior it dies,
 Et soles melius nitent.
 Ut mater juvenem, quem Notus invido
 Flatu Carpathii trans maris aequora
 Cunctantem spatio longius annuo
 Dulci detinet à domo;
 Votis omnibus hunc, & precibus vocat,
 Curvo nec faciem littore demovet:
 Sic desideriiis icta fidelibus
 Quaerit patria Caesarem.
 Tutus bos etenim rura perambulat:
 Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas:
 Pacatum volitant per mare navitae:
 Culpari metuit fides:
 Nullis polluitur casta domus stupris:
 Mos & lex maculosum edomuit nefas

Laudantur simili prole puerperae :

Culpam poena premit comes.

Quis Parthum paveat ? quis gelidum Scythen ?

Quis, Germania quos horrida parturit

Foetus, incolumi Caesare ? quis ferae

Bellum curet Iberiae ?

Condit quisque diem collibus in suis,

Et vltimam viduas ducit ad arbores :

Hinc ad vina redit laetus, & alteris

Te mensis adhibet deum.

Te multa prece, te prosequitur mero

Diffuso pateris; & Laribus tuum

Miscet numen, uti Graecia Castoris,

Et magni memor Herculis.

Longas ô utinam, dux bone, ferias

Praestes Hesperiae, dicimus integro

Sicci mane die: dicimus uvidi,

Cum sol Oceano subest.

AD APOLLINEM ET DIANAM.

O D E VI.

Carmen Saeculare.

Dive, quem proles Niobaea magnae
Vindicem linguae, Tityosque raptor

Sensit, & Trojae prope victor altae

Phthius Achilles,

Caeteris maior, tibi miles impar;

Filius quamvis Thetidos marinae

Dardanas turreis quateret tremenda

Cuspide pugnax.

Ille mordaci velut icta ferro

Pinus, aut impulsa cupressus Euro,

Procidit latè, posuitque collum in

Pulvere Teucro.

Ille non inclusus equo Minervae

Sacra mentito, male feriatos

Troas, & laetam Priami choreis

Falleret aulam:

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu!

Nescios fari pueros Achivis

Uteret flammis; etiam latenteis

Matris in alvo:

Nituis victus Venerisque gratae
Vocibus divum pater, annuisset
Rebus Æneae potiore ductos

Alite muros.

Doctor argutae fidicen Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lavis amne crineis,
Dauniae defende decus Camoenae

Laevis Agyieū.

Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenque dedit poëtae.

Virginum primae, puerique claris

Patribus orti,

Deliae tutela deae, fugaceis

Lyncas, & cervos cohibentis arcu;

Lesbium servare pedem, meique

Pollicis ictum:

Rite Latonae puerum canentes,

Rite crescentem face noctilucam;

Prosperam frugum, celeremque pronos

Volvere menseis.

Nupta jam dices: Ego dis amicum,

Saeculo festas referente lucus,

Reddidi carmen; docilis modorum

Vatis Horati.

AD TORQUATUM.

ODE VII.

*Veris adventu, & aequa moriendi conditione pro-
posita, ad laetè vivendum invitat.*

Dissugere nives: redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comae.

Mutat terra viceis, & decrefcentia ripas

Flumina praetereunt.

Gratia cum Nymphis, geminisque sororibus, audet

Ducere nuda choros.

Immortalia ne iperes, monet annus, & alium

Quae rapit hora diem.

Frigora mitescunt Zephyris: ver proterit aestas;

Interitura, simul

Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox

Bruma recurrit iners.

Damna tamen celeres reparant coelestia Lunae.

Nos ubi decidimus,

Quo pius Æneas, quo Tullus dives, & Ancus
Pulvis & umbra sumus.

Quis scit an adjiciant hodiernae craftina summae
Tempora di superi?

Cuncta manus avidas fugient haeredis, amico
Quae dederis animo.

Cum semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria;

Non Torquate genus, non te facundia, non te
Restituet pietas.

Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum:

Nec Letaea velit Theseus abrumperere caro
Vincula Pirithoo.

AD MARTIUM CENSORINUM.

ODE VIII.

*Nihil carminibus esse potentius ad sui nominis mem-
riam ab oblivione vindicandam.*

Donarem pateras, grataque commodus,
Censorine, meis aera sodalibus;
Donarem tripodas, praemia fortium
Grajorum: neque tu pessima munerum
Ferres, divite me scilicet artium,
Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas.
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Solers nunc hominem ponere, nunc deum.
Sed non haec mihi vis, non tibi talium
Res est, aut animus deliciarum egens:
Gaudes carminibus, carmina possumus
Donare, & pretium dicere muneri.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quae spiritus, & vita redit bonis
Post mortem ducibus: non celeres fugae,
Rejectaeque retrorū Annibalis minae,
Non incendia Carthaginiis impiae,
Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque
Si chartae sileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliae,
Mayortisque puer, si taciturnitas

Obsta-

Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
 Virtus, & favor, & lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori.
 Coelo Musa beat. sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules.
 Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis
 Quassas eripiunt aequoribus rateis.
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber vota bonos ducit ad exitus.

A D L O L L I U M.

O D E I X.

Sua & aliorum scripta numquam interitura.

NE forte credas interitura, quæ
 Longe sonantem natus ad Ausidum,
 Non ante vulgatas per arteis
 Verba loquor socianda chordis.

Non, si priores Maconius tenet
 Sedeis Homerus, Pindaricae latent,
 Cæcæque, & Alcaei minaces,
 Stesichorique graves Camoenæ.

Nec, si quid olim lusit Anacreon,
 Delevit ætas: spirat adhuc amor,
 Vivuntque commissi calores

Æoliae fidibus puellæ. i. e. Sappho vide Od II, 13. 24

Non solâ comptos arsit adulteri
 Crineis, & aurum vestibis illitum
 Mirata, regaleisque cultus,

Et comites, Helene Lacaena:
 Primusve Teucer tela Cydonio
 Direxit arcu: non semel Ilios
 Vexata: non pugnavit ingens
 Idomeneus. Sthenelusve solus

Dicenda Musis proelia: non ferox
 Hector, vel acer Deiphobus graveis
 Excepit ictus pro pudicis
 Conjugibus, puerisque primus.

Vixere fortes ante Agamemnona
 Multi: sed omnes illacrimabiles

Urgentur, ignotique longa
 Noctē, carent quia vate sacro.

Paulum sepultae distat inertiae
 Celata virtus. non ego te meis
 Chartis inornatum filebo :

Torve tuos patiar labores
 Impune, Lolli, carperelividas
 Obliviones. est animus tibi,
 Rerumque prudens, & secundis
 Temporibus, dubiisque rectus;
 Vindex avarae fraudis, & abstinens
 Ducentis ad se cuncta pecuniae:
 Consulque non unius anni,
 Sed quoties bonus atque fidus
 Judex honestum praetulit utili, &
 Rejecit alto dona nocentium
 Vultu, & per obstanteis catervas
 Explicuit sua victor arma.
 Non possidentem multa vocaveris
 Rectè beatum. rectius occupat
 Nomen beati, qui deorum
 Muneribus sapienter uti,
 Duramque callet pauperiem pati,
 Pejusque leto flagitium timet:
 Non ille pro caris amicis,
 Aut patria timidus perire.

IN LIGURINUM.

O D E X.

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
 Insperata tuae cum veniet pluma superbiae,
 Et quae nunc humeris involitant, deciderint comæ,
 Nunc & qui color est puniceae flore prior rosae,
 Mutatus Ligurinum in faciem verterit hispidam;
 Dices, heu (quoties te speculo videris alterum)
 Quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
 Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

A D P H Y L L I D E N.

O D E XI.

Invitat eam ad epulas.

E St mihi nonum superantis annum
 Plenus Albani cadus. est in horto

Phylli,

Phylli, nectendis apium coronis, *Od. I, 36. 16.*

Est ederae vis

Multa, qua crineis religata fulges.

Ridet argento domus. ara castis

Vincta verbenis avet immolato

Spargier agno.

Cuncta festinat manus. huc & illuc

Curitant mistae pueris puellae.

Sordidum flammae trepidant rotantes

Vertice fumum.

Ut tamen noris quibus advoceris

Gaudiis, Idus tibi sunt agenda:

Qui dies mensem Veneris marinae

Findit Aprilem:

Jure solennis mihi, sanctiorque

Pene natali proprio; quod ex hac

Luce Maecenas mens affluenteis

Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit

Non tuae fortis juvenem puella

Dives & lasciva, tenetque grata

Compede vinctum.

Terret ambustus Phaëthon avaras

Spes: & exemplum grave praebet ales

Pegasus; terrenum equitem gravatus

Bellerophontem:

Semper ut te digna sequare, & ultra

Quam licet, sperare, nefas putando,

Disparem vites. age, jam meorum

Finis amorum,

(Non enim posthac alia calebo

Foemina) condisce modos, amanda

Voce quos reddas. minuentur atrae

Carminum curae.

AD VIRGILIUM.

ODE XII.

Describit Veris adventum.

I Am veris comites, quae mare temperant,

Impellunt animae lintea Thraciae,

Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt

Hiberna nive turgidi.

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens
 Infelix avis, & Cecropiae domus
 Aeternum opprobrium, quod male barbaras
 Regum est ultalibidines.

Dicunt in tenero gramine pinguium
 Custodes ovium carmina fistula:
 Delectantque deum, cui pecus, & nigri
 Colles Arcadiae placent.

Adduxere sitim tempora, Virgili:
 Sed pressum Calibus ducere Liberum
 Si gestis, juvenum nobilium cliens,
 Nardo vina merebere.

Nardi parvus onyx eliciet cadum,
 Qui nunc Sulpitiis accubat horreis,
 Spes donare novas largus, anaraque
 Curarum eluere efficax.

Ad quae si properas gaudia, cum tua
 Velox merce veni. non ego te meis
 Immunem meditor tingere poculis,
 Plena dives ut in domo.

Verum pone moras, & studium lucri:
 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
 Misce stultitiam consiliis brevem.
 Dulce est desipere in loco.

IN LYCEN.

ODE XIII.

*Insultat ei, quum jam anus fiat, & libidine flagrans
 a juvenibus contemnatur.*

AUdivere, Lyce, di mea vota, di
 Audivere, Lyce. sis anus, & tamen
 Vis formosa videri,
 Ludisque & bibis impudens:
 Et cantu tremulo pota Cupidinem
 Lentum sollicitas. ille virentis, &
 Doctae psallere Chiaae,
 Pulcris excubat in genis.
 Importunus enim transvolat aridas
 Quercus, & refugit te: quia luridi
 Dentes: te quia rugae
 Turpant, & capitis nives.

Nec Coae referunt jam tibi purpurae,
 Nec clari lapides tempora, quae semel
 Notis condita fastis,
 Inclusit volucris dies.
 Quo fugit Venus? heu! quove color decens?
 Quo motus? quid habes illius, illius,
 Quae spirabat amores,
 Quae me surpuerat mihi,
 Felix post Cynaram, notaque & artium
 Gratarum facies? sed Cynarae breveis
 Annos fata dederunt:
 Servatura diu parem
 Cornicis vetulae temporibus Lycen:
 Possent ut juvenes visere fervidi,
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

AD AUGUSTUM.

ODE XIV.

*A Senatu populoque Romano dignos ei honores
tribui non posse.*

Q Uae cura patrum, quaeve Quiritium
 Plenishonorum muneribus, tuas,
 Auguste, virtutes in aevum
 Per titulos in memoresque fastos
 Aeternet? ô, qua Sol habitabileis
 Illustrat oras, maxime principum:
 Quem legis expertes Latinae
 Vindelici didicere nuper
 Quid Marte posses. milite nam tuo
 Drusus Genaunos, implacidum genus,
 Brennosque veloceis, & arceis
 Alpibus impositas tremendis
 Dejecit acer plus vice simplici.
 Major Neronum mox grave proelium
 Commisit, immaneisque Rhoetos
 Auspiciis pepulit secundis,
 Spectandus in certamine Martio,
 Devota morti pectora liberae
 Quantis fatigaret ruinis:
 Indomitas prope qualis undas

Exercet Auster, Pleiadam choro
 Scindente nubeis: impiger hostium
 Vexare turmas, & frementem
 Mittere equum medios per igneis.
 Sic tauriformis volvitur Aufidus.
 Qui regna Dauni praefluit Appuli,
 Cum saevit, horrendamque cultis
 Diluviem minatur agris:
 Ut barbarorum Claudius agmina
 Ferrata vasto diruit impetu,
 Primosque & extremos metendo,
 Stravit humum sine clade victor,
 Te copias, te consilium, & tuos
 Praebente divos. nam tibi, quo die
 Portus Alexandria supplex,
 Et vacuum patefecit aulam,
 Fortuna lustro prospera tertio
 Belli secundos reddidit exitus:
 Laudemque, & optatum peractis
 Imperiis decus arrogavit.
 Te Cantaber non ante domabilis,
 Medusque, & Indus, te profugus Scythes
 Miratur, ó tutela praesens
 Italiae, dominaeque Romae!
 Te fontium qui celat origines
 Nilusque, & Ister, terapidus Tigris,
 Te belluosus qui remotis
 Obstrepit Oceanus Britannis,
 Te non paventis funera Galliae,
 Duraeque tellus audit Iberiae:
 Te caede gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

AUGUSTI LAUDES.

ODE XV.

Phoebus volentem proelia me loqui,
 Victas & urbeis, increpuit lyra,
 Ne parva Tyrrhenam per aequor
 Vela darem. tua, Caesar, aetas
 Fruges & agris rettulit uberes,
 Et signa nostro restituit Jovi;

Direpta Parthorum superbis
Postibus: & vacuum duellis
Janum Quirini clausit, & ordinem
Rectum, & vaganti fraena licentiae
Injecit, amovitque culpas,
Et veteres revocavit arteis:
Per quas Latinum nomen & Italiae
Crevere vires; famaue, & imperi
Porrecta majestas ad ortum
Solis ab Hesperio cubili.
Custode rerum Caesare, non furor
Civilis, aut vis eximet otium:
Non ira, quae procudit enseis,
Et miseras inimicat urbeis.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia: non Getae,
Non Seres, infidive Persae:
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosque & profestis lucibus & sacris,
Inter jocos munera Liberi,
Cum prole, matronisque nostris;
Rite deos prius apprecati,
Virtute sanctos more patrum duces,
Lydis remisto carmine tibiis,
Trojamque, & Anchisen, & almae
Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII FLACCI
E P O D O N
LIBER.

AD MÆCENATEM.

O D E I.

Se cum eo ad bellum Aëtiacum proficiscente ire velli.

I Bis Liburnis inter alta navium, *Od. I, 37. 30.*
 Amice propugnacula;
 Paratus omne Caesaris periculum
 Subire, Maecenas, tuo.
 Quid nos? quibuste vita sit superstita
 Jucunda, si contra, gravis?
 Utrumque jussi persequemur otium
 Non dulce, ni tecum simul?
 An hunc laborem mente laturi, decet
 Qua ferre non molleis viros?
 Feremus? & te vel per Alpium juga,
 Inhospitalem & Caucasum,
 Vel Occidentis usque ad ultimum sinum,
 Forti sequemur pectore?
 Roges, tuum labore quid juvem meo
 Imbellis, ac firmus parum.
 Comes minore sum futurus in metu,
 Qui major absenteis habet:
 Ut affidens implumibus pullis avis
 Serpentium allapsus timet
 Magis relictis: non, ut adsit, auxili
 Latura plus praesentibus.
 Libenter hoc, & omne militabitur
 Bellum in tuae spem gratiae.
 Non ut juvencis illigata pluribus
 Aratra nitantur meis:
 Pecusve Calabris ante sidus fervidum
 Lucana mutet pascua,
 Nec ut superni villa candens Tusculi
 Circaea tangat moenia.

Satis

Quis non malorum, quas amor curas habet,

Haec inter obliviscitur? *transpuls*

Quod si pudica mulier in partem juvet

Donum, atque dulcis liberos,

(Sabina qualis aut perusta solibus

oblitiscitur Pernicis uxor Appuli,

Sacrum vetustis exstruit lignis focum

Lassi sub adventum viri)

Claudensque textis cratibus laetum pecus,

Distenta siccet ubera;

pinguis Et horna dulci vina promens dolio,

Dapes ineuptas apparet;

Non me Lucrina juverint conchylia,

Magisve rhombus, aut scari,

Si quos Eois intonata fluctibus

Hiems ad hoc vertat mare:

Non Non Afra avis descendat in ventrem meum:

Non Non attagen Ionicus

Jucundior, quam lecta de pinguiissimis

Oliva ramis arborum:

Aut herba lapathi prata amanti, & gravi

Malvae salubres corpori:

Vel agna festis caesa Terminalibus.

Vel hoedus ereptus lupo.

Bispositum Has inter epulas, ut juvat pastas ovis

Morsum Videre properanteis domum!

d. Anli Videre fessos vomerem inversum boves

Collo trahenteis languido,

Positosque vernas, ditis examen domus,

Circum renidenteis Lareis!

Haec ubi locutus foenerator Alphius;

Jam jam futuris rusticus,

Omnem relegit Idibus pecuniam,

Quaerit Calendis ponere.

AD MÆCENATEM.

ODE III.

od. II, 4.5. Allii detestatio.

Parentis olim si quis impia manu

Senile guttur fregerit,

consp. p. Edit cicutis allium nocentius.

O dura messorum ilia!

Quid

ta curvalia & suon taurilia.

Quid hoc veneni saevit in praecordiis?

Num viperinus his cruor, *Od I, 8.9.*

Incoctas herbis me fefellit? an malas

Canidia tractavit dapes?

Ut Argonautas praeter omneis candidum

Medea mirata est ducem

Ignota tauris illigaturum juga,

Perunxit hoc Jasonem:

Hoc delibutis ulta donis pellicem,

Serpente fugit alite.

Nec tantus unquam siderum insedit vapor

Siticulosae Apuliae:

Nec munus humeris efficacis Herculis

Inarfit aestuosius.

At, si quid unquam tale concupiveris,

Jocose Maecenas, precor

Manum puella suavio opponat tuo,

Extrema & in sponda cubet.

A D M E N A M L I B E R T U M

P O M P E I I M A G N I.

O D E I V.

In ejus, ex mutata conditione, arrogantiam invehitur.

L Upis & agnis quanta sortito obtigit,

Tecum mihi discordia est,

Ibericis peruste funibus latus,

Et crura dura compede.

Licet superbus ambules pecunia,

Fortuna non mutat genus.

Videsne, sacram metiente te viam

Cum bis ~~ter~~ ulnarum toga,

Ut ora vertat huc & huc euntium

Liberrima indignatio?

Sectus flagellis hic triumphalibus

Praeconis ad fastidium,

Arat Falerni mille fundi jugera,

Et Appiam mannis terit;

Sedilibusque magnus in primis eques

Othone contempto sedet.

Quid attinet tot ora navium gravi

Rostrata duci pondere

Contra latrones, atque servilem manum,

Hoc, hoc tribuno militum?

Satur. IX lib I v. 1.

Epod III, 8

I, 7. 77 Od II 27. 7

IN CANIDIAM VENEFICAM.

ODE V.

AT ò deorum quicquid in coelo regit
 Terras, & humanum genus,
 Quid iste fert tumultus? aut quid omnium
 Vultus in unum me truces?
 Per liberos te, si vocata partibus
 Lucina veris affuit,
 Per hoc inane purpurae decus precor,
 Per improbatum haec Jovem,
 Quid ut noverca me intueris, aut uti
 Petita ferro bellua?
 Ut haec trementi questus ore constitit
 Insignibus raptis puer,
 Impube corpus, quale posset impia
 Mollire Thracum pectora;
 Canidia brevibus implicata viperis
 Crineis, & incomtum caput,
 Jubet sepulcris caprificos erutas,
 Jubet cupressus funebreis,
 Et uncta turpis ova ranae sanguine,
 Plumamque nocturnae strigis,
 Herbasque, quas & Colchos, atque Iberia
 Mittit venenorum ferax,
 Et ossa ab ore rapta jejunaecanis
 Flammis aduri Colchicis.
 At expedita Sagana per totam domum
 Spargens Avernaleis aquas,
 Horret capillis, ut marinus, asperis,
 Echinus, aut currens aper:
 Abacta nulla Veja conscientia,
 Ligonibus duris humum
 Exhaustiebat ingemens laboribus:
 Quo posset infossus puer
 Longo die bisterve mutatae dapis
 Inemori spectaculo:
 Cum promineret ore, quantum exstant aqua
 Suspensa mento corpora,
 Exerta uti medulla, & aridum jecur
 Amoris esset poculum;
 Interminato cum semel fixa cibo
 Intabuissent populae.

Od. II, 13
 8.

Epod. 17
 25.

Verg. Georg.
 8, 94.

Non defuisse masculae libidinis
Ariminensem Foliam,
Et otiosa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum,
Quae sidera excantata voce Thessala,
Lunamque coelo descripit.
Hic irrefectum saeva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae silentium regis,
Arcana cum fiunt sacra:
Nunc, nunc adeste, nunc in hostileis domos
Iram, atque numen vertite,
Formidolos dum latent silvis ferae,
Dulci sopore languidae,
Senem (quod omnes rideant) adulterum
Latrent suburranae canes,
Nardo perunctum, quale non perfectius
Meae laborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medae valent,
Quibus superbam fugit ulta pellicem,
Magni Creontis filiam,
Cum palla, tabo munus imbutum, novam
Incendio nuptam abstulit?
Atqui nec herba, nec latens in asperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.
Ah, ah! solutus ambulat veneficae
Scientioris carmine.
Non usitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marsis redibit vocibus.
Majus parabo, majus infundam tibi
Fastidienti poculum.
Priusque coelum fidet inferius mari,
Tellure porrecta super,
Quam non amore sic meo flagres, uti
Bitumen attris ignibus.
Sub hac puer, jam non, ut ante, mollibus

**Bayerische
Staatsbibliothek
München**

Lenire

Lenire verbis impias:
 Sed dubius unde rumperet silentium,
 Misit Thyesteas preces.
 Venena, magnum fas, nefasque, non valent
 Convertere humanam vicem.
 Diris agam vos: dira detestatio
 Nulla expiatur victima,
 Quin, ubi perire jussis exspiravero,
 Nocturnus occurram furor:
 Petamque vultus umbra curvis unguibus,
 Quae vis deorum est Manium:
 Et inquietis assidens praecordiis,
 Pavore somnos auferam.
 Vos turba viciatim, hinc & hinc saxi petens,
 Contundet obscenas anus.
 Post insepulta membra different lupi
 Et Esquilinae alites.
 Neque hoc parentes (heu mihi superstites!)
 Effugerit spectaculum.

ODE VI.

In Cassium Severum, Poëtam maledicum.

Quid immerenteis hospites vexas canis
 Ignavus adversum lupos?
 Quin huc inaneis, si potes, vertis minas,
 Et me remorsurum petis?
 Nam qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
 Amica vis pastoribus,
 Agam per altas aure sublata niveis,
 Quaecumque praecedet fera.
 Tu cum timenda voce complesti nemus;
 Projectum odoraris cibum.
 Cave, cave: namque in malos asperrimus
 Parata tollo cornua:
 Qualis Lycambae spretus infido gener,
 Aut acer hostis Bupalus.
 An si quis atro dente me petiverit,
 Inultus ut flebo puer?

AD POPULUM ROMANUM.

ODE VII.

In bellum civile gestum contra Brutum & Cassium.

Quo, quo scelesti, ruitis? aut cur dexteris
 Aptantur enses conditi?

Parum

Parumne campis, atque Neptuno super

Fusum est Latini sanguinis?

Non ut superbas invidae Carthaginis

Romanus arceisureret:

Intactus aut Britannus ut descenderet

Sacra catenatus via: Epod. II, 7. Satyr. I, 9. 1.

Sed ut secundum vota Parthorum, sua

Urbs haec periret dextera.

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus

Unquam, nisi in dispar feris.

Furorne coecus, an rapit vis acrior,

An culpa? responsum date.

Tacent. & ora pallor albus inficit,

Mentesque perculsae stupent.

Sic est. acerba fata Romanos agunt,

Scelusque fraternae necis:

Ut immerentis fluxit in terram Remi

Sacer nepotibus cruor.

ODE VIII.

In anum libidinosam.

Rogare longo putidam te saeculo,

Vireis quid enervet meas?

Cum sit tibi dens ater, & rugis vetus

Frontem senectus exaret:

Hietque turpis inter aridas nateis

Podex, velut crudae bovis.

Sed incitat me pectus, & mammae putres,

Equina quales ubera.

Venterque mollis, & femur tumentibus

Exile furis additum.

Esto beata: funus atque imagines

Ducant triumphales tuum:

Nec sit marita, quae rotundioribus

Onusta baccis ambulet.

Quid, quod libelli Stoici inter fericos

Jacere pulvillos amant?

Illitterati num minus nervi rigent?

Minusve languet fascinum,

Quod ut superbo provoces ab inguine,

Ore allaborandum est tibi.

O D E IX.

Quando repostum Caecubum ad festas dapes
 Victore laetus Caesare,
 Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,
 Beate Maecenas; bibam?
 Sonante mistum tibiis carmen lyra;
 Hac Dorium, illis Barbarum,
 Ut nuper, actus cum freto Neptunius
 Dux fugit ultis navibus,
 Minatus urbi vincla, quae detraxerat
 Servis amicus perfidis.
 Romanus, (eheu posterum negabitis)
 Emancipatus foeminae
 Fert vallum, & arma miles, & spadonibus
 Servire rugosis potest,
 Interque signa (turpe!) militaria
 Sol aspicit conopeum.
 Ad hunc frementeis verterunt bis mille equos
 Galli, canentes Caesarem:
 Hostiliumque navium portu latent
 Puppes sinistrorsum sitae.
 Io triumphe, tu moraris aureos
 Currus, & intactas boves.
 Io triumphe, nec Jugurthino parem
 Bello reportasti ducem:
 Neque Africano, cui super Carthaginem
 Virtus sepulcrum condidit.
 Terra marique victus hostis, Punico
 Lugubre mutavit sagum.
 Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
 Ventis iturus non suis.
 Exercitatas aut petit Syrteis noto,
 Aut fertur incerto mari.
 Capaciores affer huc, puer, scyphos,
 Et Chia vina, aut Lesbica:
 Vel, quod fluentem nauseam coërceat,
 Metire nobis Caecubum.
 Curam metumque Caesaris rerum juvat
 Dulci Lyaeo solvere.

IN MÆVIUM.

ODE X.

Tempestatem & naufragium ei imprecatur.

M Ala soluta navis exit alite
 Ferens olentem Maevium.
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Ausser memento, fluctibus.
 Niger rudentes Eurus, inverso mari,
 Fractusque remos differat.
 Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit trementeis ilices.
 Nec sidus atra nocte amicum appareat,
 Qua tristis Orion cadit.
 Quietiore nec feratur aequore,
 Quam Graja victorum manus,
 Cum Pallas usto vertit iram ab Illo
 In impiam Ajacis ratem.
 O quantus instat navitis sudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non viriis ejulatio,
 Preces & aversum ad Jovem!
 Ionius adeo cum remugiens sinus
 Noto carinam ruperit.
 Opima quod si praeda curvolittore
 Porrecta mergos juveris,
 Libidinosus immolabitur caper,
 Et agna tempestatibus.

AD PETTIUM.

ODE XI.

*Se amore captum non posse ad versus faciendos
 operam & studium conferre.*

Petti, nihil me, sicut antea, juvat
 Scribere versiculos,
 Amore perculsum gravi;
 Amore, qui me praeter omneis, expetit
 Mollibus in pueris,
 Aut in puellis urere.
 Hic tertius December, ex quo desisti
 In achia furere,
 Sylvis honorem decutit.

Heu me per urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui!

Conviviorum & poenitet,
In queis amantem & languor & silentium
Arguit, & latere

Petitus imo spiritus.
Contraque lucrum nil valere, candidum
Pauperis ingenium

Querebar applorans tibi:
Simul calentis inverecundus deus
Fervidiore mero

Arcana promorat loco.
Quod si meis inaequat praecordiis
Libera bilis, ut haec

Ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantis:
Desinet imparibus

Certare summotus pudor.
Ubi haec severus te palam laudaveram,
Jussus abire domum,

Ferebar incerto pede,
Ad non amicos heu mihi posteis, & heu
Limina dura, quibus

Lumbos, & infregilatus!
Nunc glorientis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia,

Amor Lycisci me tenet:
Unde expedire non amicorum queant
Libera consilia,

Nec contumeliae graves;
Sed alius ardor, aut puellae candidae,
Aut teretis pueri,

Longam renodantis comam.

O D E XII.

In animum foedam quae illius amores ambiebat.

Q Uid tibi vis, mulier, nigris dignissima barbis
Munera cur mihi, quidve tabellas
Mittis nec firmo juveni, nec naris obesae:

Namque sagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat sus:

Quis sudor vietis, & quam malus undique membris
Crescit

Crescit odor : cum pene soluto
 Indomitam properat rabiem sedare ; nec illi
 Jam manet humida creta , colorque
 Stercore fucatus crocodili : jamque subando
 Tenta , cubilia , tectaue rumpit.
 Vel mea cum saevis agitat fastidia verbis ;
 Inachia langues minus , ac me.
 Inachiam ter nocte potes : mihi semper ad unum
 Mollis opus . pereat male , quae te
 Lesbia quaerenti taurum , monstravit inertem.
 Cum mihi Chous adeflet Amyntas ,
 Cujus in indomito constantior inguine nervus ,
 Quam nova collibus arbor inhaeret.
 Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae ,
 Cui properabantur ? tibi nempe.
 Ne foret aequaleis inter conviva , magis quem
 Diligeret mulier sua , quam te.
 O ego non felix , quam tu fugis , ut pavet acreis
 Agna lupos , capreaeque leones.

A D A M I C O S.

O D E XIII.

Horrida tempestas coelum contraxit & imbres,
 Nivesque deducunt Jovem.

Nunc mare nunc silvae

Threicio Aquilone sonant. rapiamus amici
Occasionem de die :

Dumque virent genua ,

Et decet , obducta solvatur fronte senectus.

Tu vina Torquato move

Consule pressa meo.

Caetera mitte loqui. Deus haec fortasse benigna
 Reducet in sedem vice.

Nunc & Achaemenia

Perfundi nardo juvat , & fide Cyllenea

Levare diris pectora

Sollicitudinibus :

Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno :

Invicte mortalis , dea

Nate puer Thetide ,

Te manet Assaraci tellus , quam frigida pavi

Findunt Scamandri flumina ,

Lubricus & Simois :

Unde tibi reditum certo subtemine Parcae
Rupere: nec mater domum
Caerula te revehet.

Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis aegrimoniae
Dulcibus alloquiis.

AD MAECENATEM.

O D E XIV.

Phrynes amorem obstare quo minus jambos promissos absolvat.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem sensibus;
Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis saepe rogando.
Deus, deus nam me verat,
Inceptos, olim promissum carmen, jambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anacreonta Teïum:
Qui per saepe cava testudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipse miser: quod si non pulcrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua. me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

AD NEÆRAM.

O D E XV.

Non servatam ab ea fidem conqueritur.

Nox erat & coelo fulgebat Luna sereno
Inter minora sidera,
Cum tu magnorum numen laesura deorum
In verba jurabas mea:
Arctius atque edera procera astringitur illex,
Lentis adhaerens brachiis:
Dum pecori lupo, & nautis infestus Orion
Turbaret hibernum mare,
Intonsofque agitaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute, Neaera:
Nam si quid in Flacco viri est,
Non feret assiduas potiori te dare nocteis,

Et

Et quaeret iratus parem.
 Nec semel offensae cedet constantia formae,
 Si certus intrarit dolor.
 At tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
 Superbus incedis malo,
 Sis pecore, & multa dives tellure licebit,
 Tibique Pactolus fluat,
 Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
 Formaue vincas Nirea;
 Heu translatos alio moerebis amores.
 Ast ego vicissim risero.

AD POPULUM ROMANUM.

O D E XVI.

Queritur bellorum civilium nullum esse finem.

Altera jam teritur bellis civilibus aetas,
 Suis & ipsa Roma viribus ruit.
 Quam neque finitimi valuerunt perdere Marfi,
 Minacis aut Etrusca Porfenae manus,
 Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
 Novisque rebus infidelis Allobrox,
 Nec fera caerulea domuit Germania pube,
 Parentibusque abominatus Annibal.
 Impia perdemus devoti sanguinis aetas,
 Ferisque rursus occupabitur solum.
 Barbarus heu cineres insistet victor, & urbem
 Eques sonante verberabit ungula:
 Quaeque carent ventis & solibus ossa Quirini,
 (Nefas videre) dissipabit insolens.
 Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars
 Malis carere quaeritis laboribus?
 Nulla sit hac potior sententia (Phocaeorum
 Velut profugit execrata civitas,
 Agros atque Lareis proprios, habitandaque fana
 Apris reliquit, & rapacibus lupis)
 Ire, pedes quocumque ferunt: quocumque per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africanus.
 Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
 Ratem occupare quid moramur alite?
 Sed juremus in haec: Simul imis saxa renarint
 Vadis levata, ne redire sit nefas:
 Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacumina.

In mare seu celsus procurrenit Apenninus,
 Novaque monstra junxerit libidine
 Mirus amor; juvet ut tigreis subsidere cervis,
 Adulteretur & columba milvio:
 Credula nec flavos timeant armenta leones,
 Ametque falsa laevis hircus aequora.
 Haec, & quae poterunt reditus abscindere dulcis,
 Eamus omnis execrata civitas.
 Aut pars indocili melior grege, mollis, & exspes
 Inominata perprimat cubilia.
 Vos quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca praeter & volate littora.
 Nos manet Oceanus circumvagus: arva beata
 Petamus arva, divites & insulas,
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et imputata floret usque vinea:
 Germinat & nunquam fallentis termes olivae,
 Suamque pulla ficus ornat arborem:
 Mella cava manant ex ilice, montibus altis
 Levis crepante lympa defilit pede.
 Illic injussae veniunt ad mulctra capellae,
 Refertque tenta grex amicus ubera:
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus.
 Pluraque felices mirabimur, ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbribus,
 Pingua nec siccis urantur semina glebis,
 Utrumque Rege temperante coelitem.
 Non huc Argoo contendit remige pinus,
 Neque impudica Colchis intulit pedem:
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautae,
 Laboriosa nec cohors Ulyssei.
 Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
 Gregem aestuosa terret impotentia.
 Jupiter illa piaec secrevit littora genti,
 Ut inquinavit aere tempus aureum:
 Aere, dehinc ferro duravit saecula: quorum
 Pius secunda vate me datur fuga.

A D C A N I D I A M.

O D E X V I I.

Ut sibi tandem ignoscat.

J Am jam efficaci do manus scientiae,
 Supplex & oro regna per Proserpinae,

Per & Dianae non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentium
 Defixa coelo devocare sidera,
 Canidia, parce vocibus tandem sacris.
 Citumque retro solve, solve turbinem.
 Movit nepotem Telephus Nereium,
 In quem superbus ordinarat agmina
 Myſorum, & in quem tela acuta torſerat.
 Luxere matres Iliæ addictum feris
 Artibus, atque canibus homicidam Hectorem,
 Poſtquam relictis moenibus rex procidit,
 Heu pervicacis ad pedes Achillei.
 Setoſa duris exuere pellibus
 Laborioſi remiges Ulyſſei
 Volente Circe membra: tunc mens, & ſonus
 Relapſus, atque notus in vultus honor.
 Dedi ſatis, ſuperque poenarum tibi,
 Amata nautis multum, & inſtitoribus.
 Eugit juvenas, & verecundus color
 Reliquit oſſa pelle amicta lurida.
 Tuis capillus albus eſt odoribus.
 Nullum à labore me reclinat otium.
 Urget diem nox, & dies noctem: neque eſt
 Levare tenta ſpiritu præcordia.
 Ergo negatum, vincor, ut credam miſer,
 Sabella pectus increpare carmina.
 Caputque Marſa diſſilire nœnia.
 Quid amplius viſ? ô mare, & terra, ardeo:
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Neſſi cruore, nec Sicana fervida
 Urens in Aetna flamma. tu, donec cinis
 Injuſtoſis aridus ventis ferar, *Od II, 13. 8.*
 Cales venenis officina Colchicis. *Epid I 21 oct.*
 Quae finis? aut quod me manet ſtipendium? *Virg. Georg. 8, 94*
 Eſſare: juſſas cum fide poenas luam?
 Paratus expiare, ſeu popoſceris
 Centum juvencoſ, ſive mendaci lyra
 Voles ſonari. Tu pudica, tu proba
 Perambulabis aſtra ſidus aureum.
 Infamis Helenæ Caſtor offenſus vice
 Fraterque magni Caſtoris, victi prece
 Adempta vati reddidere lumina
 Et tu (potes nam) ſolve me dementia.

O nec paternis obsoleta fordibus,
 Nec in sepulcris pauperum prudens anus
 Novendialeis dissipare pulveres.
 Tibi hospitale pectus, & purae manus,
 Tuusque venter partum ejus: & tuo
 Cruore rubros obstetrix pannos lavit;
 Utunque fortis exsilis puerpera.

*Canidia respondet, ostendens nullis se
 precibus exorari posse.*

Quid obsecratis auribus fundis preces?
 Non saxa nudis surdiora navitis
 Neptunus alto tundit hibernus salo.
 Inultus ut tu riseris Cotyttia
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis?
 Et Esquilini Pontifex venefici
 Impune ut urbem nomine impleris meo?
 Quid proderit ditasse Pelignas anus,
 Velociusve miscuisse toxicum,
 Si tardiora fata te votis manent?
 Ingrata misero vita ducenda est, in hoc
 Novis ut usque suppetas doloribus.
 Optat quietem Pelopis infidus pater,
 Egens benignae Tantalus semper dapis.
 Optat Prometheus obligatus alicui,
 Optat supremo collocare Sisyphus
 In monte saxum: sed vetant leges Jovis.
 Voles modo altis desilire turribus:
 Modo ense pectus Norico recludere:
 Frustraque vincla gutturi innectes tuo,
 Fastidiosa tuis aegrimonia.
 Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,
 Meaeque terra cederet insolentiae.
 An quae movere cereas imagines,
 Ut ipse nosti curiosus, & polo
 Deripere Lunam vocibus possim meis,
 Possim crematos excitare mortuos,
 Desiderique temperare poculum,
 Florem artis in te nullum habentis exitum?

Od I, 6. 8.

Od II, 13. 37.

Q. HORATII FLACCI
CARMEN SAECULARE.

Pro Imperii Romani incolumitate.

Phoebe sylvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, ô colendi
Semper, & culti, date quae precamur
Tempore sacro:

Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas puerosque castos
Dis, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen:

Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliusque & idem
Nasceris; possis nihil urbe Roma
Vifere majus.

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia tuere matres:
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu genitalis.

Diva, producas sobolem, patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Foeminis, prolisque novae feraci
Lege marita:

Certus ut denos decies per annos
Orbis & cantus, referatque ludos
Ter die claro, totiesque grata
Nocte frequenteis.

Vosque veraces cecinisse Fariae,
Quod semel dictum est; stabilisque rerum
Terminus servat, bona jam peractis
Jungite fata.

Fertilis frugum pecorisque tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae salubres,
Et Jovis aerae.

Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas.

Roma si vestrum est opus, Iliaeque
Littus Etruscum tenere turmae,
Iussa pars mutare Lareis, & urbem

Sospite cursu:

Cui per ardentem sine fraude Trojam
Castus Aeneas patriae superstes
Liberum munivit iter, daturus

Plura relictis:

Dī probos mores docili juventae,
Dī senectuti placidae quietem,
Romulae genti date remque, prolemque,
Et decus omne.

Quique vos bobus veneratur albis
Clarus Anchisae Venerisque sanguis,
Imperet bellante prior; jacentem
Lenis in hostem.

Jam mari, terraque manus potenteis
Medus, Albanasque timet secureis:
Jam Scythae responsa petant, superbi
Nuper: & Indi:

Jam fides, & pax, & honor, pudorque
Priscus, & neglecta redire virtus
Audet, apparetque beata pleno
Copia cornu.

Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptusque novem Camoenis,
Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus;

Si Palatinas videt aequus arceis,
Remque Romanam Latiumque felix,
Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget aevum.

Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virgum
Curet: & votis puerorum amicas
Applicet aureis.

Haec Jovem sentire, deosque cunctos,
Spem bonam, certamque donum reporto,
Doctus, & Phoebi chorus & Dianae
Dicere laudes.

QUINTI HORATII
FLACCI
SERMONUM
LIBRI IV.

*Quorum duo Satyrarum vulgo, duo
Epistolarum inscribuntur.*

1. THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

THE ARMY OF

Q. HORATII FLACCI SERMONUM

LIBER PRIMUS.

*Quorum duo Satyrarum vulgo, duo Epistolarum
inscribuntur.*

SATYRA I.

Qui fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi fortem
Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illa
Contentus vivat: laudet diversa sequenteis?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo iam fractus membra labore. *Od. I, 1. 21.*
Contra, mercator, navim jactantibus Austris,
Militia est potior. quid enim? concurritur: horae
Momento cita mors venit, aut victoria laeta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus, qui rure extractus in urbem est,
Solos feliceis viventeis clamat in urbe.
Caetera de genere hoc (adeo sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabium. ne te morer, audi,
Quo rem deducam. si quis deus, En ego, dicat,
Jam faciam, quod vultis. eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo, rusticus. hinc vos,
Vos hinc mutatis discedite partibus. eja
Quid statis? nolint. atqui licet esse beatis.
Quid causae est, merito quin illis Jupiter ambas
Iratas buccas inflet, neque se fore posthac
Tam facilem dicat, votis ut praebet aurem?
Praeterea, ne sic, ut qui jocularia, ridens
Percurram: quanquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima.
Sed tamen amoto quaeramus seria ludo.
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
Ajunt, cum sibi sint congesta cibaria. sicut
Parvula (nam exemplo est) magni formica laboris
H

Ore trahit quodcunque potest, atque addit acervo.
 Quem struit, haud ignara ac non incauta furni.
 Quae, simul inversum contristat Aquarius annum,
 Non usquam prorepat, & illis utitur ante
 Quaesitis patiens, cum te neque fervidus aestus
 Demoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, ferrum:
 Nil obstat tibi, dum ne sit te ditior alter.
 Quid juvat immensum te argenti pondus & auri
 Furtim defossa timidum deponere terra?
 Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.
 At ni id sit, quid habet pulcri constructus acervus?
 Millia frumenti tua triverit area centum;
 Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus: ut si
 Reticulum panis venaleis inter onullo
 Forte vehas humero, nihilo plus accipias, quam
 Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra
 Naturae fineis viventi, jugera centum, an
 Mille aret? at suave est ex magno tollere acervo.
 Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
 Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
 Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
 Vel cyathos: & dicas, Magno de flumine malle,
 Quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. eo fit,
 Plenior ut si quos delectet copia iusto,
 Cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer.
 At qui tantulo eget, quanto est opus, is neque limo
 Turbatam haurit aquam, neq; vitam amittit in undis.
 At bona pars hominum decepta cupidine falso,
 Nil satis est, inquit: quia tanti, quantum habeas, sis.
 Quid facias illi? jubeas miserum esse libenter,
 Quatenus id facit. ut quidam memoratur Athenis
 Sordidus ac dives, populi contemnere voces
 Sic solitus: Populus me sibilat: at, mihi plaudo
 Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.
 Tantalus à labris sitiens fugientia captat
 Flumina. quid rides? mutato nomine de te
 Fabula narratur. congestis undique saccis
 Indormis inhians. & tanquam parcere sacris
 Cogitis; aut pictis tanquam gaudere tabellis.
 Nescis quo valeat nummus, quem praebeat usum?
 Panis ematur, olus, vini sextarius: adde
 Quae humana sibi doleat natura negatis.
 An vigilare metu exanimem, noctesque, diesque

Formidare malos fures, incendia servos,
Ne te compilent fugientes; hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius casus lecto te affixit; habes qui
Assideat: fomenta paret: medicum roget, ut te
Suscitet, ac reddat natis, carisque propinquis.
Non uxor saluum te vult, non filius: omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellae.
Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
Si nemo praestet, quem non merearis, amorem?
An si cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis, servareque amicos;
Intelix operam perdas, ut si quis asellum
In campum doceat parentem currere fraenis
Denique sit finis quaerendi: cumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus, & finire laborem
Incipias; parito quod avebas: nec facias quod
Umidius quidam (non longe est fabula) dives,
Ut metiretur nummos, ita sordidus, ut se
Non unquam servo melius vestiret; ad usque
Supremum tempus, ne se penuria victus
Opprimeret, metuebat, at hunc liberta securi
Divisit medium fortissima Tyndaridarum.
Quid mi igitur suades? ut vivam Maenius? aut sic;
Ut Nomentanus? pergis pugnantia secum
Frontibus adversis componere. Non ego avarum
Cum veto te fieri, vappam jubeo, ac nebulonem:
Est inter Tanaim quiddam, focerumque viselli.
Est modus in rebus; sunt certi denique fines,
Quos ultra, citraque nequit consiliter rectum.
Illuc, unde abis, redeo: nemon' ut avarus
Se probeat? ac potius laudet diversa sequenteis.
Quodque aliena capella gerat distentius uber,
Tabescat, neque se majori pauperiorum
Turbæ comparet: hunc atque hunc superare laboret.
Sic festinanti semper locupletior obstat:
Ut cum carceribus missos rapit ungula currus:
Instat equis auriga, suos vincentibus; illum
Praeteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vitae
Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.

Jam satis est, ne me Crispini scrinia Lippi
Compilasse putes, verbum non amplius addam.

SATYRA II.

A Mbubajarum collegia, pharmacopolae,
Mendici, mimae, balatrones, hoc genus omne
Moeustum, ac sollicitum est cantorismorte Tigelli,
Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus esse
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem depellere possit.
Hunc si perconteris, avi cur, atque parentis
Praeclaram ingrata stringat malus ingluvierem;
Omnia conductis coëmens obsonia nummis:
Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
Respondet. laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fusidius vappae famam timet, ac nebulonis;
Dives agris, dives positus in foenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exigit: atque
Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget.
Nomina sectatur, modo sumpta veste virili
Sub patribus duris tironum. maxime, quis non,
Jupiter, exclamet, simul atque audivit? at in se
Pro quaestu sumtum facit. heic vix credere possis,
Quam sibi non sit amicus. ita, ut pater ille, Terenti
Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
Inducit; non se pejus cruciaverit, atque hic.
Si quis nunc quaerat, quo res haec pertinet? illuc.
Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
Malthinus tunicis demissis ambulat. est qui
Inguen ad obscœnum subductis usque facetus.
Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum.
Nil medium est. Sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
Quarum subsuta talos tegat instita veste.
Contra, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
Quidam notus homo, cum exiret fornice, macte
Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
Nam simul ac venas inflavit tetra libido,
Huc juvenes aequum est descendere; non alienas
Permolare uxores. nolim laudari, inquit,
Sic me mirator cunni Cupiennius albi.
Audire est operae pretium, procedere recte
Qui moechos non vultis, ut omni parte laborent:
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,

Atque haec rara, cadat dura inter saepe pericla.
Hic se praecipitem tacto dedit: ille flagellis
Ad mortem caesus: fugiens hic decidit acrem
Praedonū in turbā dedit hic pro corpore nummos:
Hunc perminxerunt calones. quin etiam illud
Accidit, ut cuidam teste eis, caudamque salacem
Demeteret ferrum. jure omnes: Galba negabat.
Tutior at quanto merx est in classe secunda!
Libertinarum dico, Sallustius in quas
Non minus insanit, quam qui moechatur. at hic si,
Quares, qua ratio suaderet, quaque modeste
Munificum esse licet, vellet bonus atque benignus
Esse, daret quantum satis esset: nec sibi damno,
Dedecorique foret. verum hoc se amplectitur uno,
Hoc amat, hoc laudat. matronam nullam ego tango,
Ut quondam Marfaeus amator Originis, ille,
Qui patrum mimae donat fundumque, laremque:
Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis.
Verum est cum minimis, est cum meretricibus: unde
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi abunde
Personam satis est, non illud, quidquid ubique
Officit, evitare? bonam deperdere famam,
Rem patris oblimare, malum est ubicunq; quid inter-
Est an matrona, ancilla, peccesse togata?
Villius in Fausta Sullae gener, hoc miser uno
Nomine deceptus, poenas dedit usque, superque,
Quam satis est. pugnis caesus, ferroque petitus,
Exclusus fore, cum Longareus foret intus.
Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
Diceret haec animus, Quid vix tibi? nunquid ego à te
Magno prognatum deponco consule cunnum,
Velatumque stola, mea cum conferbuit ira?
Quid responderet? magno patre nata puella est.
At quanto meliora monet, pugnantiaque istis
Dives opis natura suae, tu si modo rectè
Dispensare velis, ac non fugienda petendis
Immiscere; tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas? quare, ne poeniteat te,
Desine matronas sectarier: unde laboris
Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
Nec magis huic inter niveos, virideisque lapillos,
Sit licet hoc Cerinthe tuū, tenerū est femur, aut crus
Rectius; atque etiam melius per saepe togatae.

Adde huc, quod mercem sine facis gestat, aperte
 Quod venale habet ostendit; nec, si quid honesti est,
 Jactat, habetque, palam: quaerit quo turpia celet.
 Regibus hic mos est; ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt; ne, si facies (ut saepe) decora,
 Molli fulta pede est; emptorem inducat hiantem,
 Quod pulcræ clunes, breve quod caput, ardua cervix.
 Hoc illi recte; ne corporis optima lynceis
 Contemplere oculis: Hypsæa caecior, illa
 Quæ mala sunt, spectes. ô crus, ô brachia! verum
 Depygis, nasuta, brevilatere, ac pede longa est.
 Matronae praeter faciem nil cernere possis,
 Caetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
 Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
 Hoc facit insanum) multae tibi tum officient res:
 Custodes, lectica, ciniflones, parasitae,
 Ad talos stola demissa, & circumdata palla
 Plurima, quæ invideant pure appareret tibi rem.
 Altera nil obstat. Cois tibi pene videre est,
 Ut nudam: ne crure malo, ne sit pede turpi:
 Metiri possis oculo latus, an tibi mavis
 Insidias fieri, pretiumque avellier ante,
 Quam mercem ostendi? leporem venator, ut alta
 In nive sectatur. positum sic tangere nolit:
 Cantat, & apponit: meus est amor huic similis: nam
 Transvolat in medio posita, & fugientia captat.
 Hiscine versiculis speras tibi posse dolores,
 Atque æritus, curasque graves è pectore pelli?
 Nonne cupidinibus statuit natura modum, quem,
 Quid latura sibi, quid sit dolitura negatum,
 Quaerere plus prodest, & inane abscindere soldo?
 Num, tibi cum fauces urit sitis, aurea quaeris
 Pocula? num esuriens fastidis omnia praeter
 Pavonem, rhombumque? tamen tibi cum inguina,
 num, si

Ancilla, aut verna est praesto puer, impetus in quem
 Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
 Non ego. namq; parabilem amo Venerem facilemq;
 Illam, post paulo, sed pluris, si exierit vir;
 Gallis hanc, Philodemus ait: sibi, quæ neque magno
 Stet pretio, neque cunctetur, cum est jussa, venire.
 Candida, rectaq; sit: munda hætenus, ut neq; longa,
 Nec magis alba velit, quam det natura, videri.

Haec

Haec ubi supposuit, dextro corpus mihi laevum;
 Illa, & AEgeria est. do nomen quodlibet illi,
 Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat:
 Janua frangatur: latret canis: undique magno
 Pulsa domus strepitu resonet: vae pallida lecto
 Desiliat mulier: miseram se conscia clamet.
 Cruribus haec metuat, doti deprensa, egomet mi.
 Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo:
 Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.
 Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATYRA III.

Omnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos
 Ut numquam inducant animum cantare, rogati:
 Injussi numquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patris, atque suam, non
 Quidquam proficeret: si collibuisse, ab ovo
 Usque ad mala citaret, Io Bacche, modo summa
 Voce, modo hac resonat, quae chordis quattuor ima.
 Nil aequale homini fuit illi: saepe velut qui
 Currebat fugiens hostem: per saepe velut qui
 Junonis sacra ferret, habebat saepe ducentos,
 Saepe decem servos. modo reges atque tetrarchas,
 Omnia magna loquens. modo, sit mihi mensa tripes, &
 Concha salis puri, & toga, quae defendere frigus,
 Quamvis crassa, queat. decies centena dedisses
 Huic parco paucis contento: quinque diebus
 Nil erat in oculis. noctes vigilabat ad ipsum
 Mane: diem totum stertebat. nil fuit unquam
 Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, quid tu?
 Nullane habes vitia? imo alia, haud fortasse minora,
 Maenius absentem Noviam cum carperet, Heus tu,
 Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas? egomet mi ignosco, Maenius inquit,
 Stultus, & improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis,
 Cur in amicorum viciis tam cernis acutum, (tra
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi con-
 Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi.
 Iracundior est paulo, minus aptus acutis
 Naribus horum hominum; rideri possit, eo quod
 Rusticius tonso toga defluit, & male laxus

n pede calceus haeret. at est bonus, ut melior vir
Non alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium
ingens

Inculto later hoc sub corpore. denique teipsum
Concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim
Natura, aut etiam consuetudo mala. namque
Neglectis urenda filix innascitur agris.
Illuc praevertamur, amatorem quod amicae
Turpia decipiunt coecum vitia, aut etiam ipsa haec
Delectant; veluti Balbinum polypus Agnae.
Vellem in amicitia sic erraremus, & isti
Errori nomen virtus posuisset honestum.
At, pater ut gnati, sic nos debemus amici,
Si quod sit vitium, non fastidire. strabonem
Appellat paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius est: ut abortivus fuit olim
Sisyphus. hunc varum, distortis cruribus, illum
Balbutit scaurum, pravis fultum male talis.
Parcius hic vivit: frugi dicatur. ineptus
Et jactantior hic paulo est: concinnus amicis
Postulat ut videatur. at est truculentior, atque
Plus aequo liber: simplex, fortisque habeatur.
Caldior est: acreis inter numeretur. opinor,
Haec res & jungit, junctos & servat amicos.
At nos virtutes ipsas invertimus; atque
Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
Nobiscum vivit; multum demissus homo: illi
Tardo, cognomen pingui damus. hic fugit omneis
Insidias, nullique malo latus obdit apertum,
Cum genus hoc inter vitae versetur. ubi acris
Invidia, atque vigent ubi crimina: pro bene sano
Ac non incauto, fictum, astutumque vocamus.
Simplicior si quis (qualem me saepe libenter
Obtulerim tibi) Maecenas; ut forte legentem,
Aut tacitum impellat, quovis fermone molestus;
Communi sensu plane caret, inquit. eheu
Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
Nam vitiis nemo sine nascitur. optimus ille est,
Qui minimis urgetur. amicus dulcis, ut aequum est
Cum mea compenset vitiis bona pluribus hisce,
(Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
Si volet hac lege in trutina ponetur eadem.
Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum,

Postulat ; ignoscat verrucis illius. aequum est
Peccatis veniam poscentem ; reddere rursus.
Denique , quatenus excidi penitus vitium irae ,
Caetera item nequeunt stultis haerentia , cur non
Ponderibus , modulisque suis ratio utitur ? ac , res
Ut quaeque est , ita suppliciis delicta coercet ?
Si quis eum servum , patinam qui tollere iussus ,
Semefos pisceis , tepidumque ligurrierit jus ,
In cruce suffigat ; Labeone infanior inter
Sanos dicatur. quanto hoc furiosius , atque
Majus peccatum est ? paulum deliquit amicus ;
Quod nisi concedas , habere insuavis , acerbus ;
Odisti , & fugis , ut Drusonem debitor aeris :
Qui , nisi cum tristes misero venere Kalendae ,
Mercedem , aut nummos unde unde extricat , amaras ,
Porrecto jugulo historias , captivus ut , audit.
Comminxit lectum potus ; mensave catillum
Evandri manibus tritum deiecit ; ob hanc rem ,
Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens ; minus hoc jucundus amicus
Sit mihi ? quid faciam , si furtum fecerit , aut si
Prodiderit commissa fide , sponsumve negarit ?
Queis paria esse , fere , placuit peccata , laborant ,
Cum ventum ad verum est. sensus , moresque repu-
gnant ,

Atque ipsa utilitas justi prope mater , & aequi.
Cum prorepserunt primis animalia terris , (pter ,
Mutum , & turpe pecus , glandem , atque cubilia pro-
Unguibus , & pugnīs , dein fustibus , atque ita porro
Pugnabant armis , quae post fabricaverat usus :
Donec verba , quibus voces sensusque notarent ,
Nominaque invenere. dehinc absistere bello ,
Oppida coeperunt munire & ponere leges ;
Ne quis fur esset , neu latro , neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunus teterrima belli
Causa : sed ignotis perierunt mortibus illi ,
Quos Venerem incertam rapienteis more ferarum
Viribus editior caedebat , ut in grege taurus.
Jura inventa metu injusti fateare necesse est ,
Tempora si , fastosque velis evolvere mundi.
Nec natura potest justo secernere iniquum ,
Dividit ut bona diversis , fugienda petendis.
Nec vincet ratio hoc ; tantum dē ut peccet , idemque

Qui teneros caules alieni fregerit horti,
 Et qui nocturnus divum sacra legerit. adsit
 Regula, peccatis quae poenas irroget aequas:
 Ne scutica dignum, horribili sectere flagello.
 Nam ut ferula caedas meritum majora subire
 Verbera, non vereor; cum dicas esse pareis res
 Furta latrociniiis: & magnis parva mineris
 Falce recisurum simili te, si tibi regnum
 Permittant homines. si dives, qui sapiens est,
 Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex;
 Cur optas, quod habes? non nosti quid pater, inquit,
 Chrysippus dicat: Sapiens crepidas sibi nunquam,
 Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. quo?
 Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen, atque
 Optimus est modulator; ut Alfenus vafer, omni
 Abiecto instrumento artis, clausaque taberna
 Sutor erat; sapiens operis sic optimus omnis
 Est opifex, sic rex solus. vellunt tibi barbam
 Lascivi pueri, quos tu nisi fuste coërces,
 Urgeris turba circum te stante: miserque
 Rumperis, & latras magnorum maxime regum.
 Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
 Rex ibis; neque te quisquam stipator, ineptum
 Praeter Crispinum sectabitur, & mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccavero stultus, amici,
 Inque vicem illorum patiar delicta libenter:
 Privatusque magis vivam te rege beatus.

S A T Y R A IV.

E Upolis, atque Cratinus, Aristophanesque poëtae,
 Atq; alii, quorum Comoedia prisca virorum est,
 Si quis erat dignus describi, quod malus, aut fur,
 Quod Moechus foret, aut sicarius, aut alioqui
 Famulus; multa cum libertate notabant.
 Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus,
 Mutatis tantum pedibus, numerisque, facetus;
 Emunctae naris, durus componere versus.
 Nam fuit hoc vitiosus. in hora saepe ducentos,
 Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno.
 Cum fluere lutulentus erat quod tollere velles:
 Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem;
 Scribendi recte. nam ut multum, nil moror. ecce
 Crispinus minimo me provocat: accipe, si vis.

Acci-

Accipiam tabulas. detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus uter plus scribere possit.
Di bene fecerunt, inopis me, quodque pusilli
Finxerunt animi, raro & perpauca loquentis.
At tu conclusas hircinis follibus anras,
Usque laborantes dum ferrum molliat ignis,
Ut mavis imitare. beatus Fannius, ultro
Delatis capsis, & inagine: cum mea nemo
Scripta legat; vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
Quot sunt, quos genus hoc minime juvat, utpote
 plureis

Culpari dignos. quem vis media erue turba:
Aut ob avaritiam, aut misera ambitione laborat:
Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum:
Hunc capit argenti splendor: stupet Albius aere:
Hic mutat merceis surgente à Sole, ad eum, quo
Vespertina repetit regio. quin per mala praeceps
Fertur, uti pulvis collectus turbine: ne quid
Summa deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
Omnes hi metuunt versus, odere poëtas:
Foenū habet in cornu: longe fuge. dummodo risum
Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico.
Et quodcunque semel chartis illeverit, omneis
Gessiet à furno redeunteis scire, lacuque,
Et pueros, & anus. agendum pauca accipe contra.
Primum ego me illorū, dederim quibus esse poëtas,
Excerpam numero. neque enim concludere versum
Dixeris esse satis: neque, si quis scribat, uti nos,
Sermoni propiora, putes hunc esse poëtam.
Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
Magna sonaturum; des nominis hujus honorem.
Idcirco quidam comoedia, nec ne poëma
Esset, quaesivere: quod acer spiritus, ac vis,
Nec verbis nec rebus inest: nisi quod pede certo
Differt sermoni, sermo merus. at pater ardens
Saevit, quod meretrice nepos insanit amica
Filius; uxorem grandi cum dote recuset;
Ebrius, & magnum quod dedecus, ambulat ante
Noctem cum facibus: numquid Pomponius istis
Audiret leviora, pater si viveret? ergo
Non satis est parvis versum perscribere verbis.
Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem,
Quo personatus, pacto pater. his, ego quae nunc,
 Olim

Olim quae scripsit Lucilius, eripias si
Tempora certa, modosque. & quod prius ordin
verbum est,

Posterius facias, praeponens ultima primis;
Non ut si solvas, Postquam discordia tetra
Belli ferratos posteis, portasque refregit;
Invenias etiam disiecti membra poetae.
Haec tenus haec. alias, justum sit, nec ne, poema.
Nunc illud tantum quaeram; meritone tibi sit
Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
Ambulat, & Caprius, rauci male, cumque libellis,
Magnus uterque timor latronibus. at bene si quis,
Et puris vivat manibus; contemnat utrumque.
Ut sis tu similis Coeli, Byrrhique latronum;
Non ego sim Capri, neque Sulci. cur metuas me?
Nulla taberna meos habeat, neque pila libellos:
Quaeis manus insudet vulgi, Hermogenisq; Tigelli.
Non recito quidquam, nisi amicis, idque coactus,
Non ubivis, coramve quibuslibet. in medio qui
Scripta foro recitent, sunt multi: quique lavantes:
Suave locus voci resonat conclusus: inaneis
Hoc juvat: haud illud quaerenteis, num sine sensu,
Tempore num faciant alieno. laedere gaudes,
Inquis: & hoc studio pravus facis. unde petitem
Hoc in me jadis? est auctor quis denique eorum,
Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum
Qui non defendit, alio culpante; solutos
Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non visa potest; commissa tacere
Qui nequit: hic niger est; hunc tu, Romane, caveto.
Saepe tribus lectis videas coenare quaternos:
E quibus unus avert, quavis aspergere cunctos,
Praeter eum, qui praebet aquam: post, hanc quoque
potus,

Condita cum verax aperit praecordia Liber.
Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur
Infesto nigris. ego, si risi, quod ineptus
Pastillos Rufillus olet, Gergonius hircum;
Lividus, & mordax videor tibi? mentio si quae
De Capitolini furtis injecta Petilli
Te coram fuerit; defendas, ut tuus est mos.
Me capitolinus convictore usus amicoque,
A puero est: causaque mea permulta rogatus

Fecit.

Fecit, & incolumis laetor quod vivit in urbe:
Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
Fugerit. hic nigrae succus loliginis, haec est
Ærugo mera. quod vitium procul abfore chartis,
Atque animo prius, ut si quid promittere de me
Possum aliud; vere promitto. liberius si
Dixero quid, si forte jocosius, hoc mihi juris
Cum venia dabis. insuevit pater optimus hoc me,
Ut fugerem, exemplis vitiorum quaeque notando.
Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
Viverem uti contentus eo, quod mi ipse parasset;
Nonne vides, Albi ut male vivat filius? utque
Barrus inops? magnum documentum, ne patriam rem
Perdere quis velit. à turpi meretricis amore
Cum deterreret, Sectani dissimilis sis.
Ne sequerer moechas, concessa cum Venere uti
Possem, Deprensi non bella est fama Treboni,
Ajebat. sapiens vitatu, quidque petitu
Sic melius, causas reddet tibi: mi fatis est, si
Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
Dum custodis eges, vitam famamque tueri
Incolumem possim simul ac duraverit aetas
Membra animumque tuum: nabis sine cortice. sic me
Formabat puerum dictis: & sive jubebat
Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc:
Unum ex iudicibus selectis objiciebat.
Sive verabat, An hoc inhonestum, & inutile factu
Necne sit, addubites? flagret ramore malo cum
Hic, atque ille? avidos vicinum funus ut aegros
Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit;
Sic teneros animos aliena opprobria saepe
Absterrent vitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
Perniciem quaecunque ferunt, mediocribus, & queis
Ignoscas, vitiis teneor. fortassis & istinc
Largiter abstulerit longa aetas, liber amicus,
Consilium proprium. neq; enim cum lectulus, aut me
Porticus excepit, desum mihi. rectius hoc est,
Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis
Occurram: hoc quidam non belle. numquid ego illi
Imprudens olim faciam simile? haec ego mecum
Compressis agito labris. ubi quid datur osi,
Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
Ex vitiis unum. cui si concedere nolis,

Multa poetarum veniat manus, auxilio quae
 Sit mihi (nam multo plures sumus) ac velut i te
 Judaei, cogemus in hanc condere turbam.

S A T Y R A V.

E Gressum magna me accepit Aricia Roma,
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
 Graecorum longe doctissimus. Inde Forum Appi,
 Differtum nautis, cauponibus atque maliensis. *Phylomachus*
 Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
 Praecinctis, unum minus est gravis Appia tardis.
 Hic ego, propter aquam, quod erat deterrima, ventri
 Indico bellum, coenantes haud animo aequo
 Exspectans comites, jam nox inducere terris
 Umbras & coelo diffundere signa parabat.
 Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
 Ingerere. Huc appelle. trecentos inferis: ohe *Quintus*
 Jam satis est, dum aes exigitur, dum mula ligatur;
 Tota abit hora. mali culices, ranaeque palustres *laetitia*
 Avertunt somnos. absentem cantat amicam
 Multa prolutus vappa nauta, atque viator *Epithymus*
 Certatim, tandem fessus dormire viator
 Incipiat, ac missae pastum retinacula mulae
 Nauta piger saxo religat stertitque supinus.
 Jamque dies aderat; cum nil procedere lintrem
 Sentimus, donec cerebrofus profilit unus, *Sisyphus*
 Ac mulae nautaeque caput, lumbosque saligno
 Fuste dolat. quarta vix demum exponitur hora.
 Ora, manusque tua lavimus Feronia lympa.
 Millia tum pransi tria repimus: atque subimus
 Impositum saxi late candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Maecenas optimus, atque
 Coccejus, missi magnis de rebus uterque
 Legati; aversos soliti componere amicos.
 Heic oculis ego nigra meis collyria lippus
 Illinere. interea Maecenas advenit, atque
 Coccejus, Capitoque simul Fontejus, ad unguem
 Factus homo; Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Aufidio Lusco praetore libenter
 Linquimus: insani ridentes praemia scribae, *Naut.*
 Praetextam, & latum clavum, prunaeque batillum.
 In Mamurrarum lassae deinde urbe manemus;
 Murena praebente domum, Capitone culinam.

*Feronia, vin Gubbius ad Juppiter Augustus,
 Sisyphus, Ahlfia, factum a iunioribus,
 Naut.*

Postera lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius, & Varius Sinuellae, Virgiliusque
 Occurrunt, animae, quales neque candidiores
 Terra tulit: neque queis me sit devinctior alter.
 O, qui complexus, & gaudia quanta fuerunt!
 Nil ego contulerim jucundo sanus amico,
 Proxima Campano ponti quae villula, tectum
 Praebuit: & parochi, quae debent, ligna, saleque,
 Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
 Lussu it Maecenas: dormitum ego Virgiliusque
 Namque pila lippis inimicum, & ludere crudis.
 Hinc nos Coccei recipit plenissima villa;
 Quae super est Claudicauponas. nunc mihi paucis
 Sarmenti scurrae pugnam Messique Cicerri,
 Musa velim memores: & quo patre natus uterque
 Contulerit liteis. Messi clarum genus Osci;
 Sarmenti domina extat. ab his majoribus orti
 Ad pugnam venire. prior Sarmentus, Equi te
 Esse feri similem dico. ridemus & ipse
 Messius, accipio: caput & movet. ô, tua cornu
 Ni foret exsecto frons, inquit; quid faceres? cum
 Sic mutilus minitaris. at illi foeda cicatrix
 Scrosum laevi frontem turpaverat oris.
 Campanum in morbum, in faciem permulta jocatus,
 Pastorem salta ret uti Cyclopa, rogabat:
 Nil illi larva, aut tragicis opus esse cothurnis.
 Multa Cicerrus ad haec, Donasset jamne catenam
 Ex voto Laribus, quaerebat. scribe quod esset,
 Deterius nihilo dominae jus esse. rogabat
 Denique, cur nunquam fugisset, cui fatis una,
 Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
 Prorsus jucunde coenam produximus illam.
 Tendimus hinc recta Beneventum, ubi sedulus hospes
 Paene arsit, macros dum turdos versat in igne:
 Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
 Vulcano, summum properabat lambere tectum.
 Convivas avidos coenam, servosque timenteis
 Tum rapere, atq; omneis restinguere velle videres.
 Incipit ex illo monteis Appulia notos
 Ostentare mihi, quos torret Atabulus, & quos
 Nunquam erepsimus, nisi nos vicina Trivici
 Villa recepisset lacrimoso non sine fumo;
 Udos cum foliis ramos urente camino.

Hic ego mendacem stultissimus usque puellam
 Ad mediam noctem exspecto. somnus tamen aufert
 Intentum Veneri. tum immundo somnia visu
 Nocturnam vestem maculant, ventremque supinum.
 Quattuor hinc rapimur. viginti & millia, rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est;
 Signis perfacile est. venit vilissima rerum
 Hic aqua: sed panis longe pulcerrimus; ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator;
 Nam Canusi lapidosus: aquae non dulcior urna
 Qui locus à forti Diomede est conditus olim. *Argi*
 Flentibus hinc Varius discedit moestus amicis.
 Inde Rubos fessi pervenimus: utpote longum
 Carpentem iter, & factum corruptius imbri.
 Postera tempestas melior; via pejor, adusque
 Bari moenia piscosi. dehinc Gnatia lymphis *non jam*
 Iratis exstructa dedit risusque jocosque; *Myrtus*
 Dum flamma sine, tuta liquefcere limine sacro
 Persuadere cupit. credat Judaeus Apella,
 Non ego. namque deos didici securum agere aevum;
 Nee, siquid miri faciat natura, deos id
 Tristeis ex alto coeli demittere recto.
 Brundisium longae finis chartaeque viaeque est.

Brundisium *longae finis chartaeque viaeque est.*
 S A T Y R A VI.

N On, quia, Maecenas, Lydorum quidquid E-
 truscos

Incoluit fineis, nemo generosior est te;
 Nec, quod avus tibi maternus fuit atque paternus.
 Olim qui magnis legionibus imperitarint;
 Ut plerique solent, naso suspendis adunco
 Ignotos, ut me libertino patre natum:
 Cum referre negas, quali sit quisque parente
 Natus dum ingenuus, persuades hoc tibi vere,
 Ante potestatem Tullî, atque ignobile regnum,
 Multos saepe viros nullis majoribus ortos
 Et vixisse probos, amplis & honoribus auctos.
 Contra Laevinum Valerî genus, unde Superbus
 Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
 Non unquam pretio pluris licuisse, notante
 Iudice, quem nosti, populo: qui stultus honores
 Saepe dat indignis, & famae fervit ineptus:
 Qui stupet in titulis, & imaginibus, quid oportet

+ Et si quis perinde in fine, ut si quis in fine
habet in fine hunc unum.

Nos facere, à vulgo longe lateque remotos?
Namque esto, populus L. vino mallet honorem,
Quam Decio mandare novo: censorque moverez
Appius, ingenuo si non essem patre natus:
Vel merito; quoniam in propria non pelle quiessem.
Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
Non minus ignotos generosis. quo tibi Tulli
Sancere depositum clavum, fierique tribuno?
Invidia accrevit: privato quae minor esset,
Nam ut quisq; infans nigris medium impediit crus?
Pellibus, & latum dimisit pectore clavum;
Audit continuo, Quis homo hic est? quo patre natus?
Ut si qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
Et capiat formosus: eat quacunque puellis
Injiciat curam quaerendi singula: quali
Sit facie, sura quali, pede, dente, capillo:
Sic qui promittit, civeis, urbem sibi curae,
Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum;
Quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,
Omneis mortaleis curare, & quaerere cogit.
Tunc Syri, Damae, aut Dionysi filius, audes
Deicere è saxo civeis, aut tradere Cadmo?
At Novius collega gradu post me sedet uno;
Namq; est ille, pater quod erat meus. hoc tibi Paulus,
Et Messala videris? at hic si plostra ducenta,
Concurrentque foro tria funera; magna sonabit,
Cornua quod, vincatque tubas. saltem tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo libertino patre natum:
Quem rodunt omnes libertino patre natum;
Nunc, quia sum tibi Maccenas convictor: at olim
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.
Dissimile hoc illi est: quia non ut forsit honorem,
Jure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum,
Praesertim cautum dignos assumere, prava
Ambitione procul. felicem dicere non hoc
Me possum casu, quod te fortitus amicum.
Nulla etenim mihi te fors obtulit. optimus olim
Virgilius, post hunc Varius dixere, quid essem,
Ut veni coram, singultim pauca locutus,
(Infans namque pudor prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Saturejano vectari rura caballo;
Sed, quod eram narro, respondens, ut tuus est mos,

Pauca, abeo, & revocas nono post mense, jubesque
 Esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
 Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum;
 Non patre praeclaro, sed vita & pectore puro.
 Atqui si viciis mediocribus, ac mea paucis
 Mendosa est natura, alioqui recta (velut si
 Egregio in persos rependas corpore naevos)
 Si neque avaritiam, neque sordeis, ac mala lustra
 Objiciet vere quisquam mihi; purus, & insons,
 (Ut me collaudem) si & vivo carus amicis;
 Causa fuit pater his qui macro pauper agello
 Noluit in Flavi ludum me mittere; magni
 Quo pueri magnis centurionibus orti
 Laevo suspensi loculos, tabulamque lacerto
 Ibant octonis referentes Idibus aera.

Sed puerum est ausus Romani portare docendum
 Arteis, quas doceat quivis eques, atque senator
 Semet prognatos. vestem servosque sequenteis
 In magno ut populo si quis vidisset; avita
 Ex re praebere suntus mihi crederet illos.
 Ipse mihi custos incorruptissimus, omneis
 Circum doctores aderat. quid multa? pudicum,
 Qui primus virtutis honos servavit ab omni
 Non solum facto, verum opprobrio quoque turpi:
 Nec timuit sibi ne vicio quis verteret; olim
 Si praeco parvas, aut (ut fuit ipse) coactor
 Mercedes sequeretur. neque ego essem questus. ob
 hoc nunc

Laus illi debetur, & à me gratia major.
 Nil me poeniteat sanum patris hujus: eoque
 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 Quod non ingenuos habeat, clarosque parenteis:
 Sic me defendam. longe mea discrepat istis
 Et vox, & ratio. nam si natura juberet
 A certis annis aevum remeare peractum,
 Arque alios legere ad fastum quoscunque parenteis;
 Optaret sibi quisque: meis contentus, onustos
 Falcis & fellis, nollem mihi sumere; demens
 Judicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod (stum.
 Nollem onus, haud unquam solitus, portare mole-
 Nam mihi continuo major quaerenda foret res:
 Arque salutandi plures. ducendus & unus,
 At comes alter, uti ne solus, rursus peregreve

Exire

Exirem plures calones atque caballi
 Pascendi: ducenda petorrata, nunc mihi curto
 Ire licet mulo, vel, si libet, usque Tarentum; (mos.
 Mantica cui lumbos onere ulceret, atq; eques ar-
 Objiciet nemo fordeis mihi, quas tibi, Tulli,
 Cum Tiburte via praetorem quinque sequuntur
 Te pueri lasanum portantes, oenophorumque.
 Hoc ego commodius, quam tu, praeclare senator,
 Multis atque aliis vivo. quacunque libido est,
 Incedo solus: percunctor quanti olus, ac far:
 Fallacem Circum, vespertinumque pererro
 Saepe forum. assisto divinis. inde domum me
 Ad porri, & ciceris refero, laganique catinum;
 Coena ministratur pueris tribus: & lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet. adstat echinus
 Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitum; non sollicitus, mihi quod cras
 Surgendum sit mane, obeundus Marsya: qui se
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
 Ad quartam jaceo, post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto, quod me tacitum juvet. ungor olivo,
 Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Ast ubi me festum Sol acrior ire lavatum
 Admonuit, fugio rabiosi tempora signi
 Pransus non avide, quantum interpellet inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. haec est
 Vita solutorum misera ambitione, gravique.
 His me consolor, victurus suavius, ac si
 Quaestor avus, pater atque meus, patruusq; fuissent.

S A T Y R A VII.

P Roscripti Regis Rupuli pus atque venenum,
 Hybrida quo pacto sit Persius ultus; opinor
 Omnibus & lippis notum & tonsoribus esse.
 Persius hic permagna negotia dives habebat.
 Clazomenis; etiam liteis cum Rege molestas;
 Durus homo, atque odio qui posset vincere Regem;
 Confidens tumidusque: adeo sermonis amari,
 Sifenas, Barros, ut equis praecurreret albis,
 Ad Regem redeo. postquam nihil inter utrumque
 Convenit (hoc etenim sunt omnes jure molesti,
 Quo fortes, quibus adversum bellum incidit. inter
 Hectora Priamiden, animosumque inter Achillem,

Ita fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
 Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
 Summa fuit. duo si discordia vexet inerteis,
 Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomed
 Cum Lycio Glaucō; discedat pigrior, ultro
 Muneribus missis) Bruto praetore tenente
 Ditem Asiam, Rupuli, & etsi par pugnat; utinon
 Compositus melius cum Bitho, Bacchius, in ius
 Acres procurrunt; magnum spectaculum uterque.
 Persius exponit causam: ridetur ab omni
 Conventu, laudat Brutum, laudatque cohortem:
 Solem Asiae Brutum appellat, stellasque salubreis
 Appellat comites; excepto Rege: Canem illum,
 Invisum agricolis fides venisse ruebat,
 Flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
 Tum Praenestinus falso, multumque fluenti
 Expressa arbutto regerit convicia; durus
 Vindemiator, & invictus; cui saepe viator
 Cessisset, magna compellans voce cucullum.
 At Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Persius, exclamat: Per magnos, Brute, deos te
 Oro, qui reges consueris tollere; cur non
 Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede,
 tuorum est.

SATYRA VIII.

O Lim truncus eram ficulnus, inutile lignum:
 Cum faber incertus, scamnum faceretne Pri-
 apum;
 Maluit esse deum. deus inde ego furum, aviumque
 Maxima forquido: nam fures dextra coërcet,
 Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus:
 Ast importunas volucres in vertice arundo
 Terret fixa, vetatque novis considere in hortis.
 Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arca.
 Hoc miserae plebi stabat commune sepulcrum,
 Pantolabo scurrae, Nomentanoque nepoti:
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Haec dabat: haeredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquiliis habitare salubribus, atque
 Aggere in aprico spatium: quomodo tristes
 Albis informem spectabant ossibus agrum.

Cum mihi non tantum furesque feraeque suetae
 Hunc vexare locum, curae sunt, atque labori;
 Quantum, carminibus quae everfant, atque venenis
 Humanos animos. has nullo perdere possum
 Nec prohibere modo; simul lac vaga Luna decorum
 Protulit os, quin ossa legant, herbasque nocentes.
 Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
 Canidiam, pedibus nudis passoque capillo,
 Cum Sagana majore ululante: pallor utraque
 Fecerat horrendas aspectu. scalpe re terram
 Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
 Coeperunt. cruor in fossam confusus; ut inde
 Maneis elicerent, animas responsa daturas.
 Lanea & effigies erat, altera cerea: major
 Lanea; quae poenis compesceret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat servilibus, utque
 Jam peritura, modis. Hecaten vocat altera; saevam
 Altera Tisiphonen. serpentes, atque videres
 Internas errare canes: Lunamque rubentem,
 Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
 Mentior at siquid, merdis caput inquinet albis
 Corvorum: atque in me veniat mictum atque cacatum
 Julius, & fragilis Pedacia: furque Voranus. (tes
 Singula quid memorem, quo pacto alterna loquen-
 Umbrae cum Sagana resonarent triste, & acutum?
 Utque lupi barbam variae cum dente colubrae
 Abdiderint furtim terris, & imagine cerea
 Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
 Horruerim voces Furiarum & facta duarum?
 Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
 Diffissa nate ficus. at illae currere in urbem.
 Canidiae denteis, altum Saganæ calicendum
 Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

lib. II, 7 Epod. III, 8 SATYRA IX.

I Bam forte via sacra, sicut meus est mos,
 Nescio quid meditans nugarum: totus in illis:
 Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,
 Arréptaque manu, Quid agis, dulcissime, rerum?
 Suaviter, ut nunc est, inquā: & cupio omnia quae vis,
 Cum affectaretur, Numquid vis? occupo: at ille
 Noris nos, inquit, doctissimus. heic ego, Pluris

Hoc inquam, mihi eris. misere discedere quaerens
 Ire modo ocyus, interdum consiltere; in aurem
 Dicere nescio quid puero. cum sudor ad imos
 Manaret talos, O te Bollane cerebri
 Felicem aiebam tacitus, cum quidlibet ille
 Garriret, vicos, urbem laudaret; ut illi
 Nil respondebam; Misere cupis, inquit, abire,
 Jamdudum video: sed nil agis: usque tenebo.
 Persequar. hinc quo nunc iter est tibi? nil opus est te
 Circumagi. quendam volo visere non tibi notum:
 Trans Tiberim longe cubatis, prope Cæsaris hortos.
 Nil habeo quod agam: & non sum piger. usque sequar
 Demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus; (re
 Cum gravius dorso subiit onus. incipit ille.
 Si bene me novi, non Viscam plaris amicum,
 Non Varium facies. nam quis me scribere plureis,
 Aut citius possit versus? quis membra movere
 Mollius? invideat quod & Hermogenes, ego canto.
 Interpellandi locus hic erat. est tibi mater,
 Cognati, queis te salvo est opus? haud mihi quisquam
 Omneis composui. felices. nunc ego resto.
 Confice. namque instat fatum mihi triste; Sabella
 Quod puero cecinit, divina mota anus urna. *Or. 1. 16*
 Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
 Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra:
 Garrulus hunc quando consumet cunque. loquaceis,
 Si sapiat, vitet; simulatque adoleverit aetas.
 Ventum erat ad Vestae, quarta jam parte diei
 Praeterita: & casu tunc respondere vadato
 Debebat: quod ni fecisset, perdere litem.
 Si me amas, inquit, paulum hic ades. inteream, si
 Aut valeo stare: aut novi civilia jura:
 Et propero quo scis. dubius sum, quid faciam, inquit;
 Tene relinquam, an rem. me sedes. non faciam, ille:
 Et praecedere coepit. ego, ut contendere durum est
 Cum victore, sequor. Maecenas quomodo tecum?
 Hinc repetit. paucorum hominum, & mentis bene
 sanae:
 Nemo dexterius fortuna est usus. haberes
 Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,
 Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
 Summos omnes. Non isto vivimus illic,
 Quo tu rere, modo: domus hac nec purior ulla est,
 Nec

Nec magis his aliena malis. nil mi officit unquam,
 Ditior hic, aut est quia doctior. est locus uni
 Cuique suus. magnum narras, vix credibile. atqui
 Sic habet. accendis, quare cupiam magis illi
 Proximus esse. veli tantummodo: quae tua virtus,
 Expugnabis. & est qui vinci possit: eoque
 Difficiles aditus primos habet. haud mihi deero:
 Maneribus servos corrumpam. non, hodie si
 Exclusus fuero, desistam: tempora quaeram:
 Occurram in triviis: deducam. Nil sine magno
 Vita labore dedit mortalibus. haec dum agit; ecce
 Fuscus Aristius occurrit, mihi carus; & illum
 Qui pulcre nosset. consistimus. unde venis? &
 Quo tendis? rogat: & respondet. vellere coepi,
 Et prensare manu lentissima brachia; nutans,
 Distorquens oculos: ut me eriperet. male falsus
 Ridens dissimulare. meum jecur urere bilis.
 Certe nescio quid secreto velle loqui te
 Aiebas mecum. Memini bene, sed meliori
 Tempore dicam. hodie tricesima sabbata. vin' tu
 Curtis Judaeis oppedere? nulla mihi, inquam,
 Religio est. at mi. sum paullo infirmior; unus
 Multorum. ignosces, alias loquar. Hunc cine solem
 Tam nigrum surrexe mihi? fugit improbus, ac me
 Sub cultro linquit. casu venit obvius illi
 Adversarius, &, quo tu turpissime? magna
 Inclamat voce, &, licet antestari? ego vero
 Oppono auriculam. rapit in jus: clamor utrinque:
 Undique concursus. sic me servavit Apollo.

SATYRA X.

N Empe in composito dixi pede currere versus
 Lucili. quis tam Lucili fautor inepte est,
 Ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
 Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
 Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque caetera.
 nam sic

Et Laberi mimos, ut pulcra poemata, mirer.
 Ergo non satis est risu diducere rictum
 Auditoris & est quaedam tamen heic quoque virtus.
 Est brevitatis opus, ut currat sententia, neu se
 Impediat verbis lassas onerantibus aureis.
 Et sermone opus est; modo tristi, saepe jocosos;

Defendente vicem modo rhetoris, atque poëtae.
 Interdum urbani, parcentis viribus, atque
 Extenuantis eas consulto, ridiculum acri
 Fortius & melius magnas plerumque secat res.
 Illi, scripta quibus comoedia prisca viris est,
 Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcer
 Hermogenes unquam legit, neque finius iste,
 Nil praeter Calvum & doctus cantare Catallum.
 At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
 Miscuit. ô feri studiorum! qui ne putatis
 Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit, at sermo lingua concinnus utraque
 Suavior; ut Chio nota si commista Falerni est;
 Cum versus facias, te ipsum percontor, an & cum
 Dura tibi peragenda rei sit causa Petilli.
 Scilicet oblitus patriaeque patrisque Latini
 Cum Pedius causas exsudet Poplicola, atque
 Corvinus: patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis.
 Atqui ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
 Versiculos; vetuit me tali voce Quirinus,
 Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
 In silvam non ligna feras infanius, ac si
 Magnas Graecorum malis implere catervas.
 Turgidus Alpinus, jugulat dum Memnona, dumq;
 Dissingit Rheni luteum caput, haec ego ludo;
 Quae nec in aede sonent certantia, iudice Tarpa,
 Nec redeant iterum atq; iterum spectanda theatris.
 Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
 Eludente senem, comis garrere libellos
 Unus vivorum Fundani. Pollio regum Od II / initio
 Facta canit pede ter perculso: forte epos acer,
 Ut nemo, Varius ducit, molle, atque facetum
 Virgilio annuerunt gaudentes rure Camoenae.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem;
 Inventore minor: neque ego illi detrahere ausim
 Haerentem capiti multa cum laude coronam.
 At dixi fluere hunc lutulentum; saepe ferentem
 Plura quidem tollenda relinquendis. age, quaeso,
 Tu nihil in magno doctus reprendis Homero?
 Nil comis Tragici mutat Lucillius Acci?
 Non ridet versus Enni gravitate minores,

Cum de se loquitur non ut majore reprehensis?
Quin vetat & nosmet Lucilli scripta legentis
Quaerere, num illius, num rerum dura negarit
Versiculos natura magis factos, & eunteis
Mollius? at si quis pedibus quid claudere senis
Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
Ante cibum versus, totidem coenatus: Etrusci
Quale fuit Cassi rapido ferventius amni
Ingenium; capsis quem fama est esse, librisque
Ambustum propriis. fuerit Lucillius, inquam,
Comis & urbanus: fuerit limatior idem,
Quam rudis, & Graecis intacti carminis auctor,
Quamque poetarum seniorum turba: sed ille,
Si foret hoc nostrum fato dilatus in aevum:
Detereret sibi multa: recideret omne, quod ultra
Perfectum traheretur: & in versu faciendo
Saepe caput scaberet, vivos & roderet ungueis.
Saepe stilum vertas, iterum quae digna legi sint,
Scripturus: neque te ut miretur turba, labores;
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego. nam satis est equitem mihi plaudere: ut
audax,

Contentis aliis, explosa Arbuscula dixit.
Men' moveat cimex Pantilius? aut crueier, quod
Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
Fannius Herniogenis laedat conviva Tigelli?
Plotius & Varius, Maecenas, Virgiliusque,
Valgius, & probat haec Octavius optimus, atque
Fuscus: & haec utinam viscorum laudet uterque.
Ambitione relegata te dicere possum
Pollio: te Messalla tuo cum fratre, simulque
Vos Bibuli, & Servi, simul his te candide Furni:
Complureis alios, doctos ego quos & amicos
Prudens praetereo, quibus haec, sint qualiacumque,
Arridere velim: doliturus si placeant spe
Deterius nostra. Demetri, teque Tigelli
Discipularum inter jubeo plorare cathedras.
Ipuer, atque meo citus haec subscribe libello.

Q. HORATII FLACCI

SATYRARUM

LIBER SECUNDUS.

SATYRA I.

Sunt, quibus in Satyra videar nimis acer, & ultra
Legem tendere opus, sine nervis altera quid-
quid

Composui pars esse putat, simileisque meorum
Mille die versus deduci posse. Trebati,
Quid faciam? praescribe. quiescas. ne faciam, inquis.
Omnino versus? aio. peream male, si non
Optimum erat: verum nequeo dormire. ter uncti
Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
Irriguumque mero sub noctem corpus habento,
Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
Caesaris invicti res dicere; multa laborum
Praemia laturus. cupidum, pater optime, vires
Deficiunt, neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereunteis cuspide Gallos,
Aut labentis equo describat vulnera Parthi.
Attamen & iustum poteras & scribere fortem,
Scipiadam, ut sapiens Lucilius. haud mihi deero,
Cum res ipsa feret. nisi dextro tempore Flacci
Verba per attentam non ibunt Caesaris aurem,
Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.
Quanto rectius hoc, quam tristi laedere versu
Pantolabum scurram, Nomentanumque nepotem;
Cum sibi quisque timer, quanquam est intactus, &
odit?

Quid faciam? saltat Milonius, ut semel icto
Accessit fervor capiti, numerusque lucernis,
Castor gaudet equis: ovo prognatus eodem,
Pugnis. Quot capitum vivunt, totidem studiorum
Millia. me pedibus delectat claudere verba
Lucili rito; nostrum melioris utroque.
Ille velut fidis arcana sodalibus olim
Credebat libris; neque, si male gesserat usquam.

Decurrens alio; neque si bene. quo fit ut omnis
 Votiva pateat veluti descripta tabella
 Vita senis. sequor hunc, Lucanus an Appulus, an-
 ceps:

Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus;
 Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis,
 Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis:
 Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
 Incuteret violenta. sed hic stylus haud petet ultro
 Quenquam animantem, & me veluti custodiet ensis
 Vagina tectus. quem cur destingere coner
 Tutus ab infestis latronibus? ô pater, & rex
 Jupiter, ut pereat positum rubigine telum,
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
 Qui me commoritur (melius non tangere, clamo)
 Flebit, & insignis tota cantabitur urbe.
 Cervius iratus leges minuitur, & urnam:
 Canidia Albuci, quibus est inimica, venenum:
 Grande malum Turius, si quis se iudice certet.
 Ut, quo quisque valet, suspecto sterreat, utque
 Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupus, cornu taurus petit. unde, nisi intus
 Monstratum? Scaevae vivacem crede nepoti
 Matrem; nil faciet sceleris pia dextera. mirum.
 Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petat
 bos:

Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
 Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus
 Expectat, mors atris circumvolat alis;
 Dives, inops, Romae, seu fors ita jusserit, exsul;
 Quisquis erit vitae scribam color. ô puer, ut sis
 Vitalis metuo, & majorum ne quis amicus
 Frigore te feriat. quid cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem;
 Detrahare & pellem, nitidus qua quisque per ora
 Cederet, introrsum turpis? num Laelius, aut qui
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
 Ingenio offensi? aut laeso doluere Metello,
 Famosisque Lupo cooperto versibus? atqui
 Primores populi arripuit populumque tributim;
 Scilicet uni aequus virtuti, atque ejus amicis.
 Quin, ubi se à vulgo & scena, in secreta remorant.
 Virtus Scipiadae, & mitis sapientia Laeli;

Tanquam ad rem attineat quidquam. num vesceris
ista,

Quam laudas, pluma? coctove num adest honor idem?

Carne tamen quamvis distat nihil, has magis illa;

Imparibus formis deceptum te pater. esto,

Unde datum sentis, lupus hic Tiberinus, in alto

Captus hiet? pontei ne inter jactatus, an amnis

Ostia sub Tusci? laudas insane trilibrem *v. i. h. x. librum*

Mullum: in singula quem minuas pulmenta necesse
est. *unusquisque barba*

Ducit te species, video. quo pertinet ergo

Proceros odisse lupos? quia scilicet illis

Majorem natura modum dedit: his breve pondus.

Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.

Porrectum magno magnum spectare catino

Vellem ait Harpyjis gula digna rapacibus. at vos *non ab his*

Praesentes Austri coquite horum obsonia, quamvis *non ab his*

Putet aper, rhombusque recens, mala copia quando *signum est*

Agrum sollicitat stomachum (cum rapula plenus, *non sufficit*

Atque acidas mavult inulas. nec dum omnis abacta *bona*.

Pauperies epulis regum. nam vilibus ovis,

Nigrisque est oleis hodie locus. haud ita pridem

Galloni praeconis erat acipensere mensa

Infamis. quid? tum rhombos minus aequor alebat?

Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido?

Donec vos auctor docuit praetorius. ergo

Si quis nunc mergos suaveis edixerit assos,

Parebit pravi docilis Romana juventus.

Sordidus à tenui victu distabit, Ofello

Judice. nam frustra vitium vitaveris illud,

Si te alio pravum detorseris. Avidienus,

Cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,

Quinquenneis oleas est, & silvestria corna:

Ac, nisi mutatum, parcit defundere vinum, &

Cujus odorem olei nequeas perferre, licebit

Ille repotia, nataleis, aliosve dierum

Festos albatu celebret,) cornu ipse bilibri

Caulibus instillat veteris non parcus aceti.

Quali igitur victu sapiens utetur, & horum

Utrum imitabitur? hac urget lupus, hac canis angit.

Mundus erit, qui non offendet sordibus, atque

In neutram partem cultus miser. hic neque servis

Albuci senis exemplo, dum munia didit,

Saevus erit: nec sicut simplex Naevius, unctam
 Convivis praebebit aquam. vitium hoc quoque magnū.
 Accipe nunc, victus tenuis quæ, quantaque secum
 Afferat. in primis valeas bene: nam variae res
 Ut noceant homini, credas, memor illius escae,
 Quae simplex olim tibi sederit. at simul assis
 Miscueris elixa, simul conchyliis turdis;
 Dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 Lenta feret pituita. vides, ut pallidus omnis
 Coena defurgat dubia? quin corpus onustum
 Hesternis vitiis animum quoque praegravat una:
 Atque affigit humo divinae particulam auras.
 Alter, ubi dicto citius, curata sopori
 Membra dedit, vegetus praescripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam;
 Sive diem festum rediens advexerit annus,
 Seu recreare volet tenuatum corpus, ubique
 Accedent anni, & tractari mollius aetas
 Imbecilla volet: tibi quidnam accedet ad istam,
 Quam puer & validus praesumis, mollitiem, seu
 Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus?
 Rancidum aprum antiqui laudabant; non quia nasus
 Illis nullus erat: sed, credo, hac mente, quod hospes
 Tardius adveniens, vitiatum commodius, quam
 Integrū edax dominus consumeret. hos etiam inter
 Heroas natum tellus me prima tulisset!
 Das aliquid famae? quae carmine gratior autem
 Occupat humanam? grandes rhombi, patinaeque
 Grande ferunt unā cum damno dedecus. adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
As ~~re~~, laquei pretium. jure, inquis, Trasius istis
 Jurgatur verbis. ego rectigalia magna,
 Divitiasque habeo, tribus amplas regibus. ergo
 Quod superat, non est melius quo insumere possis?
 Cur eget indignus quisquam te divite? quare
 Templata ruunt antiqua deūm? cur improbe care
 Non aliquid patriae tanto emeritis acervo?
 Uni nimiram tibi recte semper erunt res?
 O magnus post hac inimicis risus! uterne
 Ad casus dubios fides sibi certius? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, corpusque superbum:
 An, qui contentus parvo, metuensque futuri,

In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?
 Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellū
 Integris opibus novi non latius usum? *In an ab iunioribus*
 Quam nunc accisis, videas merato in agello *Quid sit sed.*
 Cum pecore & gnatis, fortem mercede colonum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce profesta
 Quidquam, praeter olas fumosae cum pede pernae.
 At mihi cum longum post tempus venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
 Vicinus: bene erat, non piscibus urbe petitis,
 Sed pullo, atque haedo: tum pensilis uva secundas.
 Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.
 Post hoc ludus erat culpa potare magistra:
 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractae seria frontis.
 Saeviat, atque novos moveat fortuna tumultus,
 Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius,

aut vos

O pueri nituitis, ut huc novus incola venit?
 Nam propriae telluris herum natura, neque illum,
 Nec me, nec quenquam statuit. nos expulit ille:
 Illum aut nequities, aut vafri inscitia juris:
 Postremum expellet certe vivacior haeres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper ofelli
 Dictus, erit nulli proprius: sed cedit in usum
 Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes:
 Fortiaque adversis opponite pectora rebus.

SATYRA III.

Sic raro scribis, ut toto non quater anno (xens:
 Membranam poscas, scriptorum quaeque rete-
 Iratus tibi, quod vini, somnique benignus
 Nil dignum sermone canas. quid fiet? ab ipsis
 Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo
 Dic aliquid dignum promissis, incipe nil est,
 Culpantur frustra calami: immeritusque laborat
 Iratis natus paries diis, atque poëtis.
 Atqui vultus erat, multa & praeclara minantis,
 Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
 Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
 Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
 Invidiam placare paras virtute relicta?
 Contemnere miser, vitanda est improba Seiren

De.

Desidia : aut , quidquid vita meliore parasti ,
 Ponendum aequo animo . Di te , Damasippe , deaeque
 Verum ob consilium donent tonsore . sed unde
 Tam bene me nosti ? postquam omnis res mea Janum
 Ad medium fracta est ? aliena negotia curo ,
 Excussus propriis . olim nam quaerere amabam ,
 Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus aere :
 Quid sculptum infabre , quid fustum durius esset .
 Callidus huic signo ponebam millia centum :
 Hortos , egregiasque domos mercarier unus
 Cum lucro noram . unde frequentia Mercuriale
 Imposuere mihi cognomen compita , novi ,
 Et morbi miror purgatum te illius . atqui
 Emovit veterem mire novus , ut solet ; in cor
 Trajecto lateris miseri , capitisque dolore :
 Ut lethargicus hic cum sit pugil , & medicum urget .
 Dum nequid simile huic , esto ut lubet , ô bone , ne te
 Frustrere , insanis & tu , stultique prope omnes :
 Si quid Stertinius veri crepat , unde ego mira
 Descripsi docilis praecepta haec , tempore , quo me
 Solatus iussit sapientem pascere barbam :
 Atque à Fabricio non tristem ponte reverti .
 Nam male re gesta cum vellem mittere operto
 Me capite in flumen ; dexter stetit : & Cave faxis
 Te quidquam indignum ; pudor , inquit , te malus urget :
 Insanos qui inter vereare insanus haberi . (te
 Primum nam inquiram , quid sit furere . hoc si erit in
 Solo ; nil verbi . pereas quin fortiter , addam .
 Quem mala stultitia , & quaecunque inscitia veri
 Cœcum agit , insanum Chrysippi porticus & grex
 Autumat . haec populos , haec magnos formula reges
 Excepto sapiente , tenet nunc accipe , quare
 Desipiant omnes aequae ac tu , qui tibi nomen
 Insano posuere . velut silvis , ubi passim
 Palanteis error certo de tramite pellit :
 Ille finistrorsum , hic dextrorsum abit . unus utrique
 Error , sed variis illudit partibus . hoc te
 Crede modo insanum , nihilo ut sapientior ille ,
 Qui te deridet , caudam trahat . est genus unum
 Stultitiae , nihilum metuenda timentis . ut igneis ,
 Ut rupeis , fluviosque in campo obstare queratur .
 Alterum & huic varium , & nihilo sapientius , igneis
 Per medios , fluviosque ruentis . ciamet , amica

Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor,
Hic fossa est ingens: hic rupes maxima, serva;
Non magis audierit, quam Fusius ebrius olim,
Cum Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
Mater te appello, clamantibus. huic ego vulgum
Errori similem cunctum insanire docebo.
Insanit veteres statuas Damasippus emendo;
Integer est mentis Damasippi creditor? esto:
Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:
Tunc insanus eris, si acceperis? an magis excors
Rejecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
Scribe decem à Nerio. non est satis. adde Cicutae
Nodosi tabulas centum: mille adde catenas:
Effugiet tamen haec sceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in jus malis ridentem alienis;
Fiet aper, modo avis, modo saxum, &, cum volet,
arbor.

Si male rem gerere infani est; contra, bene fani;
Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli,
Dictantis, quod tu nunquam rescribere possis.
Audire, atque togam jubeo componere. Quisquis
Ambitione mala, aut argenti pallet amore,
Quisquis luxuria, tristive superstitione,
Aut alio mentis morbo calet; huc propius me,
Dum doceo insanire omneis, vos ordine adite.
Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
Haeredes Staberii summam incidere sepulcro.
Nisi fecissent; gladiatorum dare centum
Damnati populo paria, atque epulum arbitrio Arri:
Frumenti quantum metit Africa. sive ego prave,
Sen recte, hoc volui, ne sis patruus mihi. credo
Hoc Staberii prudentem animum voluisse. quid ergo
Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
Haeredes voluit? quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavet nihil acrius: ut si
Forte minus louples uno quadrante periret,
Ipse videretur sibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaque, pulcris
Divitiis parent; quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, justus, sapiens etiam, & rex,
Et quidquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnae laudi fore. quid simile isti

Graecus Aristippus? qui servos projicere aurum
 In media jussit Libya, quia tardius irent
 Propter onus segnes. uter & insanior horum?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
 Nec studio citharae, nec Musae deditus ulli;
 Si scalptra, & formas non sator; nautica vela
 Aversus mercaturis: delirus, & amens
 Undique dicatur merito. quid discrepat istis,
 Qui nummos aurumque recondit, nescius uti
 Compositis, metuensque velut contingere sacrum?
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Porrectus vigilet cum longo fuste. neque illinc
 Audeat esuriens dominus contingere granum,
 Ac potius foliis parvus vescatur amaris.
 Si positis intus Chii veterisque Falerni
 Mille cadis (nihil est, tercentum millibus) acre
 Potet acetum: age. si & stramentis incubet, unde
 Octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Blattarum, ac tinearum epulae, putrescat in arca
 Nimirum insanus paucis videatur, eo quod
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
 Filius, aut etiam haec libertus ut ebibat haeres,
 Dis inimice senex custodis? ne tibi desit?
 Quantulum enim summae curtabit quisque dierum,
 Ungere si cauleis oleo meliore, caputque
 Coeperis impexa foedum porrigine? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, furrapis, aufers
 Undique? tun' sanus? populum si caedere saxis
 Incipias, servosve tuos, quos aere pararis;
 Insanum te omnes pueri, clamentque puellae
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno,
 Incolumi capite es? quid enim? neque tu hoc facis
 Argis.

Nec ferro, ut demens genitricem occidit Orestes.
 An tu reris eum occisa insanisse parente,
 Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
 In matris jugulo ferrum reperfecit acutum?
 Quin ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
 Nil sane fecit quod tu reprehendere possis.
 Non Pyladem ferro violare aususve sororem
 Electram. tantum maledicit utrique, vocando
 Hunc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida bilis.

Pauper Opimius argenti positi intus & auri,
 Qui Vejentanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamque profestis;
 Quondam lethargo grandi est oppressus: ut haeres
 Jam circum loculos, & claveis laetus, ovanque
 Curreret. hunc medius multum celer atque fidelis
 Excitat hoc pacto. mensam poni jubet: atque
 Effundi saccos nummorum: accedere plureis
 Ad numerandum. hominem sic erigit. addit & illud,
 Ni tua custodis, avidus jam hoc auferet haeres.
 Men' vivo? ut vivas igitur, vigila. hoc age. quid vis?
 Dificient inopem venae te, ni cibus, atque
 Ingens accedat stomacho fultura ruenti.

Tu cessas? agedum: sume hoc ptisanarium oryzae.
 Quanti emtae? parvo. quanti ergo? octo assibus. ehen!
 Quid refert, morbo, an furtis, pereamne rapinis?
 Quisnam igitur sanus? qui non stultus. quid avarus?
 Stultus & insanus. quid? si quis non sit avarus;
 Continuo sanus? minime. cur Stoice? dicam.

Non est cardiacus (Craterum dixisse putato)

Hic aeger: rectè est igitur, surgetque? negabit:

Quod latus, aut renes morbo tententur acuto.

Non est perjurus, neque sordidus. immolet aequis

Hic porcum Laribus. verum ambitiosus & audax.

Naviget Anticyram. quid enim differt, barathrone

Dones quidquid habes, an nunquam utare paratis?

Servius Oppidius Canusi duo praedia dives

Antiquo censu, gnatis dixisse duobus

Fertur, & hoc moriens pueris dixisse vocatis

Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nucesque

Ferre sinu laxo, donare, & ludere vidi,

Te Tiberi numerare, cavis abscondere tristem;

Extimui, ne vos ageret vesania discors:

Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam.

Quare per divos oratus uterque Penateis,

Tu cave ne minuas: tu ne mains facias id,

Quod satis esse putat pater, & natura coërcet.

Praeterea ne vos titillet gloria, jure-

Jurando obstringam ambos: uter aedilis fuerit, vel

Vestrum praetor; is intestabilis, & sacer esto.

In cicere, atque faba, bona tu, perdasque lupinis,

Latus ut in circo spatiere, aut aeneus ut stes;

Nudus agris, nudus nummis insane paternis?

Domnulae mar nia harsifm...
 Ecce nia harsifm...

Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu,
 Astuta ingenuum vulpes imitata leonem?
 Ne quis humiliasse velit Ajacem, Atreida, ^{vetas cur?}
 Rex sum. nil ultra quaero plebejus. & aequam
 Rem imperito: ac ficui videor non justus, inulto
 Dicere, quae sentit, permitto. maxime regum
 Di tibi dent capta classem deducere Troja.
 Ergo consulere, & mox respondere licebit?
 Consule. cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit; ^{torres} ~~torres~~ ^{servatis} ~~servatis~~ ^{clarus} ~~clarus~~ ^{Achiuis;} ~~Achiuis;~~ ^{valens} ~~valens~~ ^{frangit} ~~frangit~~
 Gaudeat ut populus Priami Priamisque inhumato,
 Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?
 Mille ovium insanus morti dedit, inclytum Ulyssem
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide natam
 Ante aras, spargisque mola caput improbe falsa;
 Rectum animi servas? quorsum? insanus quid enim

Ajax

Fecit, cum stravit ferro pecus? ^{abstulit vim} ~~abstulit vim~~ ^{uxore} ~~uxore ^{& gnato} ~~& gnato ^{mala multa precatus} ~~mala multa precatus ^{Atreidis.} ~~Atreidis.~~
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulyssem.
 Verum ego, ut haerenteis adverso littore naveis
 Eriperem, prudens placavi sanguine divos.
 Nempe tuo, furiose. meo, sed non furiosus.
 Qui species alias veris, scelerisque tumultu
 Permissas capiet, commotus habebitur: atque
 Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira.
 Ajax immeritos dum occidit, desipit, agnos?
 Cam prudens scelus ob titulos admittis inaneis,
 Stas animo; & purum est, vitio tibi cum tamidum
 est cor?~~~~~~

Si quis lectica nitidam gestare aniet agnam;
 Huic vestem ut gnatae; paret ancillas, paret aurum;
 Pusam, aut pusillam appellet; fortique marito
 Destinet uxorem: interdicto huic omne adimat jus
 Praetor, & ad fanos abeat tutela propinquos.
 Quid? si quis gnatam pro muta devoret agna,
 Integer est animi? ne dixeris. ergo ubi prava
 Stultitia, heic summa est infania, qui sceleratus,
 Et furiosus erit. quem cepit vitrea fama,
 Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
 Nunc age luxuriam, & Nomentanum arripe mecum.
 Vincit enim stultos ratio insanire nepotes

Agrippa

Hic

Hic simul accepit patrimoni mille talenta
 Edicit, piscator uti, pomarius, auceps, *Enys no nia*
 Unguentarius, ac Tusci turba impia vici, *Gubet ubi qd fuit*
 Cum scurris fattor, cum velabro omne macellum,
 Mane domum veniant, quid tum? venire frequentes.
 Verba facit leno: Quidquid mihi quidquid & horū
 Cuique domi est, id crede tuum: & vel nunc pete,
 vel cras.

Accipe, quid contra juvenis responderit aequus.
 In nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
 Coenem ego, tu pisceis hiberno ex aequore verris:
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam. aufer.
 Same tibi decies: tibi tantumdem, tibi triplex,
 Unde uxor media currat de nocte vocata.

Filius Aesopi detractam ex aure Metellae, *hi hio*
 (Scilicet ut decies solidum exsorberet) aceto

Diluit insignem baccam, qui sanior, ac si
 Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?

Quincti progenies Arri, par nobile fratrum, *milli*
 Nequitia & nugis, pravorum & amore gemellum, *milli*

Luscinias soliti impenso prandere coemptas. *Lucas*
 Quorsum abeant sani? creta an carbone notandi?

Aedificare casas, plotello adjungere mures,
 Ludere par impar, equitare in arundine longa,
 Si quem delectet barbatum; amentia verset.
 Si puerilius his ratio esse evincet amare,
 Nec quicquid differre, utrumve in pulvere, trimus.

Quale, prius ludas opus, an meretricis amore
 Sollicitus plores: quaero, faciasne, quod olim
 Mutatus Polemon, ponas insignia morbi,
 Fasciolas, cubital, focalia: putus ut ille

Dicitur ex collo furtim carpisse coronas, *unus*
 Postquam est impransu correptus voce magistri?

Porrigit irato puero cum poma; recusat.
 Sume Catelle: negat, si non des; optat, amator *unus*

Exclusus qui distat, agit ubi secum, eat, an non, *posuere*
 Quo rediturus erat non arcessitus: & haeret

Invisis foribus? nec nunc cum me vocet ultro *solus*
 Accedam? an potius mediter finire dolores?

Exclussit, revocat, redeam? non si obsecret, ecce *omni*
 Servus non paullo sapientior. ô here: quae res *shuk*

Nec modum habet, neq; consilium, ratione, modoque
 Tractari non vult, in amore haec sunt mala: bellum, *Pax*

K 3
Quinbus, amant, Gulo
lucius

Pax rursus. haec signis tempestatis prope rita
 Mobilia, & coeca fluitantia sorte, laboret
 Reddere certa; sibi nihilo plus explicet, ac si
 Insanire paret certa ratione, modoque.
 Quid? cum Picenis excerpens semina pomis
 Gaudes, si cameram percussisti forte, penes te es?
 Quid, cum balba feris annoso verba palato;
 Aedificante casas qui sanior? adde cruorem
 Stultitiae, atq; ignem gladio scrutare. modo, inquam,
 Hellade percussa Marius cum praecipitat se,
 Cerritus fuit, an commotae crimine mentis
 Absolves hominem, & sceleris damnabis eundem?
 Ex more imponens cognata vocabula rebus?
 Libertinus erat, qui circum compita ficcus
 Lautis mane senex manibus currebat. & unum
 Quiddam magnum addens, unum me surpitem morti.
 Dis etenim facile est, orabat: sanus utrisque
 Auribus atque oculis. mentem, nisi litigiosus
 Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoq; vulgus
 Chrysippus ponit foecunda in gente Meneni.
 Jupiter, ingenteis qui das adimisque dolores,
 Mater ait pueri menseis jam quinque cubantis
 Frigida si puerum quartana reliquerit illo
 Mane die, quo tu iudicis ieiunia, nudus
 In Tiberi stabit. casus medicusve levarit
 Aegrum ex praecipiti; mater delira necabit
 In gelida fixum ripa: febrimque reducet.
 Quone malo mentem concussa? timore deorum,
 Haec mihi Stertinius, sapientum octavus, amico
 Arma dedit: posthac ne compellarer inultus.
 Dixerit insanum qui me, totidem audiet: atque
 Respicere ignoto discet pendentia tergo.
 Stoice, post damnum sic vendas omnia plaris:
 Qua me stultitia (quoniam non est genus unum)
 Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.
 Quid? caput abscissum demens cum portat Agave
 Gnati infelicis; sibi tum furiosa viderur?
 Stultum me fateor (liceat concedere veris)
 Atque etiam insanum: tantum hoc edissere, quo me
 Aegrotare putes animi vitio. accipe: primum
 Aedificas: hoc est, longos imitaris; ab imo
 Ad summum totus moduli bipedalis: & idem
 Corpore majorem rides Tarbonis in armis

Spiritum, & incessum; qui ridiculus minus illo?
 An quodcunq; facit Maecenas; te quoque verum est,
 Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?
 Absentis ranae pullis vituli pede pressis,
 Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
 Bellua cognatos eliserit. illa rogare,
 Quantane? num tandem se inflans, sic magna fuisset.
 Major dimidio. num tanto? cum magis, atque
 Se magis inflaret; Non, si ter ruperis, inquit,
 Par eris. haec à te non multum abludit imago.
 Adde poemata nunc. hoc est, oleum adde camino:
 Quae si quis sanus fecit, sanus facis & tu.
 Non dico horrendam rabiem. iam desine. cultum
 Majorem censu. teneas Damasippe tuis te. *non dico*
 Mille puellarum, puerorum mille furores. *non dico*
 O major tandem parcas insane minori. *non dico*

SATYRA IV.

U Nde, & quo Catius? non est mihi tempus, aventi
 Ponere signa novis praeceptis, qualia vincunt
 Pythagoram, Anytique reum, doctumque Platona.
 Peccatum fateor, cum te sic tempore laevo
 Interpellarim: sed des veniam bonus, oro.
 Quod si interciderit tibi nunc aliquid; repetes mox:
 Sive est naturae hoc, sive artis; mirus utroque.
 Quin id erat curae, quod pacto cuncta tenerem:
 Utpote res tenuels, tenui sermone peractas.
 Ede hominis nomen: simul an Romanus, an hospes.
 Ipsa memor praecepta canam: celabitur auctor.
 Longa quibus facies ovis erit; illa memento,
 Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis
 Ponere: namque marem cohibent callosa vitellum.
 Caule suburbano, qui siccis crevit in agris,
 Dulcior: irriguo nihil est elutius horto.
 Si vespertinus subito te oppresserit hospes,
 Ne gallina malum responset dura palato,
 Doctus eris vivam misto mersare Falerno:
 Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
 Natura est: aliis male creditur. ille salubreis
 Aestates peraget, qui nigris prandia moris
 Finiet, ante gravem quae legerit arbore Solem.
 Ausidius forti miscebat mella Falerno,
 Mendose: quoniam vacuis committere venis

Nil nisi lene decet. leni praecordia mulso

Proclueris melius. si dura morabitur alvus; *is? lin drit*

Mitulus, & viles pellent obstantia conchae, *Angl.*

Et lapathi brevis herba: sed albo non sine Coo.

Lubrica nascentes implent conchylia lunae.

Sed non omne mare est generosae fertile testae. *huff*

Murice Bajano melior Lucrina peloris, *vis non de*

Ostrea Circaeis, Miseno oriuntur echini, *ord.*

Fectinibus patulis jactat se molle Tarentum.

Nec sibi coenarum quivis temere arroget artem,

Non prius exacta tenui ratione saporum. *non de i*

Nec satis est cara pisceis avertere mensa, *libila i*

Ignarum quibus est ius aptius, & quibus assis *non de i*

Languidus in cubitum jam se conviva reponet. *ait i*

Umbet & iligna nutritus glande, rotundas *ful.*

Curvat aper lanceis carnem vitantis inertem,

Nam Laurens malus est, ulvis, & arundine pinguis.

Vinea summittit capreas non semper eduleis.

Faecundi leporis sapiens sectabitur armos *huff*

Piscibus atque avibus, quae natura, & foret aetas,

Ante meum nulli patuit quaesita, palatum. *huff*

Sunt quorum ingeniū nova tantum crustula promit.

Nequaquam satis in re una consumere curam:

Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret;

Quali perfundat pisceis securus olivo. *huff*

Massica si coelo supponas vina sereno; *huff*

Nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura:

Et decedet odor nervis inimicus. at illa

Integrum perdunt lino viciata saporem. *huff*

Surrentina vafer qui miscet faece Falerna *huff*

Vina; columbino limum bene colligit ovo: *huff*

Quatenus ima petit volvens aliena vitellus. *huff*

Tollis marcentem squillis recreabis, & Afra *huff*

Potorem cochlea: nam lactuca innatat acri

Post vinum stomacho, perna magis ac magis hillis

Flagitat in morsus refici, quin omnia malit,

Quaecunque immundis fervent allata popini. *huff*

Est operae pretium duplicis pernoscere iuris

Naturam. simplex ē dulci constat olivo:

Quod pingui miscere mero muriacque decebit;

Non alia, quam qua Byzantia putruit orca.

Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis, *huff*

Corycioque croco sparsum stetit; insuper addes.

huff

Pressa Venafranae quod bacca remisit olivae.
 Picenis cedunt promis Tiburtia succo:
 Nam facie praestant. Venuncula convenit ollis.
 Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
 Hanc ego cum malis, ego faecem primus, & alec,
 Primus & invenior piper album cum sale nigro
 Incretum, puris circumposuisse catillis.
 Immane est vitium, dare millia terna macello:
 Angustoque vagos pisceis urgere catino.
 Magna movent stomacho fastidia, seu puer unctis
 Tractavit calicem manibus, dum furta ligurit:
 Sive gravis veteri craterae limus adhaesit.
 Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
 Consistit sumtus? neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapides varios lutulenta radere palma:
 Et Tyrias dare circum illota toralia vesteis;
 Oblitum, quanto curam, sumtumque minorem
 Haec habeant, tanto reprimi justius illis,
 Quae nisi divitibus nequeunt contingere mensis?
 Docte Cati, per amicitiam divosque rogatus,
 Ducere me auditum, perges quocunque, memento.
 Nam quamvis referas memori mihi pectore cuncta;
 Non tamen interpres tantundem juveris. adde
 Vultum, habitumq; hominis: quem tu vidisse beatus
 Non magni pendis, quia contigit. at mihi cura
 Non mediocris inest, fonteis ut adire remotos,
 Atque haurire queam vitae praecepta beatae.

SATYRA V.

Hoc quoque, Tiresia, praeter narrata, petenti
 Responde: quibus amissas reparare queam res
 Artibus atque modis. quid rides? jamne doloso,
 Non satis est Ithacam revehi, patriosque penateis
 Aspicere? o nulli quidquam mentite, vides ut
 Nudas inopsque domum redeam te vate: neque illic
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atqui
 Et genus, & virtus, nisi cum te, vilior alga est,
 Quando pauperiem missis ambagibus horres;
 Accipe, qua ratione queas ditescere. Turdus,
 Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc,
 Res ubi magna nitet domino fene: dulcia poma,
 Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives.

Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Ut ne tegam spurco Damiae latus? haut ita Trojae
 Me gessi, certans semper melioribus. ergo
 Pauper eris. fortem hoc animum tolerare jubebo:
 Et quondam majore tui, tu protinus, unde
 Divitias, aerisque tuam, dic augur, acervos.
 Dixi equidem, & dico. captes astutus ubique
 Testamenta senum: neu si vafer unus, & alter
 Insidiatorem praeroso fugerit hamo;
 Aut spem deponas, aut artem illusos omittas.
 Magna minorve foro si res certabitur olim;
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
 Defensor. fama civem causaque priorem
 Sperne, domi si natus erit foecundave conjux;
 Quincte, puta. aut Publi (gaudent praenomine molles
 Auriculae) tibi me virtus tua fecit amicum.
 Jus anceps novi: causas defendere possum.
 Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
 Contemptum casta nuce pauperet. haec mea cura est,
 Nequid tu perdas. neu sis jocus. ire domum, atque
Pelliculam curare iube. sis cognitor ipse.
 Perita, atque obdura: seu rubra Canicula findet
 Infanteis statuas: seu pingui tentus omaso
 Furius hibernas cana nive conspuet Alpeis.
 Nonne vides, aliquis cubito stantem prope tangens
 Inquiet; ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
 Plures annabunt thunni, & cetaria crescent.
 Si cui praeterea validus male filius in re
 Praeclara sublatus aletur; ne manifestum
 Caelibis obsequium nudet te; leniter in spem
 Arrepe officiosus: ut & scribare secundus
 Haeres, &, si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias perraro haec alea fallit.
 Qui testamentum tradet tibi cunque legendum,
 Abnuere, & tabulas à te remove memento:
 Si tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera velit versu: solus, multis ne cohaeres,
 Veloci percurrere oculo. plerumque recoctus
 Scriba ex quinque viro corvum deludet hiantem:
 Captatorque dabit risus Nasica Corano.

Num furis? an prudens ludis me, obscura canendo?
O Laërtiade, quidquid dicam, aut erit, aut non
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.
Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
Demissum genus Aenea, tellure marique
Magnus erit; forti nubet procera Corano
Filia Nasicæ, metuentis reddere soldum.
Tum gener hoc faciet: tabulas focero dabit, atque
Ut legat, orabit. multum Nasicæ negatas
Accipiat tandem, & tacitus leget. invenietque
Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.
Illud ad hæc jubeo: mulier si forte dolosa,
Libertusve senem delirum temperet; illis
Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius; ipsum
Expugnare caput. scribet mala carmina vecors?
Laudato. scortator erit? cave te roget: ultro
Penelopen facilis potiori trade. putasne,
Perdaci poterit, tam frugi, tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere cursu?
Venit enim magnum donandi parca Juventus:
Nec tantum Veneris, quantum studiosa culinae.
Sic tibi Penelope frugi est. quæ si semel uncto
De sene gustarit, tecum partita lucellum;
Ut canis, à corio nunquam absterrebitur uncto.
Me sene, quod dicā, factum est anus improba Thebis
Ex testamento sic est elata: cadaver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit hæres:
Scilicet elabi si posset mortua. credo,
Quod nimium institerat viventi. Cautus adito:
Neu desis operæ; neve immoderatus abundes.
Difficilem, & morosum offendet garrulus. ultro
Non etiam fileas. Davus sis comicus: atque
Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
Obsequio grassare. mone, si increbuit aura,
Cautus uti velet carum caput: extrahe turba
Oppositis humeris: aurem substringe loquaci.
Importunus amat laudari? donec ohe jam
Ad coelum manibus sublatis dixerit, urge: &
Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
Cum te servitio longo, curaque levarit:
Et certum vigilans, quartæ sit partis Ulysses

Audieris haeres: ergo nunc Dama sodalis
Nusquam est? unde mihi tam fortem tamque fide-
lem?

Sparge subinde: & si paulum potes, illacrimare. est
Gaudia prodentem vultum celare. sepulcrum
Permissum arbitrio, sine sordibus exstrue. funus
Egregie factum laudet vicina. si quis
Forte cohaerendum senior male tussiet; huic tu
Dic, ex parte tua, seu fundi, siue domus sit
Emtor, gaudentem nummo, te addicere. sed me
Imperiosa trahit Proserpina. vive, valeque.

SATYRA VI.

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus;
Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquae fons,
Et paulum silvae super his foret: auctius, atque
Di melius fecere. bene est. nihil amplius oro,
Maja nate; nisi ut propria haec mihi munera faxis?
Si neque majorem feci ratione mala rem;
Nec sum facturus vitio culpave minorem.
Si veneror stultus nihil horum: O si angulus ille
Proximus accedat, qui nunc deformat agellum:
O si urnam argenti Fors qua mihi monstret; ut illi
Thesauro invento, qui mercenarius agrum
Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
Hercule: si quid adest, gratum juvat; hac precete oro
Pingue pecus domino facias, & caetera, praeter
Ingenium: utque soles, custos mihi maximus ad sis.
Ergo ubi me in monte is & in arcem ex urbe removi,
Quid prius illustrem Satyris Musaque pedestri?
Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
Autumnusque gravis, Libitinae quaestus acerbae.
Matutine pater, seu Jane libentius audis,
Unde homines operum primos vitaeque labores
Instituunt (sic dis placitum) tu carminis esto
Principium. Romae sponsorem me rapis. eja,
Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
Sive Aquilo radit terras: seu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
Post modo, quod mihi obsit, clare certumque locuto,
Luctandum in turba: facienda injuria tardis.
Quid vis, insane, & quas res agis? improbus urget
Latis precibus. tu pulses omne, quod obstat,

Ad Maecenatem memori si mente recurras.

Hoc juvat, & meli est, non mentiar. at simul atra

Ventum est Esquilias; aliena negotia centum

Per caput, & circa saliunt latus. ante secundam

Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.

De re communi scribae magna, atque nova te

Orabant hodie meminisses, Quincte, reverti.

Imprimat his cura Maecenas signa tabellis.

Dixeris, experiar: si vis, potes, addit, & instat.

Septimus octavo propior jam fugerit annus,

Ex quo Maecenas me coepit habere suorum

In numero: duntaxat ad hoc, quem tollere rheda

Vellet, iter faciens, & cui concedere nugas

Hoc genus: hora quora est? Thrax est Gallina Syro

par?

Matutina parum cautos jam frigora mordent,

Et quae rimosa bene deponuntur in aure.

Per totum hoc tempus, subjectior in diem & horam.

Invidiae. nolter ludos spectaverat una

Luserat in campo, fortunae filius, omnes.

Frigidus à Rostris manat per compita rumor;

Quicumque obvius est, me consulit, O bone (nam te

Scire, deos quoniam propius contingis, oportet)

Numquid de Dacis audisti? nil equidem. ut tu

Semper eris derisor. at omnes di exagitent me.

Si quidquam. quid? militibus promissa, Triquetra

Praedia Caesar, an est Italia tellure daturus?

Jurantem me scire; nihil, mirantur, ut unum

Scilicet egregii mortalem atque silenti.

Perditur haec inter misero lux, non sine votis:

O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit,

Nunc veterum libris, nunc somno, & inertibus horis

Ducere sollicitae jucunda obliviae vitae?

O quando faba Pythagorae cognata, simulque

Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?

O noctes, coenaeque deum; quibus ipse, meique

Ante larem proprium vescor: versasque procaceis

Pasco libatis dapibus, prout cuique libido est,

Siccat inaequaleis calices conviva; solutus

Legibus infanis: seu quis cupit acria fortis

Pocula: seu modicis humescit laetius. ergo

Sermo oritur, non de villis, domibusve alienis:

Nec, male necne, Lepos saltet: sed quod magis ad

nos

Per-

Pertinet, & nescire malum est, agitamus: Utrumne
 Divitiis homines, an sint virtute beati:
 Quidve ad amicitias, usus, rectumve trahat nos:
 Et quae sit natura boni, summumque quid ejus.
 Cervius haec inter vicinus garrit anileis
Ex re fabellas. nam si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignarus opes; sic incipit: Olim
 Rusticus urbanum morem mihi paupere fertur
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum;
 Asper, & attentus quaesitis: ut tamen arctum
 Solveret hospitii animum. quid multa? neque illi
 Sepositi ciceris, nec longae invidit avenae:
 Aridum & ore ferens acinum, semesaque lardi
 Frustra dedit: cupiens varia fastidia coena
 Vincere, tangentis male singula dente superbo:
 Cum pater ipse domus palea porrectus in horma
 Esset ador loliumque, dapis meliora relinquens.
 Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit, amice,
 Praerupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines urbemque feris praeponere sylvis?
 Carpe viam (mihi crede) comes: terrestria quando
 Mortaleis animas vivunt fortita: neque ulla est,
 Aut magno aut parvo leti fuga. quo bone circa,
 Cum licet, in rebus jucundis vive beatus:
 Vive memor, quam sis aevi brevis. haec ubi dicta
 Agrestem pepulere: domo levis exsilit. inde
 Ambo propositum peragunt iter; urbis aventes
 Moenia nocturni subrepere. jamque tenebat
 Nox medium coeli spatium; cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
Tincta super lectos canderet vestis eburnos:
 Multaque de magna superessent fercula coena;
 Quae procul exstructis inerant hesternae canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
 Agrestem, veluti succinctus cursitat hospes,
 Continuatque dapes: nec non vernaliter ipsis
 Fungitur officiis; praelambens omne, quod adest.
 Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisque
 Rebus agit laetum convivam: cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per tutum pavidi conclave, magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. tum rusticus, Haud mihi vita

Est opus hac, ait, & valeat. me silva, cavusque
Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo. *Op. Pler.*
gl'is g'nuis p'm.

SATYRA VII.

J Amdudum ausculto, & cupiens tibi dicere servus
Pauca, reformido, Davusne? ita, Davus; amicum
Mancipium domino; & frugi, quod sit satis: hoc est,
Ut vitale putes. age, libertate Decembri,
(Quando ita majores voluerunt) utere; narra.
Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget
Propositum: pars multa narat, modo recta capessens,
Interdum pravus obnoxia. saepe notatus
Cum tribus annellis, modo laeva Priscus inani,
Vixit inaequalis: clavum ut mutaret in horas.
Ædibus ex magnis subito se conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeste.
Jam moechus Romae, jam mallet doctus Athenis
Vivere; Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra
Contudit articulos; qui pro se tolleretur, atque
Mitteretur in pyrgum talos, mercede diurna
Conductum pavit. quanto constantior idem
In vitiis: tanto levius miser, ac prior ille,
Qui jam contento, iam laxo fune laborat.
Non dices hodie, quorsum haec tam putida tendunt,
Furcifer? ad te, inquam. quo pacto pessime? laudas
Fortunam, & mores antiquae plebis. & idem,
Si quis ad illa deus subito te agat, usque recuses:
Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse:
Aut quia non firmus rectum defendis, & haeres;
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.
Romae rus optas, absentem rusticus urbem
Tollis ad astra levis. si nusquam es forte vocatus
Ad coenam; laudas securum olus: ac, velut usquam
Vinctus eas. ita te felicem dicis, amasque,
Quod nusquam tibi sit potandum. jussit ad se
Maecenas serum sub lumina prima venire
Convivam, Nemon' oleum feret ocyus? ecquis
Audit? cum magno blateras clamore furisque.
Milvius & scurrae, tibi non referenda precati
Discedunt. etenim fateor me, dixerit ille,
Duci ventre levem. nasum nidore supinor:
Imbecillus, iners, si quidvis, adde, popino.

Te cum sis, quod ego, & fortassis nequior, ultro
 Infectere velut melior, verbisque decoris
 Obvolvas vitium. quid, si me stultior ipso
 Quingentis emto drachmis deprenderis? aufer
 Me vultu terrere: manum, stomachumque tenero.
 Cum, quae Crispini docuit me janitor, edo.
 Te conjux aliena capit: meretricula Davum.
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
 Natura incendit; sub clara nuda lucerna
 Quaecunque excepit turgentis verbera caudae,
 Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
 Dimittit, neque famosum, neque sollicitum, ne
 Ditior, aut formae melioris, mejat eodem.
 Tu, cum projectis insignibus, annulo equestri,
 Romanoque habitu, prodis ex iudice Dama
 Turpis; odoratum caput obscurante lacerna;
 Non es, quod simulas? metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
 Quid refert, uri virgis, ferroque necari?
 Auctoratus eas, an turpi clausus in arca,
 Quo te demisit peccati conscia herilis,
 Contractum genibus tangas caput? estne marito
 Matronae peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptorem vel iustior? illa tamen se
 Non habitu, mutatve loco, peccatve superne:
 Cum te formidet mulier, neque credat amanti.
 Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
 Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore
 famam.

Evâsti? credo metues, doctusque cavebis.
 Quaeres, quando iterum paveas: iterumque perire
 Possis. ô toties servus, quae bellua ruptis,
 Cum semel effugit, reddit se prava catenis?
 Non sum moechus, ais. neque ego, hercule, fur, ubi
 vasa

Praetereo sapiens argentea. tolle periculum,
 Jam vaga profiliet fraenis natura remotis.
 Tune mihi dominus, rerum imperiis hominumque
 Tot tantisque minor; quem ter vindicta quaterque
 Imposita, haud unquam misera formidine privet?
 Adde supra dictis, quod non levius valeat. nam
 Sive vicarius est, qui servo parer, uti mos
 Vester ait; seu conservus; tibi quid sum ego? nempe
 Tu,

Tu, mihi qui imperitas, aliis servus miser, atque
Duceris, ut nervis alienis mobile lignum.

Quisnam igitur liber? sapiens; sibi qui imperiosus:
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula
terrent:

Respondere cupidinibus, contemnere honores

Fortis, & in seipso totus teres, atque rotundus;

Externi ne quid valeat per laeve morari.

In quem manca ruit semper fortuna. potesne

Ex his, ut proprium, quid noscere? quinque talenta

Poscit te mulier: vexat, foribusque repulsum

Perfundit gelida. rursus vocat. eripe turpi

Colla iugo liber, liber sum, dic age. non quis, *De Longo*

Urget enim dominus mentem non lenis, & acris

Subjectat lasso stimulos, versatque negantem.

Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella,

Qui peccas minus, atque ego, cum Fulvi, Rutubaeq;

Aut Placidejani, contento poplite miror

Proelia, rubrica picta, aut carbone; velut si

Revera pugnent, feriant, vitentque moventes

Arma viri, nequam, & cessator Davus: at ipse

Subtilis veterum iudex, & callidus audis.

Nil ego, si ducor libo fumante. tibi ingens?

Virtus, atque animus coenis responSAT opimis.

Obsequium ventris mihi perniciosius est cur?

Tergo plector enim. qui tu impunitior illa,

Quae parvo sumi nequeunt cum obsonia captas?

Nempe inamarefcunt epulae sine fine petitae.

Illusque pedes vitiosum ferre recusant

Corpus. an hic peccat, sub noctem qui puer uvam

Furtiva mutat strigili? qui praedia vendit,

Nil servile gulae parens habet? adde, quod idem

Non horam tecum esse potes: non otia recte

Ponere, neque ipsum vitas fugitivus, & erro;

Jam vino quaerens, jam somno fallere curam.

Frustra. nam comes atrapremitt, sequiturq; fugacem.

Unde mihi lapidem? quorsum est opus? unde sagittas?

Aut insanit homo, aut versus facit. ocyus hinc te

Ni rapis; accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII.

UT Nasidieni juvit te coena beati?

Nam mihi quaerenti convivam, dictas here illis

L

De.

De medio potare die. sic, ut mihi numquam
 In vita fuerit melius, da (si grave non est)
 Quae prima iratum ventrem placaverit esca.
 In primis Lucanus aper, leni fuit Austro
 Captus, ut aiebat coenae pater. acria circum
 Rapula, lactucae, radices; qualia lassum
 Pervellunt stomachum; siser, alec, foecula Coa.
 His ubi sublati, puer alte cinctus, acernam
 Gausape purpureo mensam perterfit, & alter
 Sublegit quodcunque jaceret inutile, quodque
 Posset coenanteis offendere; ut Attica virgo
 Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes,
 Caecuba vina ferens: Alcon, Chium, maris experts.
 Hic herus, Albanum, Maecenas, sive Falernum
 Te magis appositis delectat: habemus utrumque.
 Divitias miseras. sed queis coenantibus una,
 Fundani, pulcre fuerit tibi, nosse laboro.
 Summus ego, & prope me viscus Tarinus, & infra,
 Si memini, Varius; cum Servilio Balatrone
 Vibidius; quos Maecenas adduxerat umbras.
 Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra;
 Ridiculus totas simul absorbere placentas.
 Nomentanus ad hoc, qui si quid forte lateret,
 Indice monstraret digito. nam caetera turba,
 Nos, inquam, coenamus aveis, conchylia, pisceis.
 Longe dissimilem noto celantia succum:
 Ut vel continuo patuit, cum passeris, atque
 Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi,
 Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
 Ad Lunam delecta. quid hoc intersit, ab ipso
 Audieris melius. tum Vibidius Balatroni,
 Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti.
 Et calices poscunt majores. vertere pallor
 Tum parochi faciem; nil sic metuentis ut acreis
 Potiores: vel quod maledicunt liberius; vel
 Fervida quod subtile exfurdant vina palatum.
 Invertunt Alliphanis vinaria tota
 Vibidius Balatroque; secutis omnibus imis.
 Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
 Affertur squillas inter muraena natanteis
 In patina porrecta. sub hoc herus, Haec gravida, in-
 quit,
 Capta est; deterior post partum carne futura.

His mistum jus est, oleo, quod prima Venafri
Pressit cella: garo de succis piscis Iberi,
Vino quinquenni; verum citra mare nato,
Dum coquitur: cocto Chium sic convenit, ut non
Hoc magis ullum aliud; pipere albo, non sine aceto.
Quod Methymnaeam vitio mutaverat uvam.
Erucas virideis, inulas ego primus amaras
Monstravi incoquere: illutos Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam testa marina remittat.
Interea suspensa graveis aulaea ruinas
In patinam fecere; trahentia pulveris atri,
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos majus veriti, postquam nihil esse periculi
Sensimus; erigimur. Rufus posito capite, ut si
Filius immaturus obisset, flere, quis esset
Finis? ni sapiens sic Nomentanus amicum
Tolleret? heu Fortuna, quis est crudelior in nos
Te deus? ut semper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappa compescere risum
Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
Haec est conditio vivendi, ajebat: eoque
Responsura tuo nunquam est par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni
Sollicitudine districtum? ne panis adustus,
Ne male conditum jus apponatur, ut omnes
Praecincti rectè pueri, comtique ministrent?
Adde hos praeterea casus: aulaea ruant si,
Ut modo: si patinam pede lapsus frangat agaso.
Sed convivatoris, uti dulcis, ingenium res
Adversae nudare solent, celare secundae.
Nasidienus ad haec: tibi di, quaecunque preceris.
Commoda dent: ita vir bonus es, convivaque comis
Et soleas poscit. tum in lecto quoque videres
Stridere secreta divisos aure susurros.
Nullos his mallet ludos spectasse: sed illa
Redde, age, quae deinceps risisti. Vibidius dum
Quaerit de pueris, Num sit quoque fracta lagena;
Quod sibi poscenti non dentur pocula, dumque
Ridetur fictis rerum Balatrone secundo;
Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde secuti
Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
Membra gruvis sparsi sale multo, non sine farre;

Pinguibus & ficis pastum jecur anseris albi,
 Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos,
 Quam si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto
 Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbis:
 Suaveis res, si non causas narraret earum, &
 Naturas dominus. quem nos sic fugimus alti,
 Ut nihil omnino gustaremus, velat illis
 Canidia afflasset peior serpentibus Afris.



Q. HORATII FLACCI

EPISTOLARUM

LIBER PRIMUS.

AD MÆCENATEM.

EPIST. I.

Prima dicte mihi, summa dicende Camoena,
 Spectatum fatis, & donatum jam rude, quaeris
 Maecenas iterum antiquo me includere ludo.
 Non eadem est aetas, non mens. Vejanus, armis
 Herculis ad postem fixis, latet abditus agro,
 Ne populum extrema toties exoret arena.
 Est mihi, purgatam crebro qui personet aurem:
 Neve senescentem mature sanus equum, ne
 Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
 Nunc itaque & versus, & caetera ludicra pono: 10
 Quid verum, atque decens, curo, & rogo, & omnis
 in hoc sum:

Condo, & compono, quae mox depromere possim.
 Ac ne forte roges, quo me duce, quo Laretuter:
 Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Quo me cunque rapit tempestas, deseror hospes. 15
 Nunc agilis fio, & mersor civilibus undis,
 Virtutis verae custos, rigidusque satelles:
 Nunc in Aristippi furtim praecepta relabor:
 Et mihi res, non me rebus submittere conor.
 Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque 20
 Longa videtur opus debentibus; ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt, ingrataque tempora, quae
 spem,

Consiliumque morantur agendi gnaviter id, quod
 Aequae pauperibus prodest, locupletibus aequae; 25
 Aequae neglectum pueris senibusque nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam solerque elementis.
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas lippus inungi;
 Nec, quia desperes invicti membra Glyconis, 30
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.

Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritia, miseroque Cupidine pectus?
 Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, & magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quae te
 Perpure lecto poterunt recreare libello.
 Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator,
 Nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit,
 Si modo culturae patientem commodet aurem.
 Virtus est, vitium fugere: & sapientia prima,
 Stultitia caruisse. vides, quae maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
 Quanto devites animi capitisque labore?
 Impiger extremos curris mercator ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per igneis.
 Ne cures ea, quae stulte miraris & optas,
 Discere, & audire, & meliori credere non vis?
 Quis circum pagos & circum compita pugnam,
 Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
 Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmae?
 Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
 O cives, cives, quaerenda pecunia primum est:
 Virtus post nummos. haec Janus summus ab imo
 Perdocet: haec recinunt juvenes dictata, senesque;
 Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.
 Si quadringentis sex septem millia defunt,
 Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque:
 Plebs eris. At pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
 Si recte facies. Hic murus aheneus esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.
 Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum
 Naenia, quae regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Curiis, & decantata Camillis?
 Inne tibi melius suadet, qui ut rem facias, rem
 Si possis recte, si non, quocunque modo rem,
 Ut propius spectes lacrymosa poemata Puppi:
 An qui fortunae te respondere superbae
 Liberum & erectum, praesens hortatur, & optat?
 Quod si me populus Romanus forte roget, cur
 Non, ut porticibus, sic judiciis fruor iisdem,
 Nec sequar aut fugiam, quae diligit ipse vel odit;
 Olim quod vulpes aegroto cauta leoni
 Respondit, referam: Quia me vestigia terrent
 Omnia

Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.
Bellua multorum es caput. nam quid sequar, aut
quem?

Pars hominum gestit conducere publica. sunt qui
Crustis & pomis viduas venentur avaras.

Excipiantque senes, quos in vivaria mittant

Multis occulto crescit res foenore. verum

Esto aliis alios rebus studiisque teneri:

Idem eadem possunt horam durare probantes?

Nullus in orbe sinus Bajis praelucet amoenis,

Si dixit dives; lacus, & mare sentit amorem

Festinantis heri. cui si vitiosa libido

Fecerit auspiciū; cras ferramenta Teanum

Tolletis fabri. lectus genialis in aula est?

Nil ait esse prius. melius nil coelibe vita.

Si non est, jurat bene solis esse maritis.

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

Quid pauper? ride. mutat coenacula, lectos,

Balnea, tonfores: conducto navigio aeque

Nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis.

Si curtatus inaequali tonsore capillos

Occurri; rides: si forte subucula pexae

Trita subest tunicae, vel si toga dissidet impar;

Rides, quid, mea cum pugnat sententia secum,

Quod petiit, spernit; repetit quod nuper omisit,

Aestuat, & vitae disconvenit ordine toto,

Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis?

Insanire putas sollennia me, neque rides;

Nec medici credis, nec curatoris egere

A praetore dati: rerum tutela mearum

Cum sic, & prave sectum stomacheris ob unguem

De te pendentis te respicientis amici.

Ad summam, sapiens uno minor est Jove; dives,

Liber, honoratus, pulcer, rex denique regum;

Præcipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

A D L O L L I U M.

E P I S T. II.

Trojani belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romae, Praeneste relegi:
Quid, quid sit pulcrum, quid turpe, quid utile, quid
non,

Plenius ac melius Chrysippo & Crantore dicite,
 Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi.
 Fabula, qua Paridis propter narratur amorem,
 Graecia Barbariae lento collisa duello
 Stultorum regum, & populorum continet aestus.
 Antenor censet belli praecidere causam.
 Quid Paris? ut salvus regnet, vivatque beatus,
 Cogi posse negat. Nestor componere liteis
 Inter Peleiden festinat, & inter Atreiden.
 Hunc amor, ira quidem communiter unit utrumque.
 Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.
 Seditio, dolis, scelere, atque libidine, & ira,
 Iliacos intra muros peccatur, & extra.
 Rursus quid virtus, & quid sapientia possit,
 Utile proposuit nobis exemplar Ulyssen:
 Qui domitor Trojae, multorum providus urbeis,
 Et mores hominum inspexit, latumque per aequor,
 Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
 Pertulit; adversis rerum immerfabilis undis.
 Sirenum voces, & Circes pocula nosti:
 Quae si cum sociis stultus cupidusque bibisset;
 Sub domina meretrice fuisset turpis & excors:
 Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.
 Nos numerus sumus, & fruges consumere nati.
 Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoïque
 In cute curanda plus aequo operata juvenus:
 Cui pulcrum fuit in medios dormire dies, &
 Ad strepitum citharae cessatum ducere curam.

*Quo sequentes versus referendi sint, vide Notas
 Dan. Heinsii.*

Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones:
 Ut te ipsum serves, non expergisceris? atqui
 Si noles sanus, curras hydropicus: & ni
 Posces ante diem librum cum lumine, si non
 Intendes animum studiis & rebus honestis;
 Invidia, vel amore vigil torquebere. nam cur
 Quae laedunt oculos, festinas demere: si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui coepit habet. sapere aude:
 Incipe. vivendi recte qui prorogat horam,
 Rusticus expectat dum defluat annis. at ille

Labitur, & labetur in omne volubilis aevum.
 Quaeritur argentum, puerisque beata creandis
 Uxor, & incultae pacantur vomere sylvae.
 Quod satis est, cui contingit, nihil amplius optet.
 Non domus, & fundus, non aeris acervus, & auri
 Aegroto domini deduxit corpore febreis,
 Non animo curas. valeat possessor oportet,
 Si comportatis rebus bene cogitat uti.
 Qui cupit, aut metuit, juvat illum sic domus, at res,
 Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagram,
 Auriculas citharae collecta sorde dolenteis.
 Sincerum est nisi vas, quodcumque infundis, acescit.
 Sperne voluptates: nocet enim dolore voluptas,
 Semper avarus eget: certum voto pete finem.
 Invidus alterius macrescit rebus opimis.
 Invidia Siculi non invenere tyranni
 Majus tormentum. qui non moderabitur irae,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit & mens.
 Dum poenas odio per vim festinat inulto.
 Ira furor brevis est. animum rege: qui nisi paret,
 Imperat: hunc fraenis, hunc tu compesce catena.



Fingit equum tenera docilem cervice magister,
 Ire viam, quam monstrat eques. venaticus ex quo
 Tempore cervinam pellem latravit in aula;
 Militat in silvis catulus. nunc adhibe puro
 Pectore verba, puer, nunc te melioribus offer.
 Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
 Testa diu. quod si cessas, aut strenuus anteis,
 Nec tardum opperior, nec praecedentibus inflo.

AD JULIUM FLORUM.

EPIST. III.

JULI Flore, quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti privignus, scire laboro.
 Thracane vos, Hebrusque nivali compede vinctus,
 An freta vicinas intercurrentia turreis,
 An pingues Asiae campi, collesque morantur?
 Quid studiosa cohors operum struit? haec quoque curo.
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
 Bella quis & paces longum diffundit in aevum?

Quid Titius, Romana brevi venturus in ora,
 Pindarici fontis qui non expalluit haustus,
 Fastidire lacus, & rivos ausus apertos,
 Ut valet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
 Thebanos aptare modos studet auspice Musa?
 An tragica defaevit, & ampullatur in arte?
 Quid mihi Celsus agit? monitus, multumque mo-
 nendus,

Privatas ut quaerat opes, & tangere viter
 Scripta; Palatinus quaecunque recepit Apollo.
 Ne si forte suas repetitum venerit olim
 Grex avium plumas, moveat cornicula risum
 Furtivis nudata coloribus. ipse quid audes?
 Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
 Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum
 Seu linguam causis acuis, seu civica jura
 Respondere paras, seu condis amabile carmen;
 O I, 29 Prima feres ederae victricis praemia. quod si
 Frigida curarum fomenta relinquere posses;
 Quo te coelestis sapientia duceret, ires.
 Hoc opus, hoc studium parvi properemus, & ampli,
 Si patriae volumus, si nobis vivere cari.
 Debes hoc etiam rescribere, si tibi curae,
 Quantae conveniat, Munatius: an male facta
 Gratia nequicquam coit, & rescinditur? at vos
 Seu calidus sanguis, seu rerum inscitia vexat,
 Indomita cervice feros, ubicunque locorum
 Vivitis, indigni fraternum rumpere foedus;
 Pascitur in vestrum reditum votiva juvenca.

AD ALBIUM TIBULLUM,

EPIST. IV.

Hor. 40 Tibullus
27. a. nat. erat
et tempore
Albi, nostrorum sermonum candide iudex,
 Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
 Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat:
 An tacitum sylvas inter reptare salubreis,
 Curantem quidquid dignum sapiente bonoque est;
 Non tu corpus eras sine pectore. di tibi formam,
 Di tibi divitias dederant, artemque fruendi:
 Quid voveat dulci nutricula majus alumno:
 Quam sapere, & fari ut possit quae sentiat, utque
 Gratia, fama, valetudo, contingat abunde,

Et mundus victus, non deficiente crumena?
 Inter spem curamque, timores inter & iras
 Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.
 Grata superveniet, quae non sperabitur, hora.
 Me pinguem & nitidum bene curata cute vides:
 Cum ridere voles Epicuri de grege porcum.

A D T O R Q U A T U M.

E P I S T. V.

S I potes Archaïcis convivare lectis,
 Nec modica coenare times olus omne patella;
 Supremo te sole domi Torquate manebo.
 Vina bibes iterum Tauro diffusa, palustreis
 Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum.
 Sin melius quid habes, arcesse: vel imperium fer.
 Jamdudum splendet focus, & tibi munda supellex.
 Mitte leveis spes, & certamina divitiarum,
 Et Moschi causam. cras nato Caesare festus
 Dat veniam somnumque dies. impune licebit
 Aestivam sermone benigno tendere noctem.
 Quo mihi fortuna, si non conceditur uti?
 Parcus ob haeredis curam, nimiumque severus,
 Affidet insano. potare & spargere flores
 Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi.
 Quid non ebrietas designat? operta recludit,
 Spes jubet esse ratas, in proelia trudit inermem,
 Sollicitis animis onus eximit, addocet arteis.
 Foecundi calices quem non fecere disertum?
 Contracta quem non in paupertate solutum?
 Haec ego procurare & idoneus imperor, & non
 Invitus; ne turpe toral, ne sordida mappa
 Corruget nareis: ne non & cantharus, & lanx
 Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
 Sit, qui dicta foras eliminet: ut coëat par,
 Jungaturque pari. Brutum tibi, Septimiumque,
 Et, nisi coena prior, potiorque puella Sabinum
 Detinet, assumam. locus est & pluribus umbris:
 Sed nimis arcta premunt olidae convivia caprae.
 Tu, quotus esse velis, rescribe: & rebus omissis,
 Atria fervantem postico falle clientem.

Od I 36. 15

- I 38. 3

- II 3. 14

- II 11. 14

- III 19. 2

AD NUMICIUM.

EPIST. VI.

Nil admirari, prope res est una, Numici,
 Solaque, quae possit facere, & servare beatum.
 Hunc Solem, & stellas, & decedentia certis
 Tempora momentis, sunt qui formidine nulla
 Imbuti spectent. quid censes munera terrae?
 Quid maris, extremos Arabas ditantis. & Indos?
 Ludicra quid? plausus, & amici dona Quiritis,
 Quo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?
 Qui timet his adversa, fere miratur eodem,
 Quo cupiens, pacto. pavor est utrique molestus.
 Improvisa simul species exterreret utrumque,
 Gaudeat, an doleat, cupiat, metuatve, quid ad rem,
 Si, quidquid vidit melius pejusse sua spe,
 Defixis oculis, animoque, & corpore torpet?
 Infani sapiens nomen ferat, aequus iniqui,
 Ultra, quam satis est, virtutem si petas ipsam.
 Inunc, argentum, & marior vetus, aëraque, & arteis
 Suspice: cum gemmis Tyrios mirare colores.
 Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
 Gnavus mane forum, & vespertinus pete rectum:
 Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
 Mucius, indignum, quod sit pejoribus ortus,
 Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
 Quidquid sub terra est, in apricum proferet aetas.
 Defodiet, conderque nitentia. cum bene notum
 Porticus Agrippae, & via te conspexerit Appi;
 Ire tamen restat, Numa quo devenit, & Ancas.
 Si latus, aut renes morbo tentantur acuto,
 Quaere fugam morbi. vis recte vivere? quis non?
 Si virtus hoc una potest dare, fortis omissis
 Hoc age deliciis. virtutem verba putas, ut
 Lucum ligna? cave ne portus occupet alter,
 Ne Cybira, ne Bythina negotia perdas.
 Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro
 Tertia succedant, & quae pars quadret acervum.
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
 Et genus, & formam, regina pecunia donat,
 Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.
 Mancipiis locuples, eget aeris Cappadocum rex.

Ne

*Mutis et, rectissime: dicitur et
 Bentleio.*

Ne fueris hic tu. chlamydes Lucullus, ut ajunt,
Si posset centum scenae praebere rogatus,
Qui possum tot? ait: tamen & quaeram, & quot
habebo,

Mittam. post paullo scribit, sibi millia quinque
Esse domi chlamydam: partem, vel tolleret omneis.
Exilis domus est, ubi non & multa supersunt,
Et dominum fallunt, & profunt furibus. ergo
Si res sola potest facere, & servare beatum;
Hoc primus repetas opus: hoc postremus omittas.
Si fortunatum species & gratia praestat;
Mercemur servum, qui dicet nomina. laevum
Qui fodiat latus; & cogat trans pondera dextram
Porrigere. hic multum in Fabia valet, ille Velina:
Cui libet hic fasceis dabit: eripietque curule.
Cui volet, importunus ebur. frater, pater, adde,
Ut cuique est aetas, ita quemque facetus adopta.
Si bene qui coenat, bene vivit: lucet, eamus,
Quo ducit gula. piscemur, venemur: ut olim
Gargilius, qui mane plagas, venabula, servos,
Differtum transire forum, populumque jubebat:
Unus ut è multis populo spectante referret
Euntum mulus apram. crudi, tumidique lavemur;
Quid deceat, quid non, obliti; Caerite cera
Digni, remigium vitiosum Ithacensis Ulyssæi,
Cui potior patria fuit interdicta voluptas.
Si, Mimnermus uti censer, sine amore jocisque
Nil est jucundum; vivas in amore jocisque.
Vive: vale. si quid novisti rectius istis;
Candidus imperti: si non, his utere mecum.

A D M A E C E N A T E M.

E P I S T. VII.

Q Uinque dies tibi pollicitus me rure futurum,
Sextilem totum mendax desideror. atqui
Si me vivere vis sanum recteque valentem;
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, veniam: dum ficus prima, calorque
Designatorem decorat lictoribus atris.
Dum pueri omnis pater, & matercula pallet:
Officiosaque sedulitas, & opella forensis
Adducit febreis, & testamenta resignat.

Quod

Quod si bruma niveis Albanis illinet agris;
 Ad mare descendet vates tuus: & sibi parceret,
 Contractusque leger: te dulcis amice reviset
 Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.
 Non, quo more pyris vesci Calaber jubet hospes:
 Tu me fecisti locupletem. vescere sodes,
 Jam satis est. at tu quantumvis tolle. benigne.
 Non invisa feres pueris munuscula parvis,
 Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
 Ut libet: haec porcis hodie comedenda relinques,
 Prodigus & stultus, donat quae spernit & odit.
 Haec seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
 Vir bonus & sapiens dignis ait esse paratum:
 Nec tamen ignorat, quid distent aera lupinis.
 Dignum praestabo me etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere; reddes
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
 Inter vina fugam Cynarae moerere protervae.
 Forte per angustam tenuis vulpecula rimam
 Repserat in cumeram frumenti: pastaque, rursus
 Ire foras pleno tendebat corpore, frustra.
 Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc.
 Macra cavum repetes arctum; quem macra subisti.
 Hac ego si compellar imagine, cuncta resigno,
 Nec somnum plebis laudo satur altilium: nec
 Otia divitiis Arabum liberrima muto.
 Saepe verecundum laudasti: rexque, paterque
 Audisti coram. nec verbo parcus absens.
 Inspice, si possum donata reponere laetus.
 Haud male Telemachus proles patientis Ulyssæi,
 Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
 Porrectus spatiis, neque multae prodigus herbae:
 Atreide, magis apta tibi tua dona relinquo.
 Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut imbellè Tarentum.
 Strenuus & fortis, causisque Philippus agendis
 Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natu queritur; conspexit, ut ajunt,
 Adrasum quendam vacua tonsoris in umbra,
 Cultello proprios purgantem leniter ungueis.
 Demetri (puer hic non laevè iussa Philippi

Accipiebat) abi, quaere, & refer: unde domo, quis,
Cujus fortunae, quo sit patre, quove patrono.
It, redit, & narrat, Vultejum nomine Menam,
Praeconem, tenui censu, sine crimine notum,
Et properare loco, & cessare, & quaerere, & uti,
Gaudentem parvisque sodalibus, & Lare certo,
Et ludis, & post decisa negotia, campo
Scitari libet ex ipso, quodcunque refers. dic
Ad coenam veniat. non sane credere Mena:
Mirari secum tacitus. quid multa? benigne
Respondet. negat ille mihi? negat improbus, & te
Negligit, aut horret. Vultejum mane Philippus
Vilia vendentem tunicato scruta popello,
Occupat: & salvere jubet prior. ille Philippo
Excusare laborem, & mercenaria vincla
Quod non mane domum venisset: denique quod non
providisset eum. sic ignovisse putato
Me tibi, si coenas hodie mecum. ut libet. ergo
Post nonam venies. nunci: rem strenuus auge.
Ut ventum ad coenam est; dicenda, tacenda locutus.
Tandem dormitum dimittitur. heic ubi saepe
Occultum visus decurrere piscis ad humum.
Mane cliens, etiam certus conviva; jubetur
Rure sub urbano indictis comes ire Latinis. *Epid IV, 15*
Impositus mannis, arvum coelumque Sabinum *Od III 27.7.*
Non cessat laudare. videt, ridetque Philippus.
Et sibi dum requiem, dum risus undique quaerit,
Dum septem donat sestertia, mutua septem
Promittit; persuadet uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra,
Quam satis est, morer; ex nitido fit rusticus: atque
Sulcos, & vineta crepat mera. praeparat ulmos,
Immoritur studiis, & amore senescit habendi.
Verum ubi oves furto, morbo periere capellae,
Spem mentita seges, bos est enectus arando;
Offensus damnis, media de nocte caballum
Arripit, iratusque Philippi tendit ad aedeis.
Quem simul aspexit scabrum intonsumq; Philippus,
Durus, ait, Vultei nimis, attentusque videris
Esse mihi. pol me miserum patrone vocares,
Si velles, inquit, verum mihi dicere nomen.
Quod te per genium, dextramque deosque Penateis,
Obsecro, & obtestor; vitae me redde priori.

Qui

Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis
Praestent, mature redeat, repetatque relictâ.
Metiri se quemque suo modulo, ac pede, verum est.

AD CELSUM ALBINOVANUM.

EPIST. VIII.

CElso gaudere, & bene rem gerere Albinovano
Musa rogata refer; comiti, scribaeque Neronis.
Si quaeret, quid agam, dic, multa, & pulcra mi-
nantem,

Vivere nec recte nec suaviter: haud quia grando
Contuderit viteis, oleamque momorderit aestus:
Nec quia longinquis armentum aegrotet in arvis:
Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
Nil audire velim, nil discere, quod levet aegrum:
Fidis offendar medicis, irascar amicis,
Cur me funesto properent arcere veterno:
Quae nocuere sequar: fugiam quae profore credam:
Romae Tibur amem ventosus, Tibure Roman.
Post haec, ut valeat; quo pacto rem gerat & se;
Ut placeat juveni percunctare, atque cohorti.
Si dicet recte: primum gaudere. subinde
Praeceptum auriculis hoc instillare memento:
Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

AD CLAUDIUM NERONEM.

EPIST. IX.

SEptimius, Claudii, nimirum intelligit unus,
Quanti me facias. nam cum rogat, & prece cogit
Scilicet, ut tibi se laudare, & tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honesta Neronis,
Manere cum fungi propioris censet amici;
Quid possim videt, ac novit, me valdius ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putaret,
Dissimulator opis propriae, mihi commodus uni.
Sic ego majoris fugiens opprobria culpae,
Frontis ad urbanae descendi praemia. quod si
Depositum laudas ob amici iussa pudorem;
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede, bonum
que.

AD FUSCUM ARISTIUM.

EPIST. X.

URBIS amatorem Fuscum salvere jubemus.
 Ruris amatores: hac in re scilicet una
 Multum dissimiles, ad caetera paene gemelli.
 Fraternalis animis, quidquid negat alter & alter.
 Annuimus pariter vetuli notique columbi.
 Tu nidum fervas: ego laudo ruris amoeni
 Rivos, & musco circumlita saxa, nemusque.
 Quid quaeris? vivo & regno, simul ista reliqui.
 Quae vos ad coelum effertis rumore secundo,
 Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso:
 Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.
 Vivere naturae si convenienter oportet,
 Ponendaeque domo quaerenda est area primum;
 Novistine locum potiore rure beato?
 Est ubi plus tepeant hiemes? ubi gravior aura
 Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis,
 Cum semel accepit Solem furibundus acutum?
 Est ubi depellat somnos minus invida cura?
 Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum.
 Quam, quae per pronum trepidat cum murmure ri-
 vum?

Nempe inter varias nutritur silva columnas;
 Laudaturque domus, longos quae prospicit agros.
 Naturam expellas furca: tamen usque recurret,
 Et mala perrumpet furtim fastidia victrix.
 Non qui Sidonio contendere callidus ostro
 Nescit Aquinatam potantia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propiusve medullis,
 Quam qui non poterit vero distinguere falsum.
 Quam res plus nimio delectavere secundae:
 Mutatae quatient, si quid mirabere, pones
 Invitus. fuge magna: licet sub paupere tecto
Reges, & regum viam praecurrere amicos.
 Cervus equum pugna melior communibus herbis
 Pellebat: donec minor in certamine longo
 Imploravit opes hominis, fraenumque recepit:
 Sed postquam victor violens discessit ab hoste;
 Non equitem dorso, non fraenum depulit ore,

Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
 Libertate caret; dominum vehet improbus, atque
 Serviet aeternum, quia parvo nesciet uti.
 Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,
 Si pede major erit, subvertet: si minor, uret.
 Laetus forte tua vives sapienter, Aristi:
 Nec me dimittes incastrigatum, ubi plura
 Cogere, quam satis est, at non cessare videbor.
 Imperat aut servit collecta pecunia cuique;
 Tortum digna sequi potius, quam ducere funem.
 Haec tibi dictabam post fanum putre Vacunae;
 Excepto, quod non simul esses, caetera laetus.

A D B U L L A T I U M

E P I S T. XI.

Quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
 Quid concinna Samos? quid Croesi regia Sardis?
 Smyrna quid, & Colophon? majora minorane fama?
 Cunctane prae campo & Tiberino flumine sordent?
 An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
 An Lebedum laudas odio maris atque viarum?
 Scis, Lebedus quam sit Gabiis desertior, atque
 Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem:
 Oblitusque meorum, obliviscendus & illis,
 Neptunum procul è terra spectare furentem.
 Sed neque; qui Capua Romam petit imbre lutoque
 Adpersus, volet in caupona vivere: nec, qui,
 Frigus collegit, furnos & balnea laudat;
 Ut fortunatam plene praestantia vitam.
 Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
 Idcirco navem trans Ægaeum mare vendas.
 Incolumi Rhodos, & Mitylene pulcra facit, quod
 Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
 Dum licet, & vultum servat fortuna benignum,
 Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens.
 Tu, quamcunque deus tibi fortunaverit horam,
 Grata sume manu: nec dulcia differ in annum.
 Ut, quocunque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas, nam si ratio, & prudentia curas,
 Non locus effusi late maris arbiter aufert;
 Coelum, non animū mutant, qui trans mare currunt.

Srenua nos exercet inertia : navibus , atque
 Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, heic est,
 Est Ulubris , animus si te non deficit aequus.

A D I C C I U M

E P I S T. XII.

FRUCTIBUS Agrippae Siculis , quos colligis, Icci,
 Si recte frueris , non est ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi. tolle querelas.
 Pauper enim non est cui rerum suppetit usus.
 Si ventri bene , si lateri est , pedibusque tuis ; nil
 Divitiae poterunt regales addere majus.
 Si forte in medio positorum abstemius herbis
 Vivis , & urtica ; sic vives , protinus , ut te
 Confestim liquidus fortunae rivus inaret :
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit ,
 Vel quia cuncta putas una virtute minora.
 Miramur , si Democriti pecus edit agellos ,
 Cultaque dum peregre est animus sine corpore ve-
 lox :

Cum tu inter scabiem tantam , & contagia lucri ,
 Nil parvum sapias , & adhuc sublimia cures :
 Quæ mare compescant causae : quid temperet annum :
 Stellae sponte sua , jussaene vagentur , & errent :
 Quid premat obscurum Lunae , quid proferat orbem :
 Quid velit , & possit rerum concordia discors :
 Empedocles , an Stertinium deliret acumen ?
 Verum , seu pisceis , seu porrum , & coepe trucas :
 Utere Pompejo Grospho : & , si quid petet , ultro
 Defer : nil Grosphus nisi verum orabit , & aequum.
 Vilis amicorum est annona bonis ubi quid deest.
 Ne tamen ignores quo sit Romana loco res :
 Cantaber Agrippae , Claudii virtute Neronis
 Armenius cecidit : jus , imperiumque Phraates
 Caesaris accepit genibus minor. aurea fruges
 Italiae pleno diffudit copia cornu.

A D V I N N I U M A S E L L A M.

E P I S T. XIII.

UT proficiscentem docui te saepe , diuque ,
 Augusto reddes signata volumina , Vinni ,
 Si validus , si laetus erit , si denique possit :

Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
 Sedulus importes, opera vehemente minister.
 Si te forte meae gravis uret sarcina chartae;
 Abjicito potius, quàm, quo perferre juberis.
 Clitellas feras impingas: Asinaeque paternum
 Cognomen vertas in risum, & fabula fias.
 Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
 Victor propositi simul ac perveneris illuc;
 Sepositum servabis onus: ne forte sub ala
 Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum.
 Ut vinosa globos furtivae Pyrrhialanae:
 Ut cum pileolo soleas conviva tribulis.
 Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
 Carmina, quae possunt oculos aureisque morari
 Caesaris. oratus multa prece nitere porro.
 Vade, vale; cave ne titubes, mandataque frangas.

AD VILLICUM SUUM.

EPIST. XIV.

Villice silvarum, & mihi me reddentis agelli,
 Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, &
 Quinque bonos solitum Batiam dimittere patres;
 Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
 Evellas agro, & melior sit Horatius, an res.
 Me quamvis Lamiae pietas & cara moratur,
 Fratrem moerentis, rapto de fratre dolentis
 Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
 Fert, & amat spatii obstantia rumpere claustra.
 Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum,
 Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.
 Stultus uterque locum inmeritum causatur iniquè.
 In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
 Nunc urbem, & ludos, & balnea villicus opras.
 Me constare mihi scis, & discedere tristem,
 Quandocunque trahunt invisa negotia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconvenit inter
 Meque, & te. nam quae deferta, & inhospita res qua
 Credis, amoena vocat, mecum qui sentit; & odit
 Quae tu pulcra putas. fornix tibi, & uncta popina
 Tacutiunt urbis desiderium, video, & quod
 Angulus iste feret piper & thusocyus uva:

Nec

Nec vicina subest, vinum praebere taberna
 Quae possit tibi: nec meretrix tibiicina cuius
 Ad strepitum salias terrae gravis: & tamen urges
 Jampridem non tacta ligonibus arva; bovemque
 Disjunctum curas, & strictis frondibus explēs.
 Addit opus pigro rivus, si decidit imber;
 Multa mole docendus aprico parcere prato.
 Nunc age, quid nostrum concentum dividat, audi,
 Quem tenues decuere togae, nitidique capilli:
 Quem scis immunem Cynarae placuisse rapaci:
 Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
 Coena brevis juvat, & prope rivum somnus in herba:
 Nec lusisse pudet; sed non incidere ludum.
 Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat, non odio obscuro morfuque venenat.
 Rident vicini, glebas & saxa moventem.
 Cum servis urbana diaria rodere mavis.
 Horum tu in numerum voto ruis. invidet usum
 Lignorum & pecoris tibi calo argutus, & horti.
 Optat ephippia bos piger: optat arare caballus.
 Quam scit, uterque, libens censebo, exerceat artem.

AD C. NUMONIUM VALAM.

EPIST. XV.

Quae sit hiems Veliae, quod coelū, Vasa, Salerni,
 Quorum hominum regio, & qualis via (nam
 mihi Bajae

Musa supervacuas Antonius, & tamen illis
 Me facit invisum, gelida cum perluor unda
 Per mediam frigus. sane myrteta relinqui,
 Dictaque cessantem nervis elidere morbum
 Sulfura contemni, vicus gemit, invidus aegris.
 Qui caput, & stomachum supponere fontibus audent
 Clusinis: Gabiosque petunt, & frigida rura.
 Mutandus locus est, & diversoria nota
 Praeteragendus equus. quo tendis? non tibi iamas
 Est iter, aut Bajae laeva stomachosus habena
 Dicet eques. sed equi fraenato est auris in ore.)
 Major utrum populum frumenti copia pascat,
 Collectosne bibant imbreis, puteosne perenneis
 Dulcis aquae: nam vina nihil moror illius orae.
 Rure meo possum quidvis sufferre patique.

Ad mare cum veni, generosum, & lene requiro:
 Quod curas abigat: quod cum spe divite manet
 In venas, animumque meum: quod verba ministret:
 Quod me Lucanae juvenem commendet amicae.
 Tractus uter plureis lepores, uter educet apros;
 Utra magis pisceis & echinos aequora celent,
 Pinguis ut inde domum possim, Phaeaxque reverti;
 Scribere te nobis, tibi nos accredere par est.
 Maenius, ut rebus maternis, atque paternis
 Fortiter absuntis, urbanus coepit haberi,
 Scurra vagus, non qui certum praesepe teneret:
 Impransus non qui civem dignosceret hoste:
 Quaelibet in quemvis opprobria fingere saevus,
 Pernicies, & tempestas, barathrumque macelli,
 Quidquid quaesierat, ventri donabat avaro.
 Hic ubi nequitiae fautoribus, & timidis nil,
 Aut paulum abstulerat; patinas coenabat omni
 Vilis, & agnini, tribus urtis quod satis esset.
 Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
 Diceret urendos correctus. Maenius idem,
 Quidquid erat nactus praedae majoris, ubi omne
 Verterat in fumum, & cinerem; Non hercule miror,
 Aiebat, si qui comedunt bona: cum sit obeso
 Nil melius turdo: nil vulva pulcrius ampla.
 Nimirum hic ego sum: nam tuta & parvula laudo,
 Cum res deficiunt; satis inter vilia fortis.
 Verum, ubi quid melius contingit, & unctius; idem
 Vos sapere, & solos ajo bene vivere, quorum
 Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

AD QUINCTIUM.

EPIST. XVI.

NE percuncteris, fundus meus, optime Quincti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet oliva,
 Pomisne, & pratis, an amicta vitibus ulmo;
 Scribetur tibi forma loquaciter, & situs agri,
 Continui montes, nisi dissociantur opaca
 Valle: sed ut veniens dextrum latus adspiciat Sol;
 Laevum discedens curru fugiente vaporet.
 Temperiem laudes. quid si rubicunda benigne
 Corna vepres & pruna ferant? si quercus, & illex
 Multa fruge pecus, multa dominam juvet umbra?

Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam, nec purior ambiat Hebrus,
Infirmo capiti fuit utilis, utilis alvo.
Hae latebrae dulces, etiam (si credis) amoenae,
Incolumem tibi me praestant Septembribus horis.
Tu recte vivis, si curas esse quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum.
Sed vereor ne cui, de te plus, quam tibi, credas:
Neve putes alium sapiente bonoque beatum.
Neu, si te populus sanum, recteque valentem
Dictitet, occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules: donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.
Si quis bella tibi terra pugnata marique
Dicat; & his verbis vacuas permulceat aureis;
Tene magis saluum populus velit, an populum tu,
Servet in ambiguo, qui consulit, & tibi & urbi,
Jupiter; Augusti laudes agnoscere possis?
Cum pateris sapiens emendatusque vocari,
Responde ne tuo, dic sodes, nomine? nempe
Vir bonus & prudens dici delector ego, ac tu.
Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
Detulerit fasceis indigno, detrahat idem.
Pone: meum est, inquit. pono, tristisque recedo.
Idem si clamet furem: neget esse pudicum,
Contendat laqueo collum pressisse paternum:
Mordear opprobriis falsis, mutemque colores?
Falsus honor juvat, & mendax infamia terret.
Quem, nisi mendosum, & mendacem? vir bonus est
quis?

Qui consulta patrum, qui leges, juraque servas:
Quo multae, magnaeque secantur iudice lites:
Quo responfore, & quo causae teste tenentur.
Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota,
Introrsum turpem, speciosum pelle decora.
Nec furtum feci, nec fugi, si mihi dicat
Servus: habes pretium, loris non ureris, ajo.
Non hominem occidi. non pasces in cruce corvos.
Sum bonus, & frugi. renuit, negat atque Sabellus.
Cantus enim meruit foveam lupus: accipiterque
Suspectos laqueos, & opertum milvius hamum.
Oderant peccare boni virtutis amore.

Tu nihil admittes in te formidine poenae:
 Sit spes fallendi; miscebis sacra profanis.
 Nam de mille fabae modiis cum furripis unum;
 Damnum est, non facinus mihi pacto lenius isto.
 Vir bonus, omne forum quem spectat, & omne tri-
 bunal:

Quandocunque deos vel porco, vel bove placat,
 Jane pater clare, clare cum dixit, Apollo;
 Labra movet metuens audiri, Pulcra Laverna,
 Da mihi fallere, da iusto, sanctoque videri:
 Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, qui liberior sit avarus,
 In triviis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video. nam qui cupiet, metuet quoque: porro
 Qui metuens vivet, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augenda festinat & obruitur re.
 Vendere cum possis captivum, occidere noli.
 Serviet utiliter, sine pascat durus aretque,
 Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis:
 Annonae profit, portet frumenta penusque.
 Vir bonus, & sapiens audebit dicere Pencheu
 Rector Thebarum, quid me perferre, patique
 Indignum coges? adimam bona. nempe pecus, rem,
 Lectos, argentum. tollas licet. in manicis, &
 Compedibus saevo te sub custode tenebo.
 Ipse deus, simulatque volam, me solvet. opinor,
 Hoc sentit; moriar. mors ultima linea rerum est.

A D S C A E V A M

E P I S T. XVII.

Q Uamvis, Scaeva, satis per te tibi consulis, & scis,
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti;
 Disce docendus adhuc, quae censeat amicus: ut si
 Coecus inter monstrare velit, tamen aspice, si quid
 Et nos, quod cures propriam fecisse, loquamur.
 Si te grata quies, & primam somnus in horam
 Delectat: si te pulvis, strepitusque rotarum,
 Si laedit caupona: Ferentinum ire jubebo.
 Nam neque divitibus contingunt gaudia solis:
 Nec vixit male, qui natus, moriensque fefellit.
 Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum

Tetractare voles, accedes siccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter, regibus uti
Nollet Aristippus, si sciret regibus uti,
Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum
Verba probes & facta, doce: vel junior, audi,
Cur sit Aristippi potior sententia. namque
Mordacem Cynicum sic eludebat (ut ajunt)
Scurror ego ipse mihi, populo tu. rectius hoc, &
Splendidius multo est, equus ut me portet, alat rex
Officium facio, tu poscis vilia rerum
Dante minor, quamvis fers te nullius egentem.
Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
Tentantem majora, fere praesentibus aequum.
Contra, quem duplici panno patientia velat,
Mirabor, vitae via si conversa decebit.
Alter purpureum non expectabit amictum,
Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet,
Peronamque feret non inconcinnus utramque.
Alter Miletii textam cane pejus & angue
Vitabit chlamydem, morietur frigore, si non
Retuleris pannum. refer, & sine vivat ineptus.
Res gerere, & captos ostendere civibus hosteis,
Attingit solium Jovis, & coelestia tentat.
Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
Sedit, qui timuit, ne non succederet. esto.
Quid, qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
Hic est aut nusquam, quod quaerimus. hic onus horret,
Ut parvis animis, & parvo corpore majus,
Hic subit, & perfert. aut virtus nomen inane est,
Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
Coram rege suo de paupertate tacentes,
Plus poscente ferent. distat, sumasne pudenter,
An rapias. atqui rerum caput hoc erat. hic fons.
Indotata mihi soror est, paupercula mater,
Et fundus, nec vendibilis, nec pascere firmus,
Qui dicit; clamat, victum date. succinit alter,
Et mihi dividuo findetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
Plus dapis, & rixae multo minus, invidiaeque.
Brundisium comes, aut Surrentum ductus amoenum,
Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbreis,
Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat;

Nota

Nota refert meretricis acumina; saepe catellam,
 Saepe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
 Nulla fides damnis, verisque doloribus adsit.
 Nec semel irrisus triviis attollere curat
 Fracto crure planum: licet illi plurima manet
 Lacryma: per sanctum juratus dicat Osirim,
 Credite, non ludo. crudeles tollite claudum.
 Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

A D L O L L I U M.

E P I S T. XVIII.

SI bene te novi metues, liberrime Lolli,
 Scurrantis speciem praebere, professus amicum:
 Ut matrona meretrici dispar erit atque
 Discolor, infido scurrae distabit amicus.
 Est huic diversum vitio vitium prope majus,
 Asperitas agrestis, & inconcinna, gravisque:
 Quae se commendat tonsa cute, dentibus atris,
 Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
 Virtus est medium vitiorum, & utrinque reductum.
 Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
 Derisor lecti, sic natum divitis horret,
 Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
 Ut puerum saevo credas dictata magistro
 Reddere: vel parteis mimum tractare secundas.
 Alter rixatus de lana saepe caprina:
 Propugnat nugis armatus. scilicet, ut non
 Sit mihi prima fides; & , vere quod placet, ut non
 Acriter elatrem; pretium aetas altera sordet.
 Ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus.
 Brundusium Numici melius via ducat, an Appi.
 Quem damnosa Venus, quem praeceps alea nudat,
 Gloria quem supra vireis, & vestit, & ungit:
 Quem tenet argenti sitis importuna, famelque:
 Quem paupertatis pudor, & fuga; dives amicus,
 Saepe decem vitis instructior odit, & horret.
 Aut si non odit, regit, ac veluti pia mater
 Plus, quam se sapere, & virtutibus esse priorem
 Vult, & ait prope vera: Meae (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est.
 Arctæ decet sanum comitem toga. desine mecum
 Certare. Eurapelus, cuicumque nocere volebat,
 Vesti-

Vestimenta dabat pretiosa. beatus enim jam
Cum pulcris tunicis sumet nova consilia, & spes:
Dormiet iu lucem, scorto postponet honestum
Officium: nummos alienos pascet: ad imum
Thrax erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam
Commissumque teges, & vino tortus & ira.
Nec tua laudabis studia. aut aliena reprendes:
Nec, cum venari volet ille, poemata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque
Zethi dissiluit, donec suspecta severo
Conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion. tu cede potentis amici
Lenibus imperiis. quotiesque educet in agros
Ætolis onerata plagis jumenta: canesque;
Surge, & inhumanae senium depone Camoenae,
Coenes ut pariter pulmenta laboribus emta,
Romanis solenne viris opus, utile famae,
Vitaeque, & membris: praesertim cum valeas, &
Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
Possis. adde, virilia quod speciosius arma
Non est qui tractet. scis quo clamore coronae
Proelia sustineas campestria: denique sacvam
Militem puer, & Cantabrica bella tulisti
Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit,
Et nunc si quid abest, Italiam adjudicat armis.
Ac, ne te retrahas, & inexcusabilis absis,
Quamvis nil extra numerum fecisse modumque
Curas. interdum nugaris rure paterno;
Partitur lintres exercitus: Actia pugna
Te duce per pueros hostili more refertur.
Adversarius est frater: lacus, Adria: donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
Protinus ut moneam (si quid monitoris eges tu)
Quid de quoque viro, & cui dicas, saepe videto.
Percunctatorem fugito: nam garrulus idem est:
Nec retinent patulae commissa fideliter aures:
Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
Non ancilla tuum jecur ulceret ulla puerve
Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus pueri pulchri caraeve puellae

Munere te parvo beet, aut incommodus angar,
Qualem commendes, etiam atque etiam adspice;
ne mox

Incutiant aliena tibi peccata pudorem.

Fallimur, & quondam non dignum tradimus. ergo

Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri:

Ut penitus notum si tentent crimina, serves,

Tuterisque tuo fidentem praesidio, qui

Dente Theonino cum circumroditur, ecquid

Ad te post paullo ventura pericula sentis?

Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:

Et neglecta solent incendia sumere vireis.

Dulcis inexpertis cultura potentis amici:

Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,

Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.

Oderant hilarem tristes, tristemque jocosum,

Sedatum celeres, agilem gnavumque remissum.

Potiores bibuli media de nocte Falerni

Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis

Nocturnos jures te formidare vapores.

Deme supercilio nubem. plerumque modestus

Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.

Inter cuncta leges & percunctabere doctos.

Qua ratione queas traducere leniter aevum:

Ne te semper inops agitet vexetque cupido,

Ne pavor, & rerum mediocriter utilium spes.

Virtutem doctrina paret, naturane donet,

Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum,

Quid pure tranquillet: honos, an dulce lucellum,

An secretum iter, & fallentis semita vitae.

Me quoties reficit gelidus Digentiarivus,

Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus;

Quid sentire putas, quid credis, amice, precari?

Sit mihi, quod nunc est, etiam minus; ut mihi vi-
vam

Quod superest aevi: si quid superesse volunt di.

Sit bona librorum, & provisae frugis in annum

Copia, ne fluitem dubiae spe pendulus horae.

Haec satis est orare Jovem. qui donat, & aufert:

Det vitam, det opes. aequum mihi animum ipse pa-
rabo.

AD MÆCENATEM.

EPIST. XIX.

P Risco si credis, Maecenas docte, Cratino,
Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,
Quae scribuntur aquae potoribus. ut male sanos,
Adscripsit Liber Satyris Faunisque poëtas.
Vina fere dulces oluerunt mane Camoenae.
Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.
Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
Profiluit dicenda. forum, putealque Libonis
Mandabo siccis, adimam cantare severis.
Hoc simul edixit; non cessavere poëtae
Nocturno certare mero, putere diurno,
Quid, si quis vultu torvo ferus, & pede nudo,
Exiguaeque togae simulet textore Catonem;
Virtutemne repraesentet, moresque Catonis?
Rupit Hyarbitam Timagenis aemula lingua,
Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
Decipit exemplar vitiis imitabile. quod si
Pallerem casu, biberent ex sanguine cuminum.
O imitatores, servum pecus, ut mihi saepe
Bilem, saepe jocum vestri movere tumultus!
Libera per vacuum posui vestigia princeps;
Non aliena meo pressi pede. qui sibi fudit
Dux, regit examen. Parios ego primus Iambos
Ostendi Latio; numeros, animosque secutus
Archilochi, non res, & agentia verba Lycamben.
At ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos, & carminis artem;
Temperat Archilochi musam pede mascula Sappho,
Temperat Alcaeus: sed rebus, & ordine dispar,
Nec socerum quaerit, quem versibus oblinat atris,
Nec sponsae laqueum famoso carmine nectit.
Hunc ego non alio dictum prius ore, Latinis
Vulgavi fidicen. juvat immemorata ferentem
Ingenuis oculisque legi, manibusque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
Laudet, ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventosae plebis suffragia venor
Impensis coenarum, & tritae munere vestis.
Non ego nobilium scriptorum auditor, & ultor.

190 Q. HORATII EPIST. LIB. I.
Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor.
Hinc illae lacrymae. spissis indigna theatris
Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus,
Si dixi; rides, ait, & Jovis auribus ista
Servas. fidis enim manare poëtica mella
Te solum; tibi pulcher. ad haec ego naribus uti
Formido, & luctantis acuto ne fecer ungui,
Displicet iste locus, clamo, & diludia posco.
Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram:
Ira truceis inimicitias, & funebre bellum.

A D LIBRUM SUUM.

EPIST. XX.

V Ertumnum Janumque, liber, spectare videris.
Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus,
Odisti claveis, & grata sigilla pudico.
Paucis ostendi gemis, & communia landas,
Non ita nutritus. fuge, quo discedere gestis.
Non erit emissio reditus tibi. quid miser egi?
Quid volui? dices, ubi quis te laeserit & scis
In breve te cogi, cum plenus languet amator.
Quod si non odio peccantis desipit augur:
Carus eris Romae, donec te deferat aetas.
Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
Coeperis: aut tineas pasces taciturnus inerteis,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerdam.
Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
Qui male parentem in rupeis detrusit asellum
Iratus. quis enim invitum servare laboret?
Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docen-
tem

Occupet extremis in vicis balba senectus.
Cum tibi Sol tepidus plureis admoverit aureis,
Me libertino natum patre, & in tenui re
Majores pennas nido extendisse loqueris:
Ut, quantum generi demas, virtutibus addas.
Me primis urbis belli placuisse, domique:
Corporis exigui, praecanum, Solibus aptum,
Irasci celerem, tamen ut placabilis essem.
Forte meum si quis te percunctabitur aevum:
Me quater undenos sciat implevisse Decembreis:
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII FLACCI
EPISTOLARUM
LIBER SECUNDUS

AD AUGUSTUM.

EPIST. I.

Cum tot sustineas & tanta negotia solus:
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda pec-
cem,

Si longo sermone morer tua tempora Caesar.
Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux,
Post ingentia facta, Deorum in templa recepti,
Dum terras, hominumque colunt genus, aspera bella
Componunt, agros adsignant, oppida condant;
Ploravere suis non respondere favorem
Speratum meritis. diram qui contudit hydram,
Notaque fatali portenta labore subegit,
Comperit invidiam supremo fine domari.
Urit enim fulgore suo, qui praegravat arteis
Infra se positas; extinctus amabitur idem.
Praesenti tibi maturos largimur honores,
Jurandasque tuum per nomen ponimus aras;
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus sapiens, & justus in uno,
Te nostris ducibus, te Grajis anteferendo,
Caetera nequaquam simili ratione, modoque
Aestimat: & nisi quae terris semota, suisque
Temporibus defuncta videt, fastidit, & odit.
Sic fautor veterum, ut tabulas peccare vetanteis,
Quas bis quinque viri sanxerunt, foedera regum,
Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis,
Pontificum libros, annosa volumina vaturn,
Dictitet Albano Musas in monte locutas.
Si, quia Graecorum sunt antiquissima quaeque
Scripta, vel optima, Romani pensantur eadem
Scriptores trutina; non est quod multa loquamur,
Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.

Veni-

Venimus ad summum fortunae. pingimus, atque
 Psallimus, & luctamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina poemata reddat;
 Scire velim, chartis pretium quotus arroget annus.
 Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos, veteresque referri debet, an inter
 Vileis, atque novos? excludat iurgia finis.
 Est vetus, atque probus, centum qui perficit annos.
 Quid, qui deperit minor uno mense, vel anno,
 Inter quos referendus erit? veteresne poetas;
 An quos & praesens, & postera respuet aetas?
 Iste quidem veteres inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.
 Utor permissio, candaeque pilos ut equinae,
 Paullatim vello, & demo unum, demo etiam unum:
 Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit ad fastos, & virtutem aestimet annis:
 Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacravit.
 Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
 (Ut critici dicunt) leviter curare videtur,
 Quo promissa cadant, & somnia Pythagorea.
 Naevius in manibus non est, & mentibus haeret
 Paene recens. adeo sanctum est vetus omne poema,
 Ambigitur quoties, uter utro sit prior; aufert
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti:
 Dicitur Afrani toga convenisse Menandro:
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi:
 Vincere Caecilius gravitate, Terentius arte.
 Hos ediscit, & hos arcto stipata theatro
 Spectat Roma potens. habet hos, numeratq; poetas
 Ad nostrum tempus, Livii scriptoris ab aevo.
 Interdum vulgus rectum videt. est ubi peccat:
 Si veteres ita miratur, laudatque poetas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparet: errat.
 Si quaedam nimis antiquae, si pleraque dure
 Dicere credit eos, ignave, multa fazetur;
 Et sapit, & mecum facit, & Jove judicat aequo.
 Non equidem insector, delendaque carmina Livii
 Esse reor, memini quae plagosum mihi parvo
 Orbilius dictare: sed emendata videri,
 Pulcraque, & exactis, minimum distantia, miror.
 Inter quae verbum emicnit si forte decorum, &
 Si versus paullo concinnior unus, & alter,

Injuste totum ducit, venditque poema.
Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
Compositum, illepideve putetur, sed quia nuper:
Nec veniam antiquis, sed honorem, & præmia posci.
Recte, necne crocum, floresque perambulet Attæ
Fabula, si dubitem: clament periisse pudorem
Cuncti paene patres, ea cum reprehendere coner,
Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit.
Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt:
Vel quia turpe putant parere minoribus, &, quæ
Imberbes didicere, senes perdenda fateri.
Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud,
Quod mecum ignorat, solus vult scire videri;
Ingeniis non ille favet, plauditque sepultis,
Nostra sed impugnat: nos, nostraque lividus odit.
Quod si tam Graecis novitas invisa fuisset,
Quam nobis: quid nunc esset vetus? aut quid haberet,
Quod legeret, tereretque viritim publicus usus?
Ut primum positis nugari Graecia bellis
Coepit, & in vitium fortuna labier aequa;
Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum,
Marmoris aut eboris fabros, aut aeris amavit:
Suspendit picta vultum, mentemque tabella:
Nunc tribicinibus, nunc est gavisa tragoedis:
Sub nutrice puella velut si luderet infans,
Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi.
Romæ dulce diu fuit & sollenne, reclusa
Mane domo vigilare, clienti promere jura,
Cantos nominibus certis expendere nummos:
Majores audire: minori dicere, per quæ
Crescere res posset, minui damnosa libido.
Mutavit mentem populus levis, & calet uno
Scribendi studio. pueri, patresque severi
Fronde comas vincti coenant, & carmina dictant.
Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
Invenior Parthis mendacior, & prius orto
Sole, vigil calamus, & chartas, & scrinia posco.
Navem agere ignarus navis timet: abrotonum aegro
Non audet, nisi qui didicit, dare: quod medicorum
est,
Promittunt medici: tractant fabrilia fabri.

Scribimus indocti doctique poemata passim.
Hic error tamen, & levis haec infania, quantas
Virtutes habeat, sic collige, vatis avarus
Non temere est animus: versus amat, hoc studet unū,
Detrimenda, fugas fervorum, incendia rider,
Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
Papillo, vivit filiquis, & pane secundo;
Militiae quamquam piger, & malus, utilis urbi.
Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari,
Os tenerum pueri balbumque Poëta figurat,
Torquet ab obscuro jam nunc sermonibus aurem.
Mox etiam pectus praeceptis format amicis,
Asperitatis, & invidiae corrector, & irae.
Recte facta refert: orientia tempora notis
Instruit exemplis: inopem solatur, & aegrum.
Castis cum pueris signara puella mariti
Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?
Poscit opem chorus, & praesentia numina sentit:
Coelesteis implorat aquas docta prece blandus:
Avertit morbos, metuenda pericula pellit:
Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum.
Carminibus Di superi placantur, carmine Manes.
Agricolae prisci, fortes, parvoque beati,
Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus, & ipsum animum spe finis dura ferentem;
Cum sociis operum, & pueris, & conjuge fida
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus & vino Genium memorem brevis aevi.
Fescennina per hunc inventa licentia morem
Versibus alternis opprobria rustica fudit,
Libertasque recurrentis accepta per annos
Lusit amabiliter; donec jam saevus apertam
In rabiem verti coepit jocus, & per honestas
Ire minax impune domos, doluere cruento
Dente laceffiti. fuit intactis quoque cura
Conditione super communi. quin etiam lex,
Poenaque lata, malo quae nollet carmine quemquam
Describi, vertere modum, formidine fustis
Ad bene dicendum, delectandumque reducti.
Graecia capta, ferum victorem cepit, & arteis
Intulit agresti Latio. sic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
Munditiae populere, sed in longum tamen aevum

Manserunt hodieque manent vestigia ruris.
 Serus enim Graecis admovit acumina chartis :
 Et post Punica bella quietus , quaerere coepit ,
 Quid Sophocles , & Thespis , & Aeschylus utile ferret.
 Tentavit quoque rem si digne vertere posset :
 Et placuit sibi ; natura sublimis , & acer.
 Nam spirat tragicum satis : & feliciter audet :
 Sed turpem putat in scriptis , metuitque lituram.
 Creditur , ex medio quia res arcessit , habere
 Sudoris minimum ; sed habet Comoedia tanto
 Plus oneris , quanto veniae minus. adspice , Plautus
 Quo pacto parteis tutetur amantis ephebi :
 Ut patris attenti , lenonis ut insidiosi :
 Quantus sit Dorfennus edacibus in parasitis :
 Quam non adstricto percurrat pulpita socco.
 Gestit enim nummum in loculos dimittere , post hoc
 Securus , cadat an recto stet fabula talo.
 Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru ,
 Exanimat lentus spectator , sedulus inflat.
 Sic leve , sic parvum est , animum quod laudis avarum
 Subruit aut reficit. valeat res ludicra , si me
 Palma negata macrum , donata reducit opimum.
 Saepe etiam audacem fugat hoc , terretque Poëtam :
 Quod numero plures , virtute & honore minores ,
 Indocti , stolidique , & depugnare parati ,
 Si discordet eques media inter carmina poscunt
 Aut ursum , aut pugiles. his nam plebecula gaudet.
 Verum , equitis quoq ; jam migravit ab aure voluptas
 Omnis , ad incertos oculos , & gaudia vana.
 Quattuor aut plureis aulaea premuntur in horas :
 Dum fugiunt equitum turmae , peditumque catervæ.
 Mox trahitur manibus regum fortuna retortis :
 Esseda festinant , pilenta , petorrata , naves :
 Captivum portatur ebur , captiva Corinthus.
 Si foret in terris , rideret Democritus ; seu
 Diversum confusa genus panthera camelo ,
 Sive elephas albus vulgi converteret ora :
 Spectaret populum ludis attentius ipsis ,
 Ut sibi praebentem mimo spectacula plura :
 Scriptores autem narrare putaret a fello
 Fabellam fudo. nam quae pervincere voces
 Evaluere sonum , referunt quem nostra theatra ?
 Garganum mugire putes nemus , aut mare Tuscum :

Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
Divitiaeque peregrinae. quibus oblitus actor
Cum stetit in scena, concurrat dextera laevae.
Dixit adhuc aliquid? nil sane. quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putet, me, quae facere ipse recusem,
Cum recte tractent alii, laudare maligne;
Ille per extentum funem mihi posse videtur
Ire poeta: meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Ut magus: & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age, & his, qui se lectori credere malunt,
Quam spectatoris fastigia ferre superbi,
Curam redde brevem, si munus Apolline dignum
Vis complere libris, & vatibus addere calcar:
Ut studio majore petant Helicon virentem.
Multa quidem nobis facimus mala saepe poetae.
(Ut vineta ego met caedam mea) cum tibi librum
Sollicito damus, aut fesso: cum laedimur, unum
Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
Cum lamentamur non apparere labores
Nostros, & tenui deducta poemata filo:
Cum speramus eo rem venturam, ut simul atque
Carmina rescieris nos fingere; commodus ultro
Arcebas, & egere vetes, & scribere cogas.
Sed tamen est operae pretium cognoscere, qualem
Ædituos habeat, belli spectata domique
Virtus; indigno non committenda poetae.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Choerilus, incultis qui versibus, & male natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt
Atramenta, fere scriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
Qui tam ridiculum, tam care prodigum emit;
Edicto vetuit, ne quis se praeter Apellem,
Pingeret, aut alius Lysippo duceret aera;
Fortis Alexandri vultum simulantia. quod si
Judicium subtile videndis artibus, illud
Ad libros, & ad haec Musarum dona vocares,
Boeotum in crasso jurares aëre natum.
At neque dedecorant tua de se judicia atque

Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt,
 Dilecti tibi Virgilius, Variusque poetae.
 Nec magis expressi vultus per aeneasigna,
 Quam per vatis opus, mores animique virorum
 Clarorum apparent. nec Sermones ego mallet
 Repenteis per humum, quam res componere gestas:
 Terrarumque situs & flumina dicere, & arceis
 Montibus impositas, & barbara regna, tuisque
 Auspiciis totum confecta duella per orbem,
 Claustraque custodem pacis cohibentia Janum,
 Et formidatam Parthis te principe Romam,
 Si quantum cuperem, possem quoque. sed neq; parvum
 Carmen majestas recipit tua, nec meus audet
 Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
 Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget,
 Praecipue cum se numeris commendat, & arte.
 Discit enim citius, meminitque libentius illud,
 Quod quis deridet, quam quod probat & veneratur.
 Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto
 In pejus vultu proponi cereus usquam,
 Nec prave factis decorari versibus opto.
 Ne rubeam pingui donatus munere: & una
 Cum scriptore meo capsula porrectus aperta,
 Deferar in vicum vendentem thus, & odores,
 Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.

AD JULIUM FLORUM.

EPIST. II.

Flore bono, claroque fidelis amice Neroni.
 Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
 Tibure, vel Gabiis; & tecum sic agat: hic &
 Candidus, & talos à vertice pulcer ad imos.
 Fiet, eritque tuus, nummorum millibus octo;
 Verna ministeriis ad nutus aptus herileis,
 Litterulis Graecis imbutus, idoneus arti
 Cuilibet: argilla quidvis imitaberis uda:
 Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti.
 Multa fidem promissa levant, ubi plenius aequo
 Laudat venaleis, qui vult extrudere, merces.
 Res urget me nulla, meo sum pauper in aere,
 Nemo hoc mangonum faceret tibi. non temere à me
 Quivis ferret idem. semel hic cessavit, &, ut sit,

In scalis latuit metuens pendentis habenae.
Des nummos, excepta nihil te si fuga laedat.
Ille ferat pretium, poenae securus, opinor.
Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex.
Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum: ne mea saevus
Jurgares ad te quod epistola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facientia jura
Si tamen attentas? quereris super hoc, etiam, quod
Expectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculi miles collecta viatica multis
Ærumnis, lassus dum noctu stertit, ad assem
Perdiderat, post hoc vehemens lupus, & sibi, & hosti
Iratus pariter, jejunis dentibus acer;
Praesidium regale loco dejecit, ut ajunt.
Summe munito, & multarum divite rerum.
Clarus ob id factum, donis ornatur honestis:
Accipit, & bis dena super sestertia nummum.
Forte sub hoc tempus castellum evertere praetor
Nescio quod cupiens, hortari coepit eundem
Verbis, quae timido quoque possent addere mentem:
I bone, quo virtus tua te vocat; i pede fausto,
Grandia laturus meritorum praemia. quid stas?
Post haec ille catus, quantumvis rusticus, ibit,
Ibit eo, quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
Romae nutrir mihi contingit, atque doceri,
Iratus Grajis quantum nocuisset Achilles.
Adjecere bonae paullo plus artis Athenae:
Scilicet ut possem curvo discernere rectum,
Atque inter silvas Academi quaerere verum.
Dura sed emovere loco me tempora grato:
Civilisque rudem belli tulit aestus in arma,
Caesaris Augusti non responsura lacertis.
Unde simul primum me dimisere Philippi
Decisis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris, & fundi; paupertas impulit audax,
Ut versus facerem. sed, quod non desit, habentem,
Quae poterunt unquam satis expurgare cicutae,
Ni melius dormire putem, quam scribere versus:
Singula de nobis anni praedantur euntes:
Eripuere jocos, Venerem convivium, ludum:
Tendunt extorquere poemata. quid faciam vis?

Denique non omnes eadem mirantur, amantque.
 Carmine tu gaudes: hic delectatur lambis;
 Ille Bioncis sermonibus, & sale nigro.
 Tres mihi convivae prope dissentire videntur,
 Poscentes vario multum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu quod jubet alter.
 Quod petis, id sane est invisum, acidumque duobus.
 Praeter caetera. me Romaene poëmata, censes
 Scribere posse inter tot curas, totque labores?
 Hic sponsum vocat: hic auditum scripta, relictis
 Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini:
 Hic extremo in Aventino: visendus uterque.
 Intervalla vides humane commoda. verum
 Purae sunt plateae, nihil ut meditantibus obstat.
 Festinat calidus mulis, gerulisque redemptor.
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignū:
 Tristia robustis luctantur funera plaustris:
 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus.
 I nunc, & versus tecum meditare canoros.
 Scriptorū chorus omnis amat nemus, & fugit urbeis
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis, & umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos, atque diurnos
 Vis canere, & contracta sequi vestigia vatum?
 Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas.
 Et studiis annos septem dedit, infenuitque
 Libris; & curis: statua taciturnitas exit
 Plerumque, & risu populum quatit. heic ego rerum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis
 Verba lyrae motura sonum connectere digner?

De seq. 56. vers. qui huc non faciunt, vide notas

HEINSI.

Frater erat Romae consulti rhetor: ut alter
 Alterius sermone meros audiret honores:
 Gracchus ut hic illi foret: hic ut Mucius illi.
 Qui minus argutos vexat furor iste poëtas?
 Carmina compono; hic elegos, mirabile visu,
 Caelatumque novem Musis opus. adspice primum,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum:
 Spectemus vacuum Romanis vatibus aedem.
 Mox etiam, si forte vacas, sequere, & procul audi,
 Quid ferat: & quare sibi nectat uterque coronam.
 Caedimur: & totidem plagis consumimus hostem,

Lento Samnites ad lumina prima duello.
Discedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis, nisi Callimachus? si plus adposcere visus,
Fit Mimnermus, & optivo cognomine crescit.
Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
Cum scribo, & supplex populi suffragia capto.
Idem, finitis studiis, & mente recepta,
Obturem patulas impune legentibus aureis.
Ridentur mala qui componunt carmina: verum
Gaudent scribentes, & se venerantur; & ultro,
Si taceas, laudant, quidquid scripsere, beati.
At qui legitimum cupiet fecisse poema
Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
Audebit quaecunque parum splendoris habebunt,
Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur
Verba, movere loco: quamvis invita recedant,
Et versentur adhuc intra penetralia Vestae.
Obscurata diu populo, bonus eruet, atque
Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
Quae priscis memorata Catonibus, atque Cethegis,
Nunc situs informis premit, & deserta vetustas.
Adsciscet nova, quae genitor produxerit usus:
Vehemens, & liquidus, puroque simillimus anni,
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
Luxuriantia compescet: nimis aspera sano
Levabit cultu, virtute carentia tollet:
Ludentis speciem dabit, & torquebitur, ut qui
Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur,
Praetulerim scriptor delirus, inersque videri,
Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
Quam sapere, & ringi. fuit haud ignobilis Argis,
Qui se credebat miros audire tragoedos;
In vacuo laetus sessor plausorque theatro:
Caetera qui vitae servaret munia recto
More: bonus sane vicinus, amabilis hospes,
Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
Et signo laeso non insanire lagenae:
Posset qui rupem, & puteum vitare patentem.
Hic ubi cognatorum opibus curisque refectus,
Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
Et redit ad sese: Pol me occidistis, amici,
Non servastis, ait: cui sic extorta voluptas;
Et demtus per vim mentis gratissimus error.

* * * * *

* * * * *

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum.
 Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis:
 Sed verae numerosque modosque ediscere vitae.
 Quocirca mecum loquor haec, tacitusque recordor:
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphae;
 Narrares medicis: quod quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
 Si vulnus tibi monstrata radice vel herba
 Non fieret levius, fugeres radice vel herba
 Proficiente nihil curarier. audieras, cui
 Rem dî donarent. illi discedere pravam
 Stultitiam, & cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Plenior es, tamen uteris monitoribus isdem?
 At si divitiae prudentem reddere possent,
 Si cupidum timidumque minus te: nempe ruberes,
 Viveret in terris te si quis avarior uno.
 Si proprium est, quod quis libra mercatur, & aere.
 Quaedam (si credis consultis) mancipat usus,
 Qui te pascit ager, tuus est, & villicus Orbi
 Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus
 Te dominum sentit. das nummos: accipis uvam,
 Pullos, ova, cadum temeti; nempe modo isto
 Paullatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
 Aut etiam supra mummorum millibus emtum.
 Quid refert, vivas numerato nuper, an olim?
 Emtor Aricini quondam, Vejentis & arvi,
 Emtum coenat olus (quamvis aliter putat) emtis
 Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.
 Sed vocat usque suum, qua populus adsita certis
 Limitibus vicina refugit jurgia; tanquam
 Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horae,
 Nunc prece, nunc pretio, nunc vi, nunc forte supre-
 Permutet dominos, & cedat in altera jura. (ma,
 Sic quia perpetuus nulli datur usus, & haeres
 Haeredem alterius, velut unda supervenit undam;
 Quid vites prosunt, aut horrea? quidve Calabris
 Saltibus adjecti Lucani, si metit Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro?
 Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
 Argentum, vesteis Getulo murice tinctas,

Sunt qui non habeant, est qui non curet habere.
 Cur alter fratrum, cessare, & ludere, & ungi
 Praeferat Herodis palmeris pinguibus; alter
 Dives, & importunus, ad umbram lucis ab ortu,
 Sylvestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
 Scit Genius, natale comes qui temperat astrum;
 Naturae deus humanae, mortalis in unum-
 Quodque caput; vultu mutabilis, albus, & ater.
 Utar, & ex modico, quantum res poscet, acervo
 Tollam: nec metuum, quid de me judicet haeres,
 Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
 Scire volam, quantum simplex, hilarisque nepoti
 Discrepet: & quantum discordet parcus avaro.
 Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumtum
 Invitus facias, neque plura parare labores:
 Ac potius, puer ut festis Quinquatribus, olim
 Exiguo, gratoque fruaris tempore raptim.
 Panperies inimunda domus procul absit. ego, utrum
 Nave ferar magna an parva, ferar unus, & idem.
 Non agimur tumidis velis Aquilone secundo:
 Non tamen adversis aetatem ducimus Austris.
 Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
 Extremi primorum, extremis usque priores.
 Non es avarus: abi. quid, caetera jam simul isto
 Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
 Ambitione? caret mortis formidine, & ira?
 Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
 Nocturnos Lemures, portentaque Theffala rides?
 Nataleis grate numeras? ignoscis amicis?
 Lenior, & melior sis accedente senecta?
 Quid te exenta javat spinis de pluribus una?
 Vivere si recte nescis, discede peritis.
 Lusisti satis, edisti satis, atque bibisti:
 Tempus abire tibi est: nepotum largius aequo
 Rideat, & pulset lasciva decentius aetas.

Q. HORATII FLACCI
DE
ARTE POËTICA
LIBER.

AD PISONES.

HUmano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, varias inducere plumas,
Undique collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne;
Spectatum admissi risum teneatis amici?
Credite, Pisones, isti tabulae fore librum
Persimilem, cujus, velut aegri somnia, vanae
Fingentur species: ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formae. pictoribus atque poëtis
Quaelibet audendi semper fuit aequa potestas,
Scimus, & hanc veniam petimusque damusque vi-
cissim:

Sed non ut placidis coeant immitia, non ut
Serpentes avibus gementur, tigribus agni,
Incoeptis gravibus plerumque & magna professis,
Purpureus, latè qui splendeat, unus, & alter
Assuitur pannus: cum lucus, & ara Dianae,
Et properantis aquae per amoenos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum
Scis simulare. quid hoc, si fractis enatat ex spes
Navibus, aere dato qui pingitur? amphora coepit
Institui: currente rota cur urceus exit?
Denique sit, quod vis. simplex duntaxat, & unum,
Maxima pars vatum, pater, & juvenes patre digni,
Decipimur specie recti. brevis esse laboro,
Obscurus fio. sectantem laevia, nervi
Deficiunt animique: professus grandia, turgēt:
Serpit humi, tutus nimium, timidusque procellae.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam;
Delphynum sylvis appingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpae fuga, si caret arte.
Æmilium circa ludum faber imus & ungueis
Exprimet, & molleis imitabitur aere capillos;

In-

Infelix operis summa, quia ponere totum
Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
Non magis esse velim, quam pravo vivere naso,
Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.
Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam
Viribus: & versate diu, quid terre recusent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis haec virtus erit, & Venus, aut ego fallor,
Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat, & praesens in tempus omittat.
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor,
In verbis etiam tenuis cautusque serendis;
Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit junctura novum. si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum;
Fingere cincturis non exaudita Cethegis
Continget, dabiturque licentia sumta pudenter
• Et nova, fictaque nuper habebunt verba fidem, si
Graeco fonte cadent parce detorta. quid autem
Caecilio, Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio, Varioque? ego, cur, acquirere pauca
Si possum, invideor; cum lingua Catonis, & Enni
Sermonem patrium ditaverit: & nova rerum
Nomina protulerit. licuit, semperque licebit
Signatum praesente nota producere nomen.
Ut sylvae foliis pronos mutantur in annos;
Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas;
Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.
Debemur morti nos, nostraque; sive receptus
Terra Neptunus classeis Aquilonibus arcet,
Regis opus; sterilisve diu palus, aptaque remis
Vicinas urbeis alit, & grave sentit aratrum:
Seu cursum mutavit iniquum frugibus annis;
Doctus iter melius. mortalia facta peribunt,
Nedum sermonum steter honos, & gratia vivax.
Multa renascentur, quae jam cecidere: cadentque,
Quae nunc sunt in honore vocabula, si voler usus,
Quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi.
Res gestae regumque, ducumque, & tristia bella
Quo scribi possent numero monstravit Homerus.
Versibus impariter junctis querimonia primum,
Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Quis tamen exiguos elegos emiserit auctor,
 Grammatici certant: & adhuc sub iudice lis est.
 Archilochum proprio rabies armavit Iambo.
 Hunc focci cepere pedem, grandesque cothurni,
 Alternis aptum sermonibus, & populareis
 Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.
 Musa dedit fidibus divos, puerosque deorum,
 Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
 Et juvenum curas, & libera vina referre.
 Descriptas servare vices, operumque colores,
 Cur ego, si nequeo, ignoroque, poeta salutor?
 Cur nescire, pudens prave, quam discere malo?
 Versibus exponi tragicis res comica non vult:
 Indignatur item privatis, ac prope focco
 Dignis carminibus narrari coena Thyestae.
 Singula quaeque locum teneant sortita decenter.
 Interdum tamen & vocem comoedia tollit:
 Iratusque Chremes tumido delitigat ore.
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
 Telephus, & Peleus: cum pauper, & exsul uterque,
 Projicit ampullas, & sesquipedalia verba,
 Si curat cor spectantis tetigisse querela.
 Non satis est pulcra esse poemata: dulcia sinto:
 Et quocunque volent animum auditoris agunto.
 Ut ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
 Humani vultus. si vis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia laedent,
 Telephe, vel Peleu. male si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. tristitia moestum,
 Vultum verba decent: iratum plena minarum,
 Ludentem lasciva, severum seria dictu.
 Format enim natura prius nos intus ad omnem
 Fortunarum habitum: juvat, aut impellit ad iram,
 Aut ad humum moerore gravi deducit, & angit.
 Post effert animi motus interprete lingua.
 Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
 Romani tollent equites peditesque cachinnum.
 Intererit multum, Davusne loquatur, an heros:
 Maturusne senex, an adhuc florente juventa
 Fervidus; an matrona potens, an sedula nutrix;
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli:
 Colchus, an Assyrius; Thebis nutritus, an Argis.
 Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge

Scriptor, honoratum si forte reponis Achillem;
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Jura neget sibi nata: nihil non arroget armis.
 Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
 Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes.
 Si quid inexpertum scenae committis, & audes
 Personam formare novam, servetur ad imum,
 Qualis ab incoepto processerit, & sibi constet.
 Difficile est proprie communia dicere: tuque
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota, indictaque primus.
 Publica materies privati juris erit, si
 Nec circa vilem patulumque moraberis orbem:
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres: nec desilies imitator in arctum,
 Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex.
 Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim:
 Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.
 Quid dignum tanto feret hic promissor hiatus?
 Parturient montes, nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte!
 Dic mihi musa virum, captae post tempora Trojae,
 Qui mores hominum multorum vidit, & urbeis.
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat. ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphaten, Scyllamq; & cum Cyclope Charybdim.
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.
 Semper ad eventum festinat, & in medias res,
 Non secus ac natas, auditorem rapit: & quae
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit.
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
 Tu quid ego & populus mecum desideret, audi.
 Si plausoris eges aulaeae manentis, & usque
 Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat;
 Aetatis cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor naturis dandus, & annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
 Signat humum; gestit paribus colludere, & iram
 Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
 Imberbis juvenis, tandem custode remoto,
 Gaudet equis, canibusque, & aprici gramine campi:

Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
 Utilium tardus provisor, prodigus aeris,
 Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
 Conversis studiis, aeras, animusque virilis
 Quaerit opes, & amicitias, inservit honori:
 Commisisse cavet quod mox mutare laboret.
 Multa senem circumveniunt incommoda, vel quod
 Quaerit, & inventis miser abstinet, ac timet uti:
 Vel quod res omneis timide, gelideque ministrat,
 Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri,
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
 Se puero, censor, castigatque minorum.
 Multa ferunt anni venientes commoda secum;
 Multa recedentes adimunt. ne forte seniles
 Mandentur juveni partes, pueroque viriles.
 Semper in adjunctis, aevoque morabimur aptis.
 Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
 Segnius irritant animos demissa per aurem,
 Quam quae sunt oculis subjecta fidelibus, & quae
 Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus
 Digna geri, promes in scenam: multaque tolles
 Ex oculis, quae mox narret facundia praesens.
 Nec pueros coram populo Medea trucidet:
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus:
 Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem.
 Quodcunque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 Neve minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula, quae posci vult, & spectata reponi.
 Nec deus intersit, nisi dignus vindice nodus
 Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris partes chorus, officiumque virile
 Defendat: neu quid medios intercinat actus,
 Quod non proposito conducat, & haereat apte.
 Ille bonis faveatque, & concilietur amicis:
 Et regat iratos, & amet peccare timentis.
 Ille dapes laudet mensae, levis: ille salubrem
 Justitiam, legesque, & apertis otia portis.
 Ille tegat commissa, deosque precetur, & oret,
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
 Tibia non, ut nunc, orichalco vineta, tubaeque
 Aemula; sed tenuis, simplexque foramine paucis
 Adspirare, & adesse choris erat utilis, atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia flatu.

Quo sane populus numerabilis, ut pote parvus,
Et frugi, castusque, verecundusque coibat.
Postquam coepit agros extendere victor, & urbem
Lator amplecti murus, vinoque diurno
Placari Genius festis impune diebus;
Accessit numerisque, modisque licentia major.
Indoctus quid enim saperet liberque laborum,
Rusticus urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscae motumque & luxuriam addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem.
Sic etiam fidibus voces crevere severis,
Et tulit eloquium insolitum facundia praeceps:
Utiliumque sagax rerum, & divina futuri
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
Carminē qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agresteis Satyros nudavit, & asper
Incolumi gravitate jocum tentavit, eo quod
Illecebris erat, & grata novitate morandus
Spectator, functusque sacris, & potus, & exlex.
Verum ita risores, ita commendare dicaceis
Conveniet Satyros, ita vertere seria ludo,
Ne, quicumque deus, quicumque adhibebitur heros,
Regali conspectus in auro nuper, & ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas:
Aut, dum vitat humum, nubeis & inania captet.
Effutire leveis indigna tragoedia versus,
Ut festis matrona moveri iussa diebus,
Intererit Satyris paullum pudibunda protervis.
Non ego inornata, & dominantia nomina solum,
Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor, amabo:
Nec sic enitar tragico differre colori,
Ut nihil intersit, Davusne loquatur, & audax
Pythias, emuncto lucrata Simone talentum,
An custos, famulusque dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quivis
Speret idem. sudet multum, frustraue laboret
Ausus idem. tantum series, juncturaque pollet:
Tantum de medio sumtis accedit honoris.
Sylvis deducti caveant, me iudice, Fauni,
Ne velut innati triviis, ac poene forense,
Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
Aut immunda crepent, ignominiosaue dicta.
Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res:
Nec

Nec si quid fricti ciceris probat, & nucis emtor,
Æquis accipiunt animis, donantve corona.
Syllaba longa brevi subjecta, vocatur lambus,
Pes citus: unde etiam trimetris accrescere iussit.
Nomen lambeis, cum senos redderet ictus,
Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
Tardior ut paullo, graviorque veniret ad aureis:
Spondeos stabileis in jura paterna recepit
Commodus & patiens; non ut de sede secunda
Cederet, aut quarta socialiter. hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
In scenam missos magno cum pondere versus,
Aut operae celeris nimium, curaue carentis,
Aut ignoratae premit artis crimine turpi.
Non quivis videt immodulata poemata iudex:
Et data Romanis venia est indigna poetis.
Idcircone vager, scribamque licenter? an omneis
Visuros peccata putem mea, tutus, & intra
Spem veniae cautus? vitavi denique culpam,
Non laudem merui. vos exemplaria Graeca
Nocturna versate manu, versate diurna.
At nostri proavi Plautinos & numeros, &
Laudavere sales: nimium patienter utrumque.
Ne dicam stulte, mirati: si modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido seponere dicto:
Legitimumque sonum digitis callemus, & aure.
Ignotum tragicæ genus invenisse Camoenæ
Dicitur, & plaustris vexisse poemata Theſpis:
Quæ canerent agerentque peruncti faecibus ora:
Post hunc personæ, pallæque repector honestæ:
Æschylus, & modicis instravit pulpita tignis,
Et docuit, magnumque loqui, nitique cothurno.
Successit vetus his comoedia, non sine multa
Laude: sed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi. lex est accepta, chorusque
Turpiter obticuit, sublato jure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere poetæ,
Nec minimum meruere decus; vestigia Graeca:
Ausî deferere, & celebrare domestica facta,
Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas.
Nec virtute foret, clarisve potentius armis,
Quam lingua, Latium, si non offenderet unum.
Quemque poetarum limæ labor, & mora. vos ô,

Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies, & multa litura coërcuit, atque
 Praefectum decies non castigavit ad unguem.
 Ingenium misera quia fortunatius arte
 Credit, & excludit sanos Helicone poëtas
 Democritus; bona pars non ungueis ponere curat,
 Non barbam: secreta perit loca, balnea vitat.
 Nanciscetur enim pretium nomenque poëtae,
 Si tribus Anticyris caput insanabile, nunquam
 Tonfori Licino commiserit. ô ego laevus,
 Qui purgor bilem sub verni temporis horam:
 Non alius faceret meliora poemata. verum
 Nil tanti est. ergo fungar vice cotis; acutum
 Reddere quae ferrum valet, exfors ipsa secandi.
 Munus, & officium, nil scribens ipse, docebo.
 Unde parentur opes, quid alat formetque poëtam:
 Quid deceat, quid non: quo virtus, quo ferat error.
 Scribendi rectè, sapere est & principium & fons.
 Rem tibi Socraticae poterunt ostendere chartae:
 Verbaque provisam rem non invita sequentur.
 Qui didicit, patriae quid debeat, & quid amicis,
 Quo sit amore, parens, quo frater amandus, &
 hospes,
 Quod sit conscripti, quod iudicis officium, quae
 Partes in bellum missi ducis; ille profecto
 Reddere personae scit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vita morumque jubebo
 Doctum imitatore, & vivas hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis morataque rectè
 Fabula, nullius Veneris, sine pondere & arte,
 Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
 Quam versus inopes rerum nugaeque canorae.
 Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo
 Musa loqui; praeter laudem nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus assem
 Discunt in parteis centum deducere. dicat
 Filius Albini, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superat? poteras dixisse triens. heus,
 Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid sit?
 Semis. at haec animos aerugo & cura peculi
 Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
 Posse linenda cedro, & laevi servanda cupresso?
 Aut prodesse volunt, aut delectare poëtae:

Aut simul & jucunda & idonea dicere vitae.
 Quidquid praecipies, esto brevis: ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
 Omne supervacuum pleno de pectore manat.
 Ficta voluptatis causa, sint proxima veris;
 Nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi:
 Neu pransae Lamiae vivum puerum extrahat alvo.
 Centuriae seniorum agitant expertia frugis:
 Celsi praetereunt austeram poemata Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci;
 Lectorem delectando, pariterque monendo.
 Hic meret aera liber Sosis: hic & mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat aevum.
 Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus.
 Nam neque chorda sonum reddit, quem vult manus,
 & mens:

Poscentique gravem persaepe remittit acutum,
 Nec semper feriet quodcunque minabitur arcus.
 Verum ubi plura nitent in carmine; non ego paucis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
 Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret, & citharoedus
 Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem;
 Sic mihi qui multum cessat, fit Chocrilus; ille,
 Quem bis terque bonum, cum risu miror: & idem
 Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
 Verum opere in longo fas est obrepere somnum.
 Ut pictura, poësis erit, quae, si propius stes,
 Te capiet magis, & quaedam, si longius abstes.
 Haec amat obscurum: volet haec sub luce videri,
 Judicis argutum quae non formidat acumen.
 Haec placuit semel: haec decies repetita placebit.
 O major juvenum, quamvis & voce paterna
 Fingeris ad rectum, & per te sapis; hoc tibi dictum
 Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
 Recte concedi. consultus juris, & actor
 Causarum mediocris, abest virtute disertis
 Messallae, nec scit quantum Cascellius Aulus.
 Sed tamen in pretio est. mediocribus esse poëtis
 Non di, non homines, non concessere columnae.
 Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver

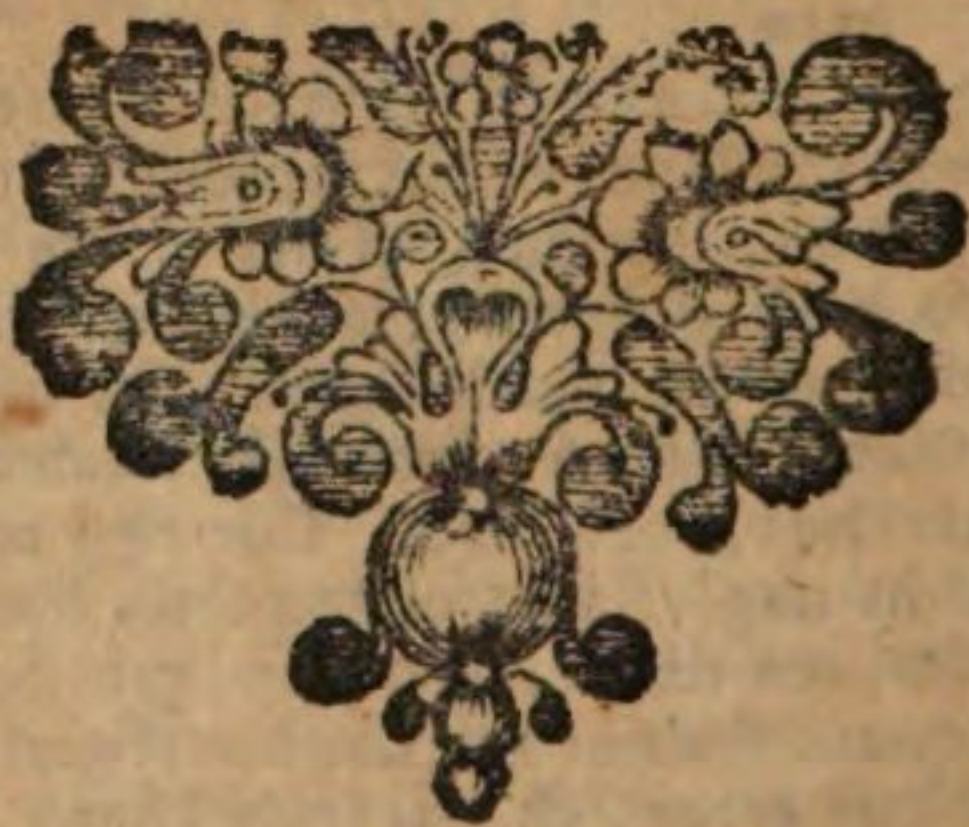
Offendunt; poterat duci quia coena sine istis:
Sic animis natum inventumque poema juvandis,
Si paullum à summo discessit, vergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
Indoctusque pilae, discive, trochive quiescit,
Ne spissae risum tollant impune coronae:
Qui nescit, versus tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus; praesertim census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nihil invita dices faciesve Minerva:
Id tibi iudicium est, ea mens. si quid tamen olim
Scripseris, in Meci descendat iudicis aureis,
Et patris, & nostras: nonumque prematur in annum.
Membris intus positis delere licebit,
Quod non edideris. nescit vox missa reverti.
Silvestreis homines facer, interpretsque deorum
Caedibus, & victu foedo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigreis, rapidosque leones.
Dictus & Amphion, Thebanæ conditor arcis,
Saxa movere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quo vellet. fuit hæc sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis:
Concubitu prohibere vago: dare jura maritis:
Oppida moliri: leges incidere ligno.
Sic honor, & nomen divinis vatibus, atque
Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
Tyrtaeusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. pictæ per carmina sortes:
Et vitæ monstrata via est: & gratia regum
Pieriis tentata modis: ludusque repertus,
Et longorum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi Musa lyrae sollers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quaesitum est. ego nec studium sine divite vena,
Nec rude quid prosit video ingenium. alterius sic
Altera poscit res, & conjurat amice.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer: sudavit, & alsit:
Abstulit Venere & vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
Nunc satis est dixisse, Ego mira poemata pango:
Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
Et quod non didici, sane nescire fateri.

Ut praeco, ad merceis turbam qui cogit emendas,
 Assentatores jubet ad lucrum ire poeta;
 Dives agris, dives positus in fœnore nummis.
 Si vero est, unctum qui rectè ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, & eripere atris
 Litibus implicitum; mirabor, si sciet inter.
 Noscere mendacem verumque beatus amicum.
 Tu seu donaris, seu quid donare voles cui,
 Nolito ad versus tibi factos ducere plenum
 Laetitiae. clamabit, Pulchre, bene, recte:
 Palescet super his: etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem saliet, tundet pede terram.
 Ut qui conducti plorant in funere, dicunt,
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo; sic
 Derisor vero plus laudatore movetur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis,
 Et torquere mero, quem perspexisse laborent,
 An sit amicitia dignus. si carmina condas,
 Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.
 Quinctilio si quid recitares, Corrige, sodes,
 Hoc, aiebat, & hoc. melius te posse negares,
 Bis, terque expertum frustra; delere jubebat.
 Et male tornatos incudi reddere versus.
 Si defendere delictum, quam vertere, mallets,
 Nullum ultra verbum, aut operam insumebat ina-
 nem,

Quin sine rivali teque & tua solus amares.
 Vir bonus & prudens, versus reprehendet inerteis,
 Culpabit duos, in comitis allinet atrum
 Transverso calamo signum, ambitiosa recidet
 Ornamenta, parum claris lucem dare coget,
 Arguet ambigue dictum, mutanda notabit:
 Fiet Aristarchus, nec dicet, Cur ego amicum
 Offendam in nugis? hae nugae seria ducent
 In mala derisum semel, exceptumque sinistre.
 Ut mala quem scabies aut morbus regius urget.
 Aut fanaticus error, & iracunda Diana,
 Vesani tetigisse timent fugiuntque poetam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incautique sequuntur.
 Hic, dum sublimeis versus ructatur, & errat,
 Si veluti merulis, intentus decidit auceps
 In puteum, foveamve; licet, Succurrite, longum
 Clamet, io cives; non sit, qui tollere curet.

Si quis curet opem ferre, & demittere funem,
 Qui scis, an prudens hac se dejecerit, arque
 Servari nolit? dicam; Sicutique poëtae
 Narrabo interitum. deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus *Ætnam*
 Insiluit. sit ius, liceatque perire poëtis.
 Invitam qui servat, idem facit occidenti.
 Nec semel hoc fecit, nec si retractus erit, jam
 Fiet homo, & ponet famosae mortis amorem.
 Nec satis apparet, cur versus factitet; utrum
 Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
 Moverit incestus. certe furit. ac velut ursus, *rustic.*
 Objectus caveae valuit si frangere clathros,
 Indoctum doctumque fugit recitator acerbus.
 Quem vero artipuit, tenet, occiditque legendo,
 Non nullura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

F I N I S.



Bayerische
 Staatsbibliothek
 München

25

Arum ad umbilicum adducere, in umbilico
fieri coniungit. Hor. Epod. lib. 14.

Book I

10.

11

12

14

15

18

2/10/18

1711. 12

Regist. Tra.
1711

1382

Jacob.

Junij

1, 2, 3, 6, 7.

v.s.

